

Møte onsdag den 17. februar 2016 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 48):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representanten Kjell Ingolf Ropstad vil fremsette et representantforslag.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:00:25]: På vegne av representantene Olaug V. Bollestad, Geir Jørgen Bekkevold og meg selv har jeg gleden av å framsette et representantforslag om behandling av barn og unge som begår overgrep.

Presidenten: Representanten Anne Tingelstad Wøien vil fremsette et representantforslag.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [10:00:56]: Jeg har den glede å framsette et forslag på vegne av representantene Trygve Slagsvold Vedum, Kjersti Toppe, Geir Pollestad og meg selv om momskompensasjon for internatskoler.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:19]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Vidar Helgesen, Sylvi Listhaug og Per Sandberg vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Helga Pedersen.

Helga Pedersen (A) [10:01:53]: I fjor kom det over 30 000 asylsøkere til Norge. Flertallet av disse vil sannsynligvis få opphold i Norge. Det betyr at det er en stor oppgave å sikre at de raskest mulig kan lære norsk og bli bidragsyttere i samfunnet vårt.

Velferden og det sosiale sikkerhetsnettet er bygd på arbeidsinnsatsen vår. Derfor er det så viktig at vi lykkes med integreringspolitikken og målet om at alle skal med.

Det finnes knapt noe annet land som har bedre forutsetninger for å lykkes med dette enn Norge. Vi har god økonomi og mange ressurser, vi har en måte å organisere samfunnet på som handler om å gi muligheter til alle, uansett utgangspunkt, og i internasjonal sammenheng har Norge oppnådd gode resultater i integreringspolitikken. Så utgangspunktet er godt. Likevel er det en stor jobb som står

foran oss, både fordi vi i år skal bosette om lag dobbelt så mange som før, og fordi vi må lykkes bedre med å få alle gruppene av innvandrere i jobb.

Sist helg skrev media om at fire av ti somaliere er på sosialhjelp. Det er et problem. Statsministeren slo fast at det kan bety høyere skatt. Jeg mener at det norske samfunnet ikke kan akseptere at mennesker som kan bidra i arbeidslivet, lever på sosialhjelp i stedet for lønn. Derfor trenger vi en aktiv integreringspolitikk, og det savner jeg at dagens regjering har.

Vi trenger mer og bedre norskopplæring, flere boliger og høyere ambisjoner for innvandrerkvinnene, og vi trenger å ruste kommunene for den jobben de skal gjøre. Regjeringens svar er å kutte i norskopplæring i mottak, redusere rammene til Husbanken og tviholde på kontantstøtten, til tross for at fire av ti kontantstøttemottakere har innvandrerbakgrunn. I tillegg er kommuneøkonomien svekket.

Integreringsforliket inneholder seks sider med tiltak som Stortinget har pålagt regjeringen å følge opp. Jeg etterspør hva regjeringen gjør. Vi har ikke en dag å miste. Manglende handlekraft fra Høyre og Fremskrittspartiet kan føre til at flere blir sosialklienter i stedet for arbeidstakere.

Presidenten: Presidenten antar at spørsmålet er til statsråd Sylvi Listhaug.

Statsråd Sylvi Listhaug [10:04:11]: Det er ingen tvil om at vi står overfor store utfordringer når det gjelder integrering. I praksis har vi aldri stått overfor en så stor oppgave som det vi gjør nå.

Grunnen er at tilstrømmingen til Norge har vært rekordhøy. Derfor er det slik at hvis dette fortsetter framover, tror jeg alle vil se at den norske velferdsmodellen kan komme under veldig sterkt press. Det var også partileder Jonas Gahr Støre inne på under Kartellkonferansen, der han advarte mot at asylant- og migrasjonsstrømmen kan true den norske modellen. Derfor er jeg helt enig med representanten Pedersen i at vi må gjøre mer for å lykkes med god integrering. Derfor jobber vi nå med å legge fram en integreringsmelding for Stortinget.

Ser vi på resultatet av integreringen, er 70 pst. av mennene som er ferdig med introduksjonsprogrammet, enten i jobb eller under utdanning. Tallet for kvinnene er dessverre lavere. Ser vi på forskjellene mellom kommunene, er også de store. Det vi må lykkes med, er å løfte de kommunene som ikke får de gode resultatene – løfte dem gode – slik at vi samlet sett kommer langt bedre ut.

Jeg tror dette i stor grad handler om at vi evner å se det enkelte mennesket, se hvilke ressurser de har med seg, og legge opp et løp som er langt mer individuelt tilpasset enn det man kanskje har gjort så langt. I introduksjonsordningen mange steder plasserer man analfabeter og personer uten arbeidserfaring sammen med personer med høyere utdanning og med lang arbeidserfaring inn i det samme sporet. Det tror jeg ikke er veien å gå. Derfor er dette ett av mange spørsmål som regjeringen kommer til å berøre i integreringsmeldingen.

Vi styrker integreringstilskuddet til kommunene, slik at økonomien er langt bedre nå enn det den har vært på lenge.

Helga Pedersen (A) [10:06:18]: Det er mange tiltak vi må vurdere nærmere, og jeg er glad for at innvandrings- og integreringsministeren sier hun vil gjøre det. Men det er også sånn at Stortinget har inngått en avtale, der det er mange detaljerte tiltak – over seks sider – som regjeringen bare kan gå i gang med, man trenger ikke å vente på integreringsmeldingen.

Denne uken er kommunene samlet til landsting i Kristiansand, og KS-lederen har sagt at krav nr. én fra kommunene til regjeringen er at kommunene må settes økonomisk i stand til å ta imot flyktninger. I fjor opplevde vi først at finansministeren oppfordret kommunene til ikke å bosette flyktninger. Deretter inviterte regjeringen til dugnad for å bosette flyktninger, og når man inviterer til dugnad, er det god skikk å møte opp selv.

Kan lokalpolitikkerne nå regne med at regjeringen blir med, og når kan vi forvente at kommunene får de avklaringene om økonomi som Stortinget har pålagt regjeringen gjennom integreringsforliket?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:07:25]: Det er sånn at i de tre siste årene, hvis vi regner med dette året, har vi altså bosaatt flere flyktninger enn det vi har gjort på veldig mange år, om noen gang, i Norge. Vi har satt ny rekord hvert år, og i år har norske kommuner sagt ja til å bosette over 15 000 personer. Det synes jeg er utrolig bra, og det viser at man ønsker å være med på denne dugnaden.

Så er det sånn at når det gjelder økonomien i kommunene, er vi i ferd med å gå gjennom den nå. Vi har et beregningsutvalg som går gjennom tallene, og der sitter kommunene, og der sitter også staten. Og vi kommer til å snakke med KS framover for å se på hvordan økonomien er, og hva det er behov for.

Så er det sånn at noen kommuner gjør butikk på integrering, noen kommuner sitter igjen med penger på bunnlinjen fordi de gjør en fantastisk jobb. Andre kommuner sliter, de lykkes ikke, og dermed blir dette utgifter. Det som må være vårt mål, er å sørge for å heve dem som sliter, slik at dette blir butikk for flere.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Christian Tynning Bjørnø.

Christian Tynning Bjørnø (A) [10:08:44]: Det er enighet om at arbeid er nøkkelen til god integrering, og for å få flyktninger i arbeid trengs det kompetansekartlegging av hver enkelt flyktning for å definere hva slags påfyll de trenger. Selv om det er enighet om det, holder det ikke med fagre ord om kompetanse for å få folk i arbeid. Man må, som KS sitt landsting krever i krav nr. to, komme i gang.

I høst ga NOKUT klar beskjed om at de raskt kunne sette i gang med kompetansekartlegging så lenge de fikk nok penger. Men det skjer lite. Og i vårt alternative budsjett foreslo vi å bevilge penger direkte til både NOKUT og Vox, slik at de raskt kunne komme i gang med kartleggingen.

Mitt spørsmål er: Hvorfor går det fortsatt så sakte, og hvor lang tid skal det egentlig ta før regjeringen kommer skikkelig i gang med kompetansekartlegging av flyktninger?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:09:40]: Det er slik at det flertallet som inngår avtale om budsjett, er enig om å sette av 7 mill. kr til kompetansekartlegging. Vi jobber nå med å se på hvordan disse pengene kan brukes på en best mulig måte for å få gjort dette arbeidet på en god, rask og effektiv måte.

Jeg er helt enig i at det å vite mer om de personene som kommer, hvilken erfaring de har, hvilken utdanning de har, arbeidslivserfaring, er helt nødvendig for at vi skal kunne gjøre det vi kan for å stimulere dem til å komme i jobb. Det er den ene siden av det.

Den andre siden er at det å bli integrert i Norge krever en stor egeninnsats. Jeg tror at dersom vi har et utgangspunkt og ser hva den enkelte er interessert i, hvilken bakgrunn man har, og greier å hjelpe vedkommende inn på et spor man ønsker å ta, så er det også lettere å frambringe den egeninnsatsen som er helt nødvendig for å bli integrert i det norske samfunnet.

Det er ingen spøk å lære norsk, og det er heller ingen spøk å komme inn i et helt annet arbeidsliv enn det mange kommer fra, og derfor er kompetansekartlegging viktig.

Presidenten: Geir Sigbjørn Toskedal – til oppfølgingssspørsmål.

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [10:10:57]: Min oppfatning er at det er veldig mye bra integreringsarbeid i mange kommuner i dag, og mange er klar til å ta imot og integrere flere flyktninger for å hjelpe til. Men vi ser en særlig utfordring når det gjelder enslige mindreårige og bosetting av dem. Det er en krevende situasjon som vi må ta tak i. Det er et tydelig signal fra kommuner som Kristelig Folkeparti har vært i kontakt med, at støtten til bosetting og integrering av enslige mindreårige asylsøkere ligger på et for lavt nivå, så kommunene vegrer seg kanskje for dette. Refusjonsordningen for barnevernskostnader må derfor økes, og helst opp fra dagens 80 pst. til kanskje 95 pst. av kostnadene. Kristelig Folkeparti ønsker å sette kommunene økonomisk i stand til å ta imot barn på flukt og støtter derfor et sånt løft for barns beste. Er det aktuelt for regjeringen å øke refusjonsordningen til 95 pst.?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:11:57]: Jeg er helt enig i at det er store utfordringer knyttet til god integrering av enslige mindreårige. Jeg møtte politiet for en tid tilbake. Det de påpekte som en av utfordringene, er at mange av disse unge har enorme forventninger når de kommer til Norge. Mange vil bli advokat, de vil bli lege – de har store planer for framtiden. Det er i utgangspunktet veldig bra. Samtidig vet vi at det er en krevende vei å gå for å lykkes med disse drømmene. Derfor er det så viktig at man realitetsorienterer og har en god integreringsprosess i kommunene for å forebygge bl.a. kriminalitet.

Når det gjelder støtten til kommunene, er det noe vi vil

gå inn i og se på. Der er det også sann at vi skal sammen med KS sette oss ned og se på hvilke utgifter som er knyttet til ulike grupper innvandrere osv. Så det er noe som vi må komme tilbake til i de ordinære budsjettene, og dette er noe som også kanskje vil bli omtalt i integreringsmeldingen.

Presidenten: Heidi Greni – til oppfølgingsspørsmål.

Heidi Greni (Sp) [10:13:11]: Måten kommunene tar imot flyktningene på, om det er som vertskommune eller som bosetter, er helt avgjørende for en god integrering. Vi vet at disse oppgavene er underfinansiert. Det har statens egne undersøkelser vist.

Da Stortinget foretok tilleggsbevilgningen for 2016 for mottak av flyktninger, ble kommunene tilgodesett med veldig lite. Det har Stortinget sagt det skal rettes opp i, og i integreringsavtalen som Stortinget har oversendt regjeringen for oppfølging, heter det i kapittel 4:

«Regjeringen skal, i samarbeid med KS, lage en oversikt over kommunesektorens økte kostnader knyttet til helse, skole, barnehage og barnevern mv., og komme tilbake til Stortinget på egnet måte (...) samt sørge for et forsvarlig økonomisk opplegg der kommunene får kompensert for sine ekstrakostnader.»

Hva har regjeringen gjort disse to månedene etter at avtalen ble inngått? Kan statsråden bekrefte at det er tatt kontakt med KS? Er arbeidet med oversikt over kommunenes reelle kostnader godt i gang? Og når kan vi forvente å få denne saken til Stortinget?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:14:20]: Jeg har allerede hatt et møte med KS, for jeg er veldig opptatt av at vi skal få til et godt samarbeid om integrering framover. Det skal bosettes over 15 000 personer i år. I Beregningsutvalget, som ser på kostnadene forbundet med bosetting – og det store regnestykket – sitter fire personer fra KS og fire personer fra staten, som nå går igjennom disse tallene. På bakgrunn av det er det selvfølgelig naturlig for meg å ha et møte med KS og fortsette samarbeid med dem for å gå igjennom det som der kommer fram, for vi er veldig opptatt av at f.eks. kommuner som har hatt ekstraordinært store utgifter, skal få kompensert noe av dette. Derfor er det også delt ut en del penger til kommuner som eksempelvis har store mottak, som har store utgifter, for å bidra til en kompensasjon for det.

Men det er klart at mange kommuner har vært under stort press, og jeg vil berømme den innsatsen som er gjort.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:15:34]: For å lykkes med en god integreringspolitikk – og også med en god asylpolitikk – er rask avklaring en av nøklene, både for dem som ikke skal være her, og for dem som skal være her.

Hvis vi sier at det ikke kommer noen nye til Norge, så ligger det i dag 20 946 søknader til behandling, og til det har statsråden ca. 1 100 saksbehandlere. I januar behandlet de 1 100 saksbehandlerne 430 søknader. Hvis vi skal

fortsette i dette tempoet, og ingen andre kommer, vil det ta over fire år før vi får en avklaring for dem som nå er her. Er statsråden fornøyd med tempoet i avklaringer?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:16:26]: Den situasjonen vi hadde i fjor høst, satte hele vårt mottaksapparat og våre ansatte i de berørte direktoratene osv. under sterkt press, så jeg vil starte med å berømme de ansatte, som jobbet langt mer enn det man kunne forvente av dem i den situasjonen som oppsto.

Så er det slik at det ansettes mer folk, men det er klart at det tar litt tid før de nyansatte er klare til å starte full produksjon, fordi det er en opplæringsprosess som skal til. I den opplæringsprosessen vil også ansatte som vanligvis er i saksbehandling og bidrar i den, være dem som skal lære opp de nye. Men det som er viktig for meg, er å sørge for at det nå blir en god flyt i dette systemet, og at vi sørger for f.eks. at de er bosettingsklare til kommunene. Derfor har vi sagt at vi må se på balansen mellom avslagssakene – de som er åpenbart grunnløse osv. – kontra de som skal innvilges, så vi ikke kommer i en situasjon der det f.eks. ikke er personer for kommunene å bosette.

Men det er en utfordring. Vi jobber med å bli bedre, og så vil det ta tid fordi det kom så mange i fjor.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:17:51]: Jeg har ennå ikke møtt en eneste flyktning som ikke brenner etter å bidra og klare seg sjøl. Det er på tide at vi ser på dem som ressurser som kommer hit, som vil bli – som statsråden sier – leger, advokater, har drømmer for framtida. Da må en få lov til å slå ordentlig rot der en skal integreres, og da er problemet at innstrammingsforslagene som regjeringen foreslår, er en oppskrift på dårlig integrering. De nekter folk å slå rot. Nå har faginstansene plukket fra hverandre regjeringens innstrammingspakke bit for bit, nettopp når det gjelder dette.

Så sier statsråden at det er ingen spøk å lære seg norsk og integreres. Nei, det er ikke det. Det er heller ingen spøk å være uten familien sin og leve i utrygghet når en har opplevd krig. Har statsråden prøvd å sette seg inn i hvordan det kan være, selv for en perfekt flyktning, når det kan ta ti år å måtte leve i savn og utrygghet for den nærmeste familien sin før han får lov til å være trygg og kan slå rot?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:19:01]: Alle ser jo at mange av de personene som kommer til Norge, har store utfordringer, og det å reise fra sin familie tror jeg alle synes må være svært vanskelig.

Samtidig er det slik at vi i Norge er nødt til å ta noen valg. Vi er nødt til å tenke på hva som er bærekraftig innvandringspolitikk for framtiden, som sikrer at vi kan gi beskyttelse f.eks. til personer som kommer i årene framover. Det vil vi ikke greie hvis tilstrømmingen til Norge blir så stor at det blir vanskelig å håndtere den. Derfor er innstrammingen helt nødvendig.

Jeg mener at det bør være en selvsagt ting at dersom

man skal hente sin familie til Norge, er man i stand til å brødfø dem, og man er integrert selv, slik at man kan hjelpe familien når den kommer, til å bli det samme.

Så dette er et punkt vi følger opp fra asylavtalen også, der det var et ønske om å få til innstramminger på familiegjenforening.

Presidenten: Da går vi til neste hovedspørsmål.

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [10:20:25]: Mitt spørsmål er til statsråd Listhaug.

Vi står i en ekstraordinær flyktningsituasjon som krever helt nye politiske grep. Kristelig Folkeparti har bidratt – og vil fortsatt bidra – og håper at det tverrpolitiske arbeidet kan få på plass både innstramminger og bedre integrering.

Kristelig Folkeparti vil være med for å sikre landets framtid og våre gode velferdsordninger. Da regjeringen kom med 18 punkter før jul, deltok vi og opposisjonen konstruktivt og utvidet disse til 64 punkter, som da er Stortingets vilje i denne saken.

Da statsråden la fram 40 innstrammingsforslag i romjulen, ble mange overrasket og skuffet. Vi ble overrasket fordi regjeringen ikke i større grad tok utgangspunkt i stortingsforliket, og skuffet fordi mange av tiltakene vil hemme integrering. De vil ramme utsatte barn og kan trolig stride mot folkerettslige forpliktelser, noe som jo ble påpekt av regjeringens egne fagetater UDI, SSB, Bufdir og IMDI, for å nevne noen.

Kristelig Folkeparti er nå opptatt av å få raskt på plass målrettede tiltak. Vi har forventninger om det, og vi ønsker å bidra. I forrige uke uttrykte statsministeren i SMS og brev at regjeringen var på tilbudssiden. Det er kommet invitasjon til et nytt møte, og det ser vi fram til.

Kristelig Folkeparti er villig til å gå i en dialog for å se om det er mulig å finne fram til tverrpolitiske løsninger, selv om noen av forslagene til nå framstår som uakseptable. Vi har forventninger, vi ønsker å delta, og vi vil komme fram til et resultat som er til landets beste for å sikre framtiden.

Ønsker statsråden å oppnå bred enighet? Og har statsråden vilje til å revidere og kanskje skape forslag som kommer andre partier i møte, på et tidlig tidspunkt?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:22:37]: Det er ingen tvil om at behovet for innstramminger er like stort nå som det var da flere partier inngikk et bredt forlik før jul. Ser vi på tilstrømmingen til Europa, kom det i januar i fjor 2 000 personer fra Tyrkia til Hellas – tallet i år er 60 000. Det peker mot at vi kan få en enorm utfordring i løpet av dette året, fordi man forventer opp mot dobbelt så mange asylsøkere til Europa.

Jeg er veldig glad for at Kristelig Folkeparti ønsker å bidra til innstramminger, at man er på tilbudssiden der. Det ønsker jeg også å være, men jeg mener det er helt nødvendig at de innstrammingerne vi til syvende og sist blir enige om, er tilstrekkelige til å kunne møte den utfordringen vi står i.

For å ta eksempelet med enslige mindreårige: Det er mange dilemmaer knyttet til den saken. Det som er vårt ho-

vedutgangspunkt, er at barnets beste i de fleste tilfeller vil være å være sammen med sin familie. Det som skjer i dag, er at familier betaler menneskesmuglere for å ta unge familiemedlemmer over halve verden – utsetter dem for fare. Enkelte barn blir drept, de blir utsatt for vold, de blir utsatt for overgrep, og jeg mener at det er ansvarlig å se på hvilke endringer som kan gjøres i lovverket for å bidra til å stanse det, eller i hvert fall å redusere det.

Vi ser nå at man i Sverige har enorme utfordringer. Det er store avisoppslag om hvordan de sliter med disse utfordringene der. I fjor kom det 33 000 enslige mindreårige til Sverige. Dette er et dilemma, men jeg mener at det er helt nødvendig, også av hensyn til barna, at vi ser på hvordan vi kan stramme inn.

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [10:24:40]: Kristelig Folkeparti er godt kjent med situasjonen og alvoret i den. Det er derfor vi er på banen for å kjempe for både medmenneskelighet og barnas beste oppe i dette, samtidig som vi ser at nye tiltak er helt nødvendig. Men vi reagerer særlig på forslaget om at enslige mindreårige kun skal gis midlertidig opphold fram til de fyller 18 år. Forslaget har fått sterk kritikk, og det er blitt påpekt at det kanskje bygger på feilaktig faktagrunnlag. Jeg kan trekke fram situasjonen de opplever når de har kommet, uansett måte og uansett grunn. Det er viktig at vi sørger for at de føler seg trygge og sikre. Vi vet at de kan få psykiske problemer. Det kan vanskeliggjøre integrering og kan være krevende for fosterforeldre og institusjoner, og det kan også føre til at flere barn forsvinner fra mottakene. Det er endog noen som mener at det kan være i strid med Barnekonvensjonen.

Er statsråden på tilbudssiden når det gjelder å endre på akkurat det forslaget?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:25:42]: Vi skal nå gå gjennom høringsuttalelsene, og vi skal ha samtaler med partiene som var en del av forliket, før vi kommer til å fremme det vi mener er helt nødvendige innstramminger. Når det gjelder barna, mener vi at det er mange dilemmaer her. Jeg mener at den reisen som disse utsettes for, også bidrar til å gi dem psykiske problemer. Vi vet at barn blir drept, vi vet at de er i hendene på menneskesmuglere, at de er utsatt for vold og overgrep. Spesielt jenter, som det er få av, opplever svært vanskelige forhold. Så jeg mener at det er helt nødvendig at vi ser på hvordan vi kan bidra til at disse barna er sammen med sin familie, istedenfor at de blir sendt ut på den måten som i dag. De opplever også et sterkt press når de er her, fordi familien forventer at de skal sende penger hjem igjen. Så de er under press fra mange forskjellige hold. Jeg ser dilemmaet, og jeg mener at det er nødvendig å se på hvilke tiltak som kan gjøres for å begrense tilstrømmingen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Geir Jørgen Bekkevold.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:26:56]: I en kronikk på NRK Ytring fra 10. februar skrev statsråden at hun var «opptatt av å få frem fakta i debatten». Det er

bra. Likevel påpeker høringsinstanser at regjeringens høringsutkast om innstramminger inneholder feilaktig framstilling av fakta, feilaktig bruk av rettspraksis og ubegrunnede påstander. SSB påpeker at statistikken når det gjelder familiegjennforening for enslige mindreårige asylsøkere, ikke taler for at barn er sendt hit som såkalte ankerbarn, og UNICEF sendte til og med klagebrev til departementet fordi de mente at deres rapport ble misbrukt av departementet.

En slik kritikk av faktagrunnlaget til lovutkast er uvanlig sterk kost, og mitt spørsmål er: Gjør det inntrykk på statsråden, og vil hun korrigere dette og endre forslagene som er fremmet på feil grunnlag, når hun legger saken fram for Stortinget?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:27:58]: Høringsuttalelsene vil vi selvfølgelig gjennomgå på en grundig og god måte. Det som sto i høringsutkastet knyttet til SSB-tallene, var at det kan bli en dobling. Det har ikke vært det så langt, men hvor mange som kommer på familiegjennforening, handler også om hvilke grupper som kommer til Norge. Somaliere har eksempelvis familiegjennforening i større grad enn det en del andre grupper har.

Så er det sånn at når jeg omtaler rapporter – jeg tror også representanten Bekkevold kjenner til at det kan være vanskelig når du blir intervjuet, å snakke en halvtime om en rapport. Du skal være ganske rask, og du skal ta de poengene som du mener er viktige. Det med ankerbarn står i den rapporten. Vi vet også at noen barn i Norge har fått familien sin hit, de har blitt sendt til Norge og fått familiegjennforening, så det skjer i dag. Men det som er vårt hovedpoeng når det gjelder barna, er at vi må prøve å begrense tilstrømmingen, på grunn av barnas beste.

Presidenten: Eirin Sund – til oppfølgingsspørsmål.

Eirin Sund (A) [10:29:15]: Jeg har lyst til å følge opp representanten Bekkevolds spørsmål. Jeg hører statsråden si at i forbindelse med den høringsrunden som nå har vært om de 40 forslagene, skal en gå gjennom dette og se grundig på det. Det er allikevel slik at veldig mange av høringsinstansene har påpekt en rekke utfordringer i regjeringens forslag, både manglende faktagrunnlag og manglende konsekvensutredning, både på det folkerettslige og på det barnefaglige, og det er ikke minst satt et stort spørsmålstegn ved om flere av de forslagene dere kommer med, er praktisk gjennomførbare. Vi forventer selvfølgelig at regjeringen svarer på denne kritikken. Men spørsmålet blir da: Vil regjeringen gjøre en grundig vurdering av de forslagene som regjeringen til slutt velger å komme til Stortinget med, der disse utfordringene og innvendingene, som er veldig tydelige fra høringsinstansene, vil bli ivare tatt? Det opplever jeg ikke at statsråden svarer representanten Bekkevold på.

Statsråd Sylvi Listhaug [10:30:20]: Det regjeringen vil komme til Stortinget med, er det som vi kommer til å mene er nødvendige innstramminger for å møte en situasjon der vi kan få en svært stor asyltilstrømming til Norge.

Det som er politikernes og regjeringens oppgave, er å tenke langsiktig på vegne av landet, å sørge for at vi har en bærekraftig innvandringspolitikk som gjør at vi kan ivareta asylinstituttet over tid, at vi har penger igjen til å hjelpe dem som er i nærområdene til krig og fattigdom, og til å ha en velferdsmodell for framtiden. Det er elementer som en i mange av disse høringsuttalelsene slipper å ta stilling til, fordi de tar for seg enkeltelementer.

Så vil høringsuttalelsene selvfølgelig bli grundig gjennomgått før regjeringen kommer tilbake og legger fram en sak for Stortinget. Og når Stortinget får seg den forelagt, får man god tid til å gå inn i disse forslagene og se på de endelige vurderingene som regjeringen gjør.

Presidenten: Heidi Greni – til oppfølgingsspørsmål.

Heidi Greni (Sp) [10:31:31]: Siv Jensen oppfordret til boikott av bosetting. Erna Solberg skrøt veldig av kommunenes jobb på KS-konferansen – veldig berettiget skryt – men det er fortsatt mulig å bli forvirret av hva regjeringen egentlig har tenkt å gjøre når det gjelder oppfølging av disse avtalene.

Barn på flukt er et sentralt kapittel i Stortingets integreringsavtale. Et av bestillingspunktene gjelder barnevernstiltak for enslige mindreårige. Kommunene taper veldig på å bosette enslige mindreårige, og den største utfordringen nå er at det er for mange enslige mindreårige som står i kø, fordi kommunene ikke tør å bosette. I integreringsavtalen bes det om at refusjonsordningen for barnevernstiltak gjennomgås sammen med KS, og det heter at det skal skje raskt. Da er mitt spørsmål: Hvordan er dette punktet fulgt opp av regjeringen?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:32:34]: Når det gjelder bosetting, mener jeg at det er ingen grunn til å være forvirret. Det er bare å se på de resultatene som denne regjeringen her har levert, år etter år. Vi har satt rekorder i bosetting de tre årene som vi nå har styrt. I dette året kommer vi til å sette en desidert rekord, med over 15 000 bosettinger. Det handler om at vi har lagt til rette for å få det til, og det handler om kommuner som stiller opp og ønsker å være med på den dugnaden som nå er nødvendig.

Når det gjelder enslige mindreårige under 15 år, er det et ansvarsområde som ligger under statsråd Horne, men det er klart at også Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet jobber med disse spørsmålene, ser på de ulike modellene for finansiering og vil også være i kontakt med KS knyttet til disse spørsmålene.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV) [10:33:34]: Etter disse rundene, uke etter uke, kan en jo lure på hvor lenge forlikspartnerne kommer til å finne seg i at vi har en regjering som holder dem for narr på den måten de har gjort, og hva det er de egentlig har gått med på. SV har gudskjelov stått utenfor dette.

Statsråden er opptatt av å ta vare på asylinstituttet, men

har i realiteten lagt fram forslag som avviker asylinstituttet for norsk del. I tillegg til det er det en rekke faktafeil, både med tall og med henvisninger. Det gjelder familiegjenforening, det gjelder hvem det er som kommer, og det gjelder dette med ankerbarn, der man misbruker andre instansers opplysninger til å skremme fram et flertall for forslag som hittil bare Fremskrittspartiet har vært for. Jeg må da spørre statsråden enda en gang: Hvordan mener statsråden at integrering skal gå lettere når man må vente i ti år på familien sin, og for å få beskjed om at man er trygg?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:34:43]: Heldigvis var det et bredt forlik på Stortinget som tok realitetene inn over seg, som så at den tilstrømmingen som kom til Norge i fjor høst på kort tid, ikke var bærekraftig over tid. Derfor tok man i denne salen et ansvar for å gripe fatt i det. Jeg registrerer at SV stilte seg utenfor det forliket, og da kan man jo lure på om SV er komfortabel med at den situasjonen som var i fjor høst, skulle fortsette – dem om det.

Det jeg mener er viktig når det gjelder å integrere, er at man har incitament, at man stiller krav til dem som skal integreres. Jeg mener at for mange vil det være motiverende å vite at hvis jeg gjør en ordentlig god jobb med å lære meg norsk, komme raskt i jobb, kan jeg faktisk hente familien min til Norge, eller jeg kan få permanent opphold dersom jeg er midlertidig i den perioden det er krav om det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:35:59]: For variasjonens skyld går mitt spørsmål til klima- og miljøministeren.

NRK hadde i går et Brennpunkt-program der en av konklusjonene var at mer av norsk matvareproduksjon bør være beitebasert i stedet for kraftfôrbasert. Det ville vært en interessant utvikling om vi kunne ha gjort oss bedre nytte av våre utmarksbeiter. De største hindrene for det i dag er norsk rovdyrpolitikk. Regjeringen følger ikke opp rovdyrforlikets mål om at det skal være mulig både å ha bestander av rovdyr og samtidig drive beitebruk i hele landet. Det betyr at i område etter område slutter en nå med husdyr fordi det ikke er forsvarlig å ha dyr på beite. Det gjelder i Hedmark, det gjelder i Nord-Trøndelag og i Sør-Trøndelag, det gjelder i Nord-Norge, og det gjelder i fjelltrakter i Sør-Norge. Det er en sørgelig utvikling for et mer miljøvennlig landbruk og også for Distrikts-Norge.

I en uttalelse fra årsmøtet i Hedmark Høyre i helga kommer frustrasjonen veldig godt fram, og jeg tillater meg å sitere:

«Høyre har forsvarlig bruk som en kjerneverdi. Respekten for enkeltmennesket og eiendomsretten er sterke ideologiske faner. I rovdyrpolitikken og da spesielt når det gjelder ulv, har disse kjerneverdiene måttet vike for en politikk som ikke har troverdighet og som er svært konfliktskapende.»

Senterpartiet kunne ikke vært mer enig i uttalelsen. Dagens politikk skaper store konflikter. Gang på gang har Senterpartiet foreslått tiltak i Stortinget som kunne gitt oss en annen rovdyrpolitikk, og vår overraskelse har vært stor over at Høyre i regjering ser ut til å ha glemt alt

som står i partiprogrammet, og alt de sa før de kom i regjering.

Nå krever Hedmark Høyre at framtidige bestandsmål for ulv settes til to–tre revir, og de mener også at det faggrunnlaget som regjeringen har fått i dette spørsmålet, er «et makkverk», som representanten Gunnar Gundersen så lyrisk har uttalt. Har statsråden syn på det?

Statsråd Vidar Helgesen [10:38:15]: Jeg skal ikke ha synspunkter på hva som inngår i kategorien lyrikk og ikke og lyrisk og ikke, men jeg vil slå fast at denne regjeringen fører en rovdyrpolitikk som er i samsvar med rovdyrforliket, som er i samsvar med internasjonale forpliktelser i Bernkonvensjonen, og som er i samsvar med naturmangfoldloven.

Vi har i større grad enn den forrige regjeringen åpnet for uttak av rovdyr som kan utgjøre fare for skade i forkant av beitesesongen. Vi har gitt klare signaler om at rovdyrforvaltningen skal ha høy beredskap både før og under beitesesongen for å sikre at nødvendig uttak gjennomføres. Vi har gitt forvaltningen beskjed om å føre en tydeligere soneforvaltning som skiller rovdyr og beitedyr i tid og rom. Det vil føre til reduserte tap, og det har ført til reduserte tap, for antallet husdyr som ble erstattet som tatt av rovvilt, var i 2015 historisk lavt, 14 pst. lavere enn året før og redusert med nesten 50 pst. de siste ti årene.

Dette er et felt med sterke følelser og sterke synspunkter. Det er derfor viktig at vi holder oss til rovdyrforliket. Det er viktig at vi jobber for en videreføring av bred enighet når det gjelder rovdyrforvaltningen. Om Senterpartiet velger å stille seg utenfor det, er ikke det noe vi ønsker, men det får vi i så fall ta til etterretning.

Marit Arnstad (Sp) [10:39:59]: Senterpartiet står helt og fullt bak rovdyrforliket, men dagens rovdyrforlik blir ikke fulgt opp. Problemet er også at ulvforvaltningen ikke er regulert i dagens rovdyrforlik. Det var jo den biten som gjensto, og som vi nå har ventet vinter og vår på at regjeringen skulle komme med en stortingsmelding om. Hvis de kommer med den stortingsmeldingen, vet de også at de kan ha et flertall i denne salen sammen med Senterpartiet.

Jeg forstår på svaret at statsråden ikke deler representanten Gundersens og Hedmark Høyres bekymring i denne saken, og det er et faktum som bør bekymre alle Høyre-folk ute i distriktene. Den frustrasjonen som nå uttrykkes, blir rett og slett bare avfeid av Høyre i Oslo.

Det er ganske sterkt når nestlederen i næringskomiteen kaller faggrunnlaget for ulv «et makkverk», og er det dette faggrunnlaget som Gunnar Gundersen kaller «et makkverk», som regjeringen har tenkt å legge til grunn for sin bebudede stortingsmelding om ulvpolitikk?

Statsråd Vidar Helgesen [10:41:00]: Vi tar utgangspunkt i det som ligger i rovdyrforliket, nemlig at det skal foretas en ny vurdering av bestandsmålet for ulv samt en evaluering av ulvesonen. Det er med utgangspunkt i det at det er utarbeidet et faggrunnlag. Det er også gjennomført høringer og informasjonsmøter med berørte interesser, og vår ambisjon er at Stortinget skal kunne starte behandlin-

gen av en sak om bestandsmål og vurdering av ulvesonen så snart som mulig.

Vi har hatt runder med partiene på Stortinget – og det har vært runder innenfor partiene på Stortinget – og vi er godt kjent med og tar på største alvor de bekymringene som er, ikke minst i Hedmark, men det er også slik at vi har internasjonale forpliktelser. Det er vårt ansvar å legge frem en balansert politikk som tar hensyn til ulike interesser.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Janne Sjelmo Nordås.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [10:42:14]: Senterpartiet har tatt opp spørsmålet om rovdyrforvaltningen mange ganger. Det må gjøres noen endringer i rovdyrpolitikken. Dagens politikk tar for lite hensyn til beitenæringen og behovet for en landbrukspolitikk som tar i bruk utmarksbeite. Senterpartiet mener at jervejakten er for lite effektiv, og at noe må gjøres med det faktum at vi i flere år har ligget langt over bestandsmålet. Vi mener at kvoten på felling av bjørn, som settes av Miljødirektoratet, må tas ut 100 pst., og at man må gjennomføre lisensjakten på en bedre måte. I nyhetene i går framkom det at det aldri har vært registrert så mange ulverevir som nå. Det er ulvekull i minst seks helnorske revir og i fire grenserevir. Det gir grunnlag for en ny ulvepolitikk med lisensjakt.

Senterpartiet ønsker en stortingsmelding om ulv, som kan gi grunnlag for en ny ulveforvaltning. Og vi har ventet lenge på at den skal komme. Det haster. Kan statsråden bekrefte at en stortingsmelding om ulveforvaltningen kommer før påske, slik at Stortinget får drøftet dette spørsmålet før sommeren?

Statsråd Vidar Helgesen [10:43:18]: For å svare på det spørsmålet: Jeg kan bekrefte at vi arbeider for å legge frem en sak så snart som mulig og forhåpentlig før påske.

Jeg vil gjerne også si at jeg er enig i behovet for å effektivisere lisensfellingen av jerv, og der har vi også tatt grep. Jeg er også opptatt av å understreke at den rapporten som Rovdata har publisert, er en foreløpig bestandsrapport – den som representanten viser til, og som ble omtalt i går. Den endelige rapporten vil foreligge 1. juni, og derfor skal vi være litt varsomme med å lage politikk basert på disse foreløpige tallene. De viser for øvrig en ulvebestand eksakt på bestandsmålet om tre helnorske ynglinger innenfor ulvesonen, samtidig som vi faktisk vet at en av disse ynglingene ikke lenger er intakt. Så det er viktig at vi avventer de endelige tallene før vi trekker konklusjoner her.

Presidenten: Eva Kristin Hansen – til oppfølgings-spørsmål.

Eva Kristin Hansen (A) [10:44:24]: Representanten Arnstad refererte til Hedmark Høyres årsmøte i helgen, som vedtok en uttalelse med den fengende overskriften «Ulven og skogen under lupen», hvor de krever at ulvesonen oppheves, og at vi nesten ikke skal ha ulv i Norge, og de går til et ganske kraftig angrep på Bernkonvensjo-

nen. Stortingsrepresentant Gunnar Gundersen sa to ting til årsmøtet, ifølge Hamar Arbeiderblad på lørdag. Han sa: «Ulv er ikke bare ulv» – ok. Og så sa han: «Dette er den resolusjonen jeg trenger for å ta kampen sentralt.»

Ut fra statsrådens svar her i dag virker det som om standpunktene til Hedmark Høyre ikke er representative for det regjeringen og statsråden mener. Oppfatter jeg det riktig at statsråden står her i dag og tar avstand fra Hedmark Høyre og kan bekrefte at Gunnar Gundersen har tapt kampen sentralt?

Statsråd Vidar Helgesen [10:45:19]: Det er vårt ønske å oppnå et forlik i Stortinget om den fortsatte rovviltpolitikken. Det er vårt ønske at den politikken skal være i samsvar med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Og det er vårt utgangspunkt at skal man få et forlik, må man ha en bred prosess. Da må utgangsverdiene for diskusjonen være klare, og det er helt tydelig fra Hedmark Høyre at de har vært klare med sine utgangs- og inngangsverdier i den diskusjonen. Jeg har stor respekt for det. Demokrati er en vakker ting, og vi skal ta med oss de synspunktene på samme måte som vi tar med oss andre synspunkter som hører med i denne diskusjonen, enten det dreier seg om synspunkter på og tolkning av våre internasjonale forpliktelser, eller det dreier seg om andre synspunkter – til og med i Hedmark og andre fylker der dette vekker sterke følelser.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgingsspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:46:35]: Disse sakene er alltid litt forunderlige. I Senterpartiet er man bekymret når man ligger over bestandsmålene, i Venstre er vi mer bekymret når man ligger under bestandsmålene, som det er for gaupe. Ulv lå under bestandsmålene i fjor, sannsynligvis er vi over i år, og det er bra.

Jeg vil gjerne ta tak i litt av grunnpremisset i spørsmålet fra representanten Arnstad, som var ut fra et program i går om at vi ikke tar i bruk utmarksbeite i Norge på grunn av rovdyrpolitikken. Jeg vil nok i stor grad tro at det at vi ikke har så mye utmarksbeite i Norge, henger mye nøye sammen med den landbrukspolitikken som vi fører, og at det er god plass til et mer miljøvennlig landbruk samtidig som vi ivaretar de store rovdyprene, selv om det også er konflikter.

Jeg vil gjerne spørre om statsrådets vurdering: Er han enig i at vi kan ha et mer miljøvennlig landbruk – ta utmarksbeite mer i bruk, som også kan stoppe gjengroingen i Norge – samtidig som vi når målene i rovdyrpolitikken for de store rovdyprene?

Statsråd Vidar Helgesen [10:47:49]: Jeg er enig i at vi kan og bør ha et mer miljøvennlig og klimavennlig landbruk. Jeg er enig i at vi kan gjøre det samtidig som vi oppnår målene i rovviltforliket. Og jeg mener dertil at denne regjeringen har gjort nettopp det, ettersom vi har vært mer opptatt av og i større grad enn den forrige regjeringen åpnet for uttak av rovdyp som kan utgjøre en fare for skade, i forkant av beitesesongen. Vi er opptatt av at beitesesongen

skal forstyrres i minst mulig grad. Vi har gitt rovviltforvaltningen beskjed om å ha høy beredskap i så måte. Det viser at det er mulig å ivareta ulike hensyn i dette viktige spørsmålet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Terje Breivik (V) [10:48:52]: Dette spørsmålet går øg til klima- og miljøministeren.

Skulle ein teke enkelte parti og stortingsrepresentantar, endåtil ein såkalla ansvarleg statsråd, på alvor, høyrerest det ut som om ein ekstraordinær flyktningtilstrøyming på nokre få tusen fleire enn i ein normalsituasjon er den største trugselen og det største problemet me står overfor som nasjon og verdsborgarar. Eg føler meg trygg på at statsråd Helgesen er samd med meg og Venstre i at klimaproblemet dessverre har heilt andre dimensjonar med seg kva gjeld innsnevring i framtidige generasjonar sin fridom, både i Noreg og i resten av verda.

Klimakrisa kan endåtil bidra til å forsterka migrasjonsbehovet betydeleg om ikkje me som sit i posisjon til å løysa ho, gjer nettopp det. Heldigvis har ikkje Noreg berre gode føresetnader for å gå i front og vera ein tung aktør for å sikra at verda løyser klimaproblemet, men gjort på rette måten legg me øg eit solid grunnlag for næringsutvikling, nye arbeidsplassar og grøn vekst.

Dagens gladmelding om at Hydro har trykt på startknappen for aluminiumsteknologipiloten på Karmøy, er eit prima døme på at industrien for lengst er i gang. Det kanskje sterkaste politiske incitamentet me har for å forsterka utviklinga, er målmedveten bruk av skattar og avgifter og strenge klima- og miljøkrav i offentlege anbod og konsesjonsvilkår. Slik å skapa marknader for grøne løysingar er avgjerande for å ta ut potencialet og auka konkurransekrafta for eigen industri og teknologiutviklingsmiljø på verdsmarknadene.

Spørsmålet til statsråden er kort og godt: Kva ambisjonar og konkrete initiativ kjem han til å ta i så måte? Med Venstre som konstruktiv pådrivar og samarbeidsparti har statsråden tidenes moglegheit til ikkje berre å gjennomføra Venstre-politikk, men øg til sjølv å vera ein tung premissleverandør.

Statsråd Vidar Helgesen [10:50:57]: Jeg takker for spørsmålet, og jeg vil starte med å si meg helt enig i at vi gjennom firepartisamarbeidet – mellom regjeringspartiene og de to samarbeidspartiene – får til mye, får til mer i klimapolitikken enn det som har vært tilfellet under tidligere regjeringer, og at vi fortsetter og viderefører ambisjonene våre om å gjøre enda mer. Ett uttrykk for det ble nevnt av representanten, nemlig skattepolitikk. Vi har en klar felles erklæring fra budsjettenigheten i fjor høst om en grønn skattereform, som det nå arbeides med.

Vi er også – som representanten Breivik – opptatt av at det grønne skiftet, det å bygge grønn konkurransekraft, er viktig for Norge. Vi er i en omstilling som delvis er en kortsiktig tilpasning til lavere oljepriser, men som også er en langsiktig, dyp, bred og fundamental transformasjon av norsk økonomi til et lavutslippssamfunn. Da trenger vi

også å tenke gjennom hvordan vi skal bygge den grønne konkurransekraften for fremtiden. Det er derfor vi har satt ned et ekspertutvalg, med Connie Hedegaard og Idar Kretutzer, som skal fremme et forslag til en slik strategi. Det forslaget kommer til høsten, og det er noe vi legger stor vekt på.

Vi skal i løpet av våren organisere omstillingskonferanser som et ledd i prosessen med å sette grønn konkurransekraft på dagsordenen, samtidig som vi nylig lanserte forslag til en ny lov om offentlige anskaffelser, hvor vi stiller strengere krav til offentlige virksomheter om å ha en gjennomtenkt innkjøpspraksis, der man skal fremme klima- og miljøløsninger. Det er noe næringslivet har etterspurt, og det er noe de nå kommer til å få, ved at vi bruker den muligheten som 462 mrd. kr i offentlige innkjøp årlig gir for innovasjonstiltak.

Terje Breivik (V) [10:52:59]: Takk for svaret frå ministeren, men litt meir konkret: Dei siste vekene har eg besøkt ein god del av leverandørindustrien på Vestlandet – eit fantastisk folkeslag, vestlendingane: Trass i at bedriftene står i sitt livs verste krise, er det ikkje krisemaksimering dei er opptekne av å formidla, men moglegheiter. Ein kan t.d. oppnå store utsleppsreduksjonar, ny verdiskaping, gjenom å ta i bruk allereie tilgjengeleg miljøteknologi. Men manglande etterspurnad etter låg- og nullutsleppsteknologi i t.d. den havbaserte næringa, som igjen kjem av fråvær av krav frå styresmaktene til konsesjonseigar og operatør, er eit stort hinder og paradoks. At den raud-grøne regjeringa ikkje stilte strengare miljø- og klimakrav til heile verdikjeda, også denne typen logistikkoppgåver, og såg at det er god næringspolitikk, kan ikkje dagens regjering lastast for. Men regjeringa og statsråden har no alle moglegheiter til å stilla strengare miljø- og klimakrav til konsesjonane på norsk sokkel, og spørsmålet er kort og godt om statsråden vil bidra til det.

Statsråd Vidar Helgesen [10:54:07]: Jeg kan ikke nå konkret si hva vi planlegger, og hva vi vil gjøre på det feltet, men at strengere miljø- og klimakrav er i en løpende utvikling hvor ingen sektorer vil kunne gjemme seg bort, er det ingen tvil om. Det er også en del av grunnen til at vi, når vi tenker i oppfølgingen av Paris-avtalen og de høyere ambisjonsnivåene som den pålegger oss, ikke minst med denne femårssyklusen hvor man skal ha stadig strengere miljøkrav, matcher det med en sterk satsing på klimateknologi. Det er løsningene som ligger i ny teknologiutvikling, som vil få ned utslippene signifikant, og derfor har vi en rekordsatsing på det feltet.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Pål Farstad.

Pål Farstad (V) [10:55:14]: Spørsmålet mitt går til fiskeriministerens.

I løpet av det siste året har vi som del av det grønne skiftet fokusert på muligheter for og krav om en satsing på elektrisk drevne båter, ferger bl.a., som skal gi arbeid til veft, leverandørindustri osv. I august i fjor kom, så vidt

jeg vet, verdens første elsjark på vannet. Denne fiskebåten viser at det er teknisk mulig å redusere CO₂-utslippene vi er forpliktet til, samtidig som ny teknologi kan gjøre fiskeflåten mer lønnsom. I Fiskeribladet Fiskaren ser vi at fiskeriministeren har vært på tur med elsjarken. Skipperen om bord ønsket seg bedre rammebetingelser til fiskere som velger elektrisk båt. Ut fra uttalelsene som er referert, var ikke fiskeriministeren spesielt entusiastisk over den nye teknologien. Mitt spørsmål er om det er et rett bilde av fiskeriministeren og en rett holdning til eldre sjarker som er presentert der, eller er det slik at statsråden har tanker om gulrøtter og tiltak for å stimulere til reduserte utslipp fra fiskebåter?

Statsråd Per Sandberg [10:56:25]: Jeg trodde jeg ga et sterkt uttrykk for stor entusiasme da jeg var med på denne elsjarken. Det var meget imponerende. Men det blir fortsatt bare et supplement, for en sånn elsjark kan bare brukes i fiskesammenheng. Den kan ikke brukes ut og inn. Men det er ingen tvil om at i dette tilfellet hadde man redusert forbruket av diesel betydelig. Hvis man skal ha større innslag av dette, og ny teknologi ligger på bordet, ligger det også i regjeringens helhetlige plattform å få på plass ny teknologi, nye arbeidsplasser, innovasjon osv. Det ligger en bonusordning der i dag. Den har jeg ikke til hensikt å fjerne på noen måte, det har ikke regjeringen heller. Da blir det bare et spørsmål om hvorvidt man skal videreføre eller forsterke denne typen ordninger ved å legge fram gulrøtter for å få flere fartøy av denne kaliber på havet.

Presidenten: Per Rune Henriksen – til oppfølgings-spørsmål.

Per Rune Henriksen (A) [10:57:31]: Mitt oppfølgings-spørsmål går til miljøministeren, Helgesen.

Det er vel og bra å høre at det tenkes mye om det grønne skiftet og hvordan man skal gå videre for å få utslippsreduksjonene i Norge. Saken er den at dette haster. Vi har nå fått antydninger fra regjeringen om at vi ikke vil få en avtale om hvordan Norges rolle i EUs klimarammeverk blir, før i 2017, og vi skal kutte med 40 pst. i ikkekvotepliktig sektor innen 2030. Det betyr at vi har hastverk.

Vi har også fantastiske muligheter nå ved at det er ledig kapasitet i skipsbyggingssektoren, bl.a., og store deler av industrien, som er vant til at strenge miljøkrav, f.eks. i petroleumssektoren, gir arbeid og teknologisk utvikling for norsk industri.

Hvordan ser klima- og miljøministeren på tidsaspektet i dette? Skal vi klare å få til de utslippsreduksjonene innen 2030, haster det.

Statsråd Vidar Helgesen [10:58:44]: Jeg er glad for utålmodigheten som signaliseres fra Arbeiderpartiet. Vi deler den utålmodigheten, ja vi må vel si at vi overoppfyller utålmodigheten, ettersom vi har levert, sammen med våre samarbeidspartier, betraktelig mer i klimapolitikken enn våre forgjengere gjorde.

Så er det slik at vi skal ha forhandlinger og samtaler med EU om 2030-målene. Det gjelder fra 2020. EUs poli-

tikkprosesser er på gang i år. Vår avtale med EU kommer nok ikke på plass i år, men EUs politikk utformes i år. Derfor er det helt avgjørende at vi er på i de prosessene, for det er der substansen avgjøres. Det gjelder bl.a. innsatsfordelingen, og det gjelder spørsmål om rollen skog skal ha. Så dette er en ball vi er på allerede.

Jeg kommer også til å anmode stortingspresidenten om å få avholde en redegjørelse om oppfølgingen av Paris for Stortinget for å involvere Stortinget i den diskusjonen.

Presidenten: Steinar Reiten – til oppfølgings-spørsmål.

Steinar Reiten (KrF) [11:00:07]: Miljøkrav er viktig, men det er også grønn innovasjon. Sett i et lengre tidsperspektiv kan vi vel si at Norge som produsent av petroleum har vært litt tilbaketrukket når det gjelder satsingen på nye fornybare energikilder. Nedgangstiden i oljebransjen endret det bildet. Det er ikke bare nødvendig for å nå klimamålene, det er også fornuftig å benytte den hjernekraften og spisskompetansen som blir ledig på grunn av knappere tider for oljebransjen. Dette er i stor grad kompetanse som også trengs for å utvikle bl.a. offshore vind, bølgekraft og tidevannskraft.

For et og et halvt års tid siden lanserte Statens vegvesen interessante tanker om utslippsfri E39, der produksjon av ny fornybar energi kan integreres i de store fjordkryssingsprosjektene som skal gjøre E39 fergefri. Det er opplagt at ledig kapasitet og kompetanse i maritim sektor og petroleumssektoren har direkte overføringsverdi hvis staten Norge velger å gå for denne nye banebrytende teknologien. Mener statsråden at regjeringen er offensiv nok på denne delen av det grønne skiftet? Og er det kontakt mellom Miljødepartementet og Samferdselsdepartementet om utslippsfri E39?

Statsråd Vidar Helgesen [11:01:19]: Det er mye kontakt mellom Samferdselsdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Jeg tror knapt det er en veistubb i riket, og ikke minst knapt en jernbanestrekning, som det ikke er kontakt om, fordi samferdselssektoren jo er den største utfordringen når vi ser hvor vi må ta store kutt i årene som kommer. Vi arbeider også med ny nasjonal transportplan, hvor vi vil måtte ta nye grep for utslippsreduksjoner.

Så når det gjelder å stimulere innovasjon i transportsektoren, enten det er på land eller det er grønn skipsfart, er ett av de tiltakene vi har lansert i år, nettopp de økte kravene til offentlige innkjøp, fordi innkjøpsmakten i det offentlige – og volumet av offentlige innkjøp – er så stor at det kan ha betydelig effekt.

Presidenten: Heikki Eidsvoll Holmås – til oppfølgings-spørsmål.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:02:32]: I regjeringserklæringen står det et par ting som jeg synes det er interessant å lese. Der står det bl.a. at regjeringen vil:

«Utarbeide krav om at alle nye offentlige kjøretøyer, og alle nye drosjer, ferger, rutebåter og dieseltog, be-

nytter lav- eller nullutslippsteknologi når teknologien tilsier dette.»

Det andre er:

«Sørge for at offentlig sektor som kunde bidrar til å ta i bruk og utvikle nye miljø- og klimavennlige teknologier og løsninger.»

Nå har regjeringen lagt fram en lov om offentlige anskaffelser som er slapp på dette feltet. Mens Posten går foran og har nullutslipp i alle sine transporttjenester, er ikke staten i nærheten av å stille krav til nullutslipp i alle sine transportøvelser. Mens staten sier at man skal bidra til å utvikle ny teknologi, er det private selskaper – Asko – som går foran og tar i bruk ellastebiler og hydrogenlastebiler. Hvorfor vil ikke regjeringen stille krav om at alle transporttjenester som utføres til og av det offentlige, skal ha nullutslipp?

Statsråd Vidar Helgesen [11:03:34]: Den slappheten representanten Holmås mener å observere, må vel være på basis av den loven om offentlige anskaffelser som nå gjelder, og ikke på basis av det lovforslaget vi har lagt frem, hvor vi skjerper kravene ikke bare til at man skal kryse av en boks for å ha tatt hensyn til miljø og klima i den enkelte anskaffelse, men at man skal ha en gjennomtenkt innkjøpspraksis i det offentlige for å fremme klima- og miljøløsninger. Vi gjeninnfører også klageadgangen, som den rød-grønne regjeringen fjernet, hvilket gjør at man vil kunne håndheve denne nye bestemmelsen tydeligere og sterkere enn det som er tilfellet i dag. Så jeg er overhodet ikke enig i at dette er et slapt lovutkast. Dette er et lovutkast som stiller strengere krav til å ha en gjennomtenkt politikk og en gjennomtenkt strategi i offentlige virksomheter for å bruke innkjøpsmakten til å fremme innovasjon.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:04:48]: Klima- og miljøministeren kan bare bli stående.

To vedtak fra klimaavtalen i Paris er umulige å misforstå. Det ene er at lands klimaforpliktelser ikke er i nærheten av å være nok til å nå 2-gradersmålet, langt mindre 1,5-gradersmålet, derfor må alle land hjem og skjerpe forpliktelsene sine. Det andre er at kutt før 2020 er viktige og gjør det lettere å stoppe farlig global oppvarming.

Nå gikk den forrige klimaministeren, som var med på å vedta dette, av, antagelig fordi hun skjønnte hvor vanskelig det ville bli å få gjennomslag i egen regjering for dette. Men Helgesen har overtatt, og selv om han ikke akkurat kom til dekket bord, kunne det kanskje forventes at han hadde sagt at vi må gjøre i Norge som vi har bedt alle andre verdens land gjøre. Men har vi fått høre det? Nei. Så langt er svaret ingen skjerpelse av utslippskravene før i 2020, og som han sa til Aftenposten på spørsmål om utslippene skal ned de neste to årene: Jeg skal være varsom med å love noe som helst. 2013 til 2020, det er syv år. Vidar Helgesens regjering klarer altså ikke å love en politikk som kutter utslipp ned mot det Stortinget har vedtatt i løpet av de syv årene han har fra regjeringens

hans overtok. Det er ikke gjennomføringskraft, det er mageplask.

Oljeindustrien er den sektoren som slipper ut mest klimagasser her i landet. Oljeindustrien har nesten doblet sine utslipp siden 1990, og det forventes også å øke i 2015. Derfor stiller jeg følgende spørsmål til klima- og miljøministeren: Kan han nevne ett forslag fra regjeringen – ikke et forslag som er pålagt fra SV, Kristelig Folkeparti, Venstre eller de andre opposisjonspartiene – som i vesentlig grad kutter utslippene i den sektoren som slipper ut mest, nemlig oljeindustrien, eller nevne et forslag som kommer? Ett forslag!

Statsråd Vidar Helgesen [11:06:52]: For å starte med det siste: Oljesektoren er en del av EUs kvotesystem, og oljesektoren er underlagt CO₂-avgifter. Vi la på bordet i fjor en ambisiøs 2030-målsetting om felles oppfyllelse med EU, som også vil bety et skjerpet kvotesystem og dermed også skjerpede krav til olje- og gassektoren. For øvrig er det slik at fremskrivningene fra Miljødirektoratet reiser tvil om det vil være en nedgang i utslippene, om det ville ha vært det i 2015 og i 2016, og det er bakgrunnen for at jeg er ærlig og sier at jeg kan ikke love at utslippene gikk ned i fjor, eller at de går ned i år. Men det jeg kan love, og det regjeringen arbeider hardt for – sammen med våre samarbeidspartnere – er en mer aktiv klimapolitikk, en mer offensiv klimapolitikk, hvor de tiltakene vi setter inn, har effekt. Så er det andre ting, tiltak og vedtak som ligger langt tilbake i tid, som bl.a. styrer hvor store utslippene fra olje- og gassektoren er år for år. Man regner med at de kommer til å øke noe mer i de neste få årene, for deretter å begynne på reduksjonen.

Det er altså slik at når vi nå skal følge opp Paris-avtalen og komme tilbake til Stortinget med våre planer for oppfølging av den, så skal vi også gjøre det i samarbeid med EU fordi vi er i den prosessen nå. Paris-avtalen vil bety økte krav, økte ambisjoner. Hvordan det vil arte seg, er det for tidlig å si noe om nå. Den diskusjonen pågår også hos våre venner i EU og blant EU-medlemslandene, og derfor vil jeg få lov til å komme tilbake til Stortinget, forhåpentlig i en redegjørelse om disse spørsmålene.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:08:54]: Jeg gir stryk for det svaret – ikke ett forslag som sier noe om hva det er de har gjort i oljesektoren, ikke ett forslag som peker framover, ikke noe som virker før 2020, bare løst prat om 2030. Vi kan antageligvis slå fast at det er lite sannsynlig at det er Helgesen som er klimaminister da.

La meg derfor stille spørsmål om samferdselssektoren istedenfor. Samferdselsministeren går rundt og sier at det ikke er noe problem å bygge ut flere motorveier, sånn som regjeringen gjør, for i framtiden vil alle biler være nullutslippsbiler. Da stiller jeg følgende spørsmål til statsråden: Kan han gi et eksempel på én vesentlig endring av bil- og drivstoffavgiftene som regjeringen har fremmet – ikke som er pålagt av SV, Kristelig Folkeparti, Venstre eller noen av de andre opposisjonspartiene, Arbeiderpartiet og de andre – ett forslag som innebærer at alle nye biler i

framtiden vil være nullutslippsbiler, eller et forslag som kommer? Ett forslag!

Statsråd Vidar Helgesen [11:09:59]: Når det gjelder bilavgiftene, har vi en enighet mellom samarbeidspartiene om innretningen av dem, og vi har også en enighet om at vi skal følge opp Grønn skattekommisjon. Det er naturlig å se avgiftene i en helhet, og derfor er det naturlig også å se på bilavgiftene i den sammenheng. Det arbeidet er i gang med tanke på budsjettet for 2017.

Samtidig er det slik at vi overoppfyller Nasjonal transportplan på kollektivområdet, vi gjør relativt sett mer på jernbane enn det vi har gjort på vei, vi styrker den statlige støtten til bymiljøavtaler og lokal kollektivutvikling, slik at det er helt misvisende å hevde at vi ikke gjør noe på egen kjøp. Tvert imot skal det vanskelig gjøres å konkludere med noe annet enn at denne regjeringen har en vesentlig mer fremoverlent klimapolitikk enn våre forgjengere.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Siv Elin Hansen.

Siv Elin Hansen (SV) [11:11:13]: Mitt oppfølgings-spørsmål går til fiskeriministeren.

I arbeidet med å få ned klimagassutslippene innførte den rød-grønne regjeringen Næringslivets NO_x-fond, som har gitt betydelige kutt i klimagassutslippene, men jobben er langt fra fullført.

Klimaavtalen som miljøministeren skrev under på i Paris, krever at Norge må styre mot nullutslipp i alle deler av samfunnet dersom vi skal ta avtalen og klimatrusselen på alvor. Kan statsråden nevne ett vesentlig grep som regjeringen har gjort, eller som statsråden selv ønsker å arbeide for å få på plass for å kutte i klimagassutslippene fra fiskeflåten?

Statsråd Per Sandberg [11:11:54]: Nå ligger jo ikke NO_x-fondet under mitt ansvarsområde selvfølgelig, men jeg registrerer når jeg er ute og reiser nå, at næringen er veldig fornøyd med dette, og det er gjort mange tiltak som har redusert utslippene – som representanten helt riktig peker på.

Videre utvikling av dette NO_x-fondet tror jeg at jeg overlater til riktig statsråd å avgjøre i forhold til arbeidet i regjering, men jeg vil påpeke at det er en rekke andre ting som skjer innenfor min næring som er i riktig retning miljømessig og klimamessig. Utbygging av fartøy er veldig positivt der ute nå. Det har med innretning og innlemmelse av fartøystørrelser å gjøre, som gir en ekstra fart med hensyn til å skifte ut til moderne fartøy som har betydelig lavere utslipp enn de båtene som kanskje har eksistert over tid.

Presidenten: Åsmund Aukrust – til oppfølgingsspørsmål.

Åsmund Aukrust (A) [11:13:06]: Mitt spørsmål går til Vidar Helgesen. Han sa at han var opptatt av å være ærlig, og det hørte vi akkurat i den ordvekslingen som var nå, da han fikk spørsmål om han kunne gi et eneste eksem-

pel på initiativ denne regjeringen har tatt innenfor de store utslippskildene, og svaret var: Nei, det kunne han ikke. Det er mulig det er et veldig ærlig svar, men det er ikke særlig imponerende. Like lite imponerende er det å se initiativene som statsråden snakker om for framtiden. Det eneste store oppslaget ministeren har hatt i de to månedene han har sittet, er at han har gått ut i Aftenposten og sagt at han ikke kan garantere at han vil føre en politikk som vil gi utslippskutt i løpet av resten av regjeringsperioden. Det er jo altfor defensivt for den statsråden som er satt til å få ned utslippene og til å nå målene i klimaforliket som Stortinget har inngått, men ikke minst vil det være oppskriften på at vi ikke skal nå målene i Paris-avtalen.

Mitt spørsmål til statsråden er om han er enig i at målene i Paris-avtalen ikke kommer til å bli nådd dersom regjeringer verden over svarer som han, at en regjering i løpet av fire år ikke klarer å redusere utslipp.

Statsråd Vidar Helgesen [11:14:18]: Vi er i dialog med regjeringer verden over, vi, om oppfølgingen av Paris-avtalen, ikke minst fordi Norge sto i bresjen for og ledet den gruppen som i Paris fremmet forslag og fikk vedtatt et høyere ambisjonsnivå og kravet om at ambisjonsnivået skal økes hvert femte år. I den dialogen vi har med andre regjeringer, jobbes det veldig hardt, og det jobbes ikke hardt bare der, men det jobbes hardt i forskningsmiljøene fordi de har egentlig ikke forsket på hva 1,5-gradersambisjonen betyr, for det er en helt ny ambisjon – man har forsket på 2-gradersmålet. Så det er mye som gjenstår – det er faktisk mye seriøst arbeid som gjenstår før vi kan svare konkret på hva som kreves. Mens vi gjør det, fortsetter vi arbeidet med å styrke klimapolitikken. Det gjelder også på transportsektoren, som jeg sa, med styrking av kollektivtransporten. Og siden man bl.a. gjør seg høy og mørk om manglende ambisjonsnivå for denne regjeringen, må jeg bare slå fast at vi kommer ikke til å legge opp til å gjøre det mer attraktivt å kjøre dieselbil f.eks., slik som våre forgjengere gjorde.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:15:30]: Tidligere klima- og miljøminister Tine Sundtoft gjorde en forbillig innsats i kampen for å få til en ny klimaavtale i Paris i fjor høst, og nå er det viktig at en sikrer fortsatt oppfylning av de målene. Men vi ser at det er representanter for regjeringa som reiser til EU for å drive lobbyvirksomhet for norsk gass og redusere målene for utslippskutt for EU. Det er blitt gjort analyser som viser at hvis EU øker energieffektiviseringsmålet sitt – i dag er det på 27 pst. – til 30 pst., vil behovet for norsk gass reduseres betydelig. Men statsråden har jo ansvaret for å få ned klimagassutslippene. Ønsker statsråden at EU får mer ambisiøse mål, altså at de øker energieffektiviseringsmålet sitt fra 27 pst. i 2030 til 30 pst. eller enda mer i 2030?

Statsråd Vidar Helgesen [11:16:28]: Det er slik at EU, på samme måte som Norge og på samme måte som alle

land som har blitt enige om Paris-avtalen, må øke ambisjonsnivået sitt fremover, og det er en diskusjon som vi tar, og som EU tar. Så er det også slik at EU i sitt arbeid med å bli grønnere og å redusere utslippene ser at gass fra Norge og andre steder er et bidrag til utskiftning av mer forurensende fossile brennstoffer, ikke minst kull. Det er derfor vi bl.a. i et brev fra olje- og energiministeren, europaministeren og meg selv til EU har gitt uttrykk for at norsk gass kan være et viktig bidrag til å understøtte nettopp disse målene. Norge er ikke en del av EUs fornybarmål og energieffektiviseringsmål, men vi støtter at de har dem, og vi peker på norsk gass som et bidrag nettopp til å nå de målene og til å styrke ambisjonene i EUs klimapolitikk mot 2030.

Marit Arnstad (Sp) [11:17:41]: Klimaoppfølgingen betyr strenge krav, men det betyr også en betydelig mulighet for grønn vekst. Og som flere har vært inne på i replikordvekslingen så langt, har vi en situasjon nå framover hvor vi vil ha kapasitet i økonomien nettopp til den omstillingen til grønn vekst. Da gjelder det å begynne i riktig ende, for grønn vekst i Norge kan ikke nødvendigvis forhandles i EU. Det er klart at når en er i en situasjon hvor en har en risiko for at en istedenfor å sette full fart på elektrifisering av jernbanen kan komme til å lyse ut for konkurranseutsetting basert på diesellokomotiv, så er det å begynne i feil ende. Når en ribber Statskog for satsingen på fornybar energi, er det å begynne i feil ende. Når en plukker vekk 5 mrd. kr fra Statkraft, er det å begynne i feil ende i forhold til grønn vekst og grønn omstilling. Så mitt spørsmål er: Hvordan vil regjeringen ruste opp de store statlige lokomotivene på industrisida til også å bidra til en grønn omstilling og grønn vekst?

Statsråd Vidar Helgesen [11:18:45]: Arbeidet for grønn vekst, arbeidet for grønn omstilling, arbeidet for å bygge grønn konkurransekraft står veldig høyt på regjeringens agenda. Det er derfor vi har satt ned et ekspertutvalg for å utforme forslag til en nasjonal strategi for grønn konkurransekraft, nettopp fordi vi er i en omstilling som dreier seg om mer enn at oljeprisen har falt. Den dreier seg om en reise til lavutslippssamfunnet. Da er det viktig at vi gjør de riktige tingene, og det er viktig at vi gjør dem raskt, men det er også viktig at vi gjør dem gjennomtenkt. Og i det bildet er en rekke tiltak som kanskje ikke i utgangspunktet ses på som klimatiltak, også veldig viktig. Det at vi satser så mye på forskning og utvikling og forskning og innovasjon, er et bidrag til det grønne skiftet. Det at vi gjør Norge mer attraktivt for investeringer, vil også gjøre det lettere å investere og skaffe risikokapital til de knoppskyterne, til de bedriftene, som skal lede an i det grønne skiftet. Så her er det mye sterk politikk fra regjeringens side.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgingsspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [11:20:04]: Representanten Holmås var veldig opptatt av hvem som foreslår. I Venstre er vi nok mer opptatt av hva som faktisk vedtas, og det er ingen tvil om at vi nå har et flertall på Stortinget som har et helt annet tempo i klimapolitikken enn det det har vært tidlige-

re. Men Holmås har et viktig poeng, og det er at vi har en målsetting for 2020 som vi ikke er i nærheten av å nå. Det viktigste vi gjør fram mot de klimamålene og Paris-avtalen med 2030-mål, er jo å nå målene i 2020, og vi har dårlig tid. Det er vanskelig å se andre sterke virkemidler som gir en effekt raskt, enn å ta i bruk grønne skatter og avgifter og koble det med et solid grønt skatteskifte. Da blir mitt spørsmål: Ser statsråden andre virkemidler som kan gi raske reduksjoner, enn nettopp å ta i bruk grønne avgifter og et ordentlig grønt skatteskifte?

Statsråd Vidar Helgesen [11:21:12]: Jeg er enig med Elvestuen i at et grønt skatteskifte, det å bruke skatte- og avgiftspolitikken, er et viktig bidrag, men det er klart det er også avgjørende å få ytterligere fart på teknologiutviklingen, og dette henger sammen. Jo mer attraktivt det blir å investere i grønn teknologiutvikling, jo mer attraktivt det blir å tjene penger på grønn teknologiutvikling, også på grunn av skattesystemet, desto bedre klimaresultater får vi. Men det er jo også tiltak når det gjelder f.eks. det vi ble enige om med våre samarbeidspartier, omsetningskrav for biodrivstoff. Det er et eksempel på noe som vil ha betydning innenfor transportsektoren. Når vi ser på både 2020-målene og 2030-målene, er det ikke noen tvil om at transportsektoren er der vi har en veldig stor jobb å gjøre.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Terje Aasland (A) [11:22:26]: Klima- og miljøministeren kunne blitt stående, for mitt spørsmål går også til ham.

Vi har hørt i løpet av denne spørretimen at de får til mye i klimapolitikken. Vi har også hørt at klima- og miljøministeren overoppfyller klimautålmogigheten – sterke ord. Det som er bekymringsfullt, er at klima- og miljøministeren ikke klarer å nevne ett konkret tiltak regjeringen på selvstendig grunnlag har fremmet for Stortinget for å redusere klimagassutslipp. Det er ikke en underbygging av at en får til mye i klimapolitikken. Det er heller ikke et svar på at en overoppfyller klimautålmogigheten. Tvert om, det vitner om regjeringens tilnærming til klimautfordringene, at de ikke har en aktiv tilnærming, men en passiv tilnærming.

Så er det bra at hver gang regjeringen kommer til Stortinget, blir den utfordret og dratt i riktig retning når det gjelder klima. Men det er bekymringsfullt at klima- og miljøministeren på gjentatte spørsmål ikke kan nevne ett konkret tiltak regjeringen har fremmet for å redusere klimagassutslipp i Norge.

Mitt spørsmål går i retning av: Hvilke konkrete tiltak vil klima- og miljøministeren fremme for Stortinget som en konsekvens av den avtalen Stortinget har sluttet seg til, om at vi skal redusere våre klimagassutslipp innen 2030 med 40 pst.? Hvilke konkrete tiltak vil klima- og miljøministeren fremme?

Statsråd Vidar Helgesen [11:24:21]: Jeg vet ikke om representanten Aasland mener at regjeringens forslag om betydelig økning av innsatsen i klimateknologifondet ikke er et tiltak for å redusere utslippene. Det gir Enova stør-

re muligheter til å støtte utvikling av lavutslippsteknologi. Det har de også gjort i olje- og gasssektoren, for øvrig. Dette er noe vi har foreslått også på egen kjøp. Så er vi positive til at vi gjennom samarbeid med våre to samarbeidspartier får til ytterligere mye.

Når det så gjelder 2030-målene, som det her stilles spørsmål om, og hva vi konkret skal gjøre, vil det avhenge mye av hvordan politikken i EU utformes, og hvilke konsekvenser den vil få for Norge. Det vet vi ikke ennå, fordi alle europeiske land og EU-kommisjonen nå arbeider med å forberede den politikken. Det gjelder ikke minst den såkalte innsatsfordelingen, som det vil komme et forslag fra kommisjonen om, trolig i løpet av 2. kvartal. Vi må derfor ligge tett på den diskusjonen, for den vil få betydning for hvilken innsatsforpliktelse Norge får. Vi regner med at det vil være på et høyt nivå, fordi BNP per capita kommer til å være en veldig viktig faktor i beregningen.

Men så er det neste spørsmålet: Hvor stor såkalt fleksibilitet får man? Hvor mye må man kutte hjemme, og hvor mye kan man bistå med hensyn til å ta ut kutt andre steder innenfor det europeiske området? Det vet vi heller ikke. Vi vet at det kommer en fleksibilitet, men vi vet ikke hvor stor den blir. Svaret på det spørsmålet og utfallet av den prosessen vil avgjøre hva vi må gjøre i nasjonal klimapolitikk, og hva vi skal gjøre i det europeiske bildet.

Terje Aasland (A) [11:26:26]: Jeg prøvde virkelig å høre etter nå om jeg hørte en eller annen form for klimautålmodighet i svaret, og jeg må si at svaret var langt unna det å representere klimautålmodighet. Men jeg skal la det ligge. For øvrig er ikke Enova og klimateknologifond noe nytt tiltak; det er et tiltak som ble opprettet under den rød-grønne regjeringen, og så er det forsterket nå, med dagens flertall. Men det er jo ikke noe nytt tiltak.

Det vi vet for 2030 og de målsettingene og de forpliktelsene vi må gjøre i forhold til EU, er at vi må redusere klimagassutslippene i Norge. Det er i hvert fall en helt åpenbar konsekvens. Da er jeg forundret over at regjeringen konsekvent velger å avstå fra å fremme konkrete forslag for Stortinget i påvente av at alt er avklart med EU. Det må bare bety at en mangler initiativ før en kommer til Stortinget.

Jeg har lyst til å spørre konkret: Arbeiderpartiet foreslo rundt 40 forslag for rundt halvannen uke siden som bringer klimagassutslippene i Norge ned. Er det noen av de forslagene som klima- og miljøministeren mener er uhenksmessige?

Statsråd Vidar Helgesen [11:27:40]: Nå er det slik at Høyre, f.eks., var med på et klimaforlik, og det betyr ikke at når vi kommer i regjering, vil vi avvise det som ligger der. Derfor kan man godt si at det vi gjør, ikke nødvendigvis er noe nytt. Men når vi overoppfyller klimaforliket med stor styrke, er det et ytterligere initiativ fra denne regjeringen, og det er blitt ytterligere styrket gjennom samarbeidet i Stortinget.

Når det så gjelder Arbeiderpartiets nye klimapolitikk, har jeg registrert at noen av de forslagene inneholder noe nytt, men at veldig mye er innenfor den politikken som al-

lerede føres. Jeg er enig i at vi ikke skal vente – som det også anføres fra Arbeiderpartiets side – på avtalen med EU før flere nasjonale klimatiltak gjennomføres. Det er nettopp derfor vi forsterker klimaforliket, det er derfor vi har gitt jernbanen bevilgninger på historisk høyt nivå, det er derfor vi øker gang- og sykkelveisatsingen med 60 pst., det er derfor vi har satt av 100 mill. kr til klimatiltak i kommunene, osv.

Presidenten: Det åpnes for ett oppfølgingsspørsmål – fra Gunvor Eldegard.

Gunvor Eldegard (A) [11:28:52]: Klimaministeren har ikke tru på at han klarer å redusere klimagassutslippa dei neste to åra. Det er lite ambisiøst. Difor har Arbeiderpartiet foreslått over 40 konkrete forslag her i Stortinget, bl.a. i transportsektoren. Landstraum til skip kan raskt redusere utslipp. Då må me byggja ut infrastrukturen for landstraum ved alle viktige hamner. Så må me òg tora å setja oss tøffe mål framover. Me foreslår gradvis å utfasa fossil energibruk i nybilsalet ved å innretta avgiftssystemet slik at alle nybilsal i 2025 skal baserast på lågutslepps- og/eller nullutsleppsløysingar – og frå 2030 100 pst. nullutslepp.

Vil klimaministeren konkret støtta tiltak for å redusere utslipp i transportsektoren, som landstraum til skip og omlegging av avgifter slik at nybilsalet kan gå mot nullutslepp?

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Vidar Helgesen [11:29:57]: Ja, jeg vil ikke bare støtte ambisjonen om nullutslipp fra transportsektoren; jeg vil peke på at vi allerede gjør ting for å sikre en overgang til en mer miljøvennlig bilpark. Det har vi bl.a. gjort gjennom enigheten med samarbeidspartiene om prinsipper for bilavgiftene. Vi har fulgt opp med en betydelig økning av CO₂-komponenten i engangsavgiften. Når det gjelder landstrøm: Vi har allerede ordninger der kommuner kan søke Enova om støtte til landstrøm. Flere kommuner har ennå ikke gjort det, og det bør de gjøre. De har allerede muligheter gjennom Enova til å få støtte til hydrogenfyllestasjoner. I energimeldingen som er varslet, vil det komme en hydrogenstrategi. Vi jobber også med – for å nevne et annet arbeiderpartiforslag – et forslag til klimalov, hvor det skal reguleres hensiktsmessige rapporterings- og styringsmekanismer som skal ta oss til måloppfyllelse.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er dermed omme.

Sak nr. 2 [11:31:07]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten.

De foreslåtte endringer foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 4, fra representanten Erik Lundeby til samferdselsministeren, vil bli tatt opp av representanten Siri Engesæth.

Spørsmål 5, fra representanten Svein Roald Hansen til ministeren for samordning av EØS-saker og forholdet til EU, er trukket tilbake.

Spørsmål 7, fra representanten Else-May Botten til næringsministeren, er overført til olje- og energiministerens som rette vedkommende. Etter anmodning fra olje- og energiministerens flyttes og besvares spørsmålet etter spørsmål 20, dvs. til slutt i spørretimen.

Spørsmål 9, fra representanten Rasmus Hansson til klima- og miljøministeren, vil bli tatt opp av representanten Une Aina Bastholm.

Spørsmål 14, fra representanten Ingrid Heggø til fiskeriministerens, vil etter samråd mellom spørre og statsråd bli flyttet og besvart før spørsmål 1.

Presidenten: Det første spørsmålet som etter disse endringene vil bli tatt opp til besvarelse, er spørsmål 14, fra representanten Ingrid Heggø til fiskeriministerens.

Spørsmål 14

Ingrid Heggø (A) [11:31:55]: «Arbeidsløysa innan havbruk er aukande. Eit ubrukt verktøy for auka sysselsetting innan havbrukssektoren er å innføre rullerande MTB.

Vil statsråden ta i bruk dette verktøyet?»

Statsråd Per Sandberg [11:32:12]: Jeg takker for spørsmålet.

Flere slakterier og foredlingsbedrifter i laksenæringen har permittert ansatte i starten av 2016, og det skyldes lite tilgang på slakteklar fisk. Jeg antar at det er denne situasjonen representanten Heggø sikter til i sitt spørsmål.

Dette er jo ingen ny diskusjon, denne typen permitteringer har man også opplevd tidligere, og jeg registrerer at både Sjømat Norge og Norske Sjømatbedrifters Landsforening, NSL, igjen har tatt til orde for større fleksibilitet i reguleringsregimet i forhold til MTB-en. Jeg har stor forståelse for – og det tror jeg alle har – at det er en vanskelig situasjon for alle dem som blir permittert, og det er også vanskelig for den arbeidsgiveren som må gå til det skrittet å permittere. Dette er noe som regjeringen fokuserer veldig på nå, når det gjelder det generelle i forbindelse med arbeidsledighet. Vi fokuserer på det hele tiden og prøver etter hvert å komme med tiltak som best skal motvirke dette.

Såkalt rullerande MTB ble utredet også i 2013, men regjeringen valgte den gangen ikke å gå noe særlig videre med forslaget. Det var flere årsaker til det. Man mente bl.a. at det kunne gi en stor økning i den stående biomassen i en tid på året der utfordringene med lakselus var størst. Så

vet også representanten Heggø at er det noe Stortinget har lagt opp til nå, når det gjelder havbruksmeldingen, så er det å bekjempe og forebygge lus. Derfor tror jeg det er viktig at man holder også dette sammen med det ønsket som kommer her nå.

Utredningsarbeidet den gangen viste at rullerande gjennomsnittlig MTB ville gi incentiver til å konsentrere slaktingen om høsten, framfor å spre slaktingen utover året. Det er derfor ikke gitt at innføring av et slikt rullerande system vil gi det resultatet man er ute etter, nemlig et jevnere slaktemønster over året, noe jeg tror alle har et ønske om å få til. Vi risikerer kanskje det motsatte, at vi får en forsterking av det slaktemønsteret vi har i dag. I tillegg vil en rullerande MTB være komplisert forvaltningsmessig, noe som vil kunne gjøre det mer krevende å føre kontroll og tilsyn med næringen. Derfor går dette på tvers av ønsket om at regjeringen – og næringen, ikke minst – ønsker en forenkling.

Ingrid Heggø (A) [11:35:20]: Vi kunne då gjerne vore einige om ei prøveordning med rullerande MTB, så hadde næringa fått utforska dette og korleis det faktisk verkar i verkelegheita, for det er riktig at det var ulike syn på den høyringa som var ute. Men det går an å setja eit tak på ein rullerande MTB, slik at ein ikkje hadde fått ein auke i den ståande biomassen. Det er jo eitt verktøy.

Men det som du viste til som verktøy for å avhjelpa den situasjonen som er i dag, var vel at fleire tiltak etter kvart skulle koma frå regjeringa. Kan du nemna nokre av desse tiltaka som du ser på, som etter kvart skal koma frå regjeringa?

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at all tale skal gå via presidenten.

Statsråd Per Sandberg [11:36:15]: Det er jo det nye vekstregimet, som Stortinget har bedt regjeringen legge fram. Nå var jeg i møte med Havforskningsinstituttet i går, og det er i rute. Nå blir det forhåpentligvis en høringsprosess fram til våren, og regjeringen har ambisjoner om å legge fram det nye vekstregimet, med hensyn til produksjonsområder, som jeg tror vil være avgjørende med tanke på å få jevnere tilgang på slaktefisk. Det gjenstår selvfølgelig å se, men dette håper vi å få på plass i årsskiftet 2016/2017. Så det er jo det som ligger i oppfølgingen her.

Men når det er sagt: Jeg mener at vi hele tiden skal vurdere forbedringer – i alle typer regelverk vi har – og nå, når vi står oppe i denne etableringen av det nye vekstregimet, tror jeg også det er feil å innføre noen prøveordninger, eller noen modeller som vi skal teste ut. Jeg er heller tilbøyelig til å si at når vi har fått på plass dette vekstregimet, og fått evaluert det i løpet av kort tid, så kan man kanskje ta opp utfordringen med rullerande MTB i større grad.

Ingrid Heggø (A) [11:37:23]: Det med innføring av nye produksjonsområde og rullerande MTB er òg ei veldig sentral problemstilling, for dei små vil jo verta veldig av-

hjelpte viss dei får rullerande MTB når vi innfører produksjonsområda. Så er vi einige om at vi ikkje skal ha vekst før vi har fått orden på luseproblematikken. Men er det då mogleg å forventa at vi kan få ein strategi framover som går på tiltak og verktoy for å få fleire heilårsarbeidsplassar innanfor sjømatindustrien?

Statsråd Per Sandberg [11:38:03]: Ja, det synes jeg er et konstruktivt innspill, og det skal jeg ta med meg. Jeg tror vi alle sammen har ambisjoner om å skape nye arbeidsplasser, og vi ser at det går bra innenfor fiskerinæringen og havbruk. Og formålet ligger da også litt her i Stortinget, i sjømatindustrimeldingen, Meld. St. 10 for 2015–2016. Der er det mange tiltak og grep som regjeringen har fremmet, som jeg tror – hvis det får tilslutning i Stortinget – vil gjøre det mer lønnsomt og derigjennom også skaffe til veie flere arbeidsplasser, særlig innenfor industrien, som ikke har vært så lønnsom over tid som vi kanskje hadde håpet.

Så er det slik at hvis man skal ha en prøveordning der man over tid reduserer biomassen gjennomsnittlig over hele året, så er jeg ikke helt sikker på at verken de små eller store innenfor havbruket vil støtte opp under det.

Presidenten: Da går vi til spørsmål 1.

Spørsmål 1

Ruth Grung (A) [11:39:11]: «Sotrasambandet skaper mest kø i Bergen. På to år har kostnadene for nytt samband økt med 2,5 mrd. kroner. Det er en stamvei hvor Statens vegvesen har ansvar for planlegging, og det er det at de stiller krav som gjør at kostnadene øker. Den statlige støtten er i dag på 23 pst., like mye som staten selv tar inn i merverdiavgift på prosjektet. Kommunen har bedt om en ny bro og ønsker ikke 100 kroner i bompengavgift.

Hvorfor legger statsråden skylden på lokalpolitikkerne når det er hans eget Statens vegvesen som planlegger, og blir det byggestart i 2017?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:39:53]: For regjeringen er det viktig å få bygget bedre veier. Det handler om bedre framkommelighet og om å bygge gode bo- og arbeidsregioner, og det er ingen tvil om at trafikken ut til Sotra er såpass stor at det må gjøres noe med veinettet der.

Vi er også opptatt av at vi skal få gjort noe med den kostnadsveksten som vi har sett i næringen. Vi har sett en kostnadsvekst langt utover inflasjonen, og det betyr at det er viktig at vi ser om det er ting som staten, entreprenørene, lokalpolitikkerne eller andre kan gjøre sånn at vi får lavere kostnader på de veiene vi skal bygge. Det handler om respekt for skattebetalerne, og det handler om respekt for bilistene der hvor det er bompenger.

Det er nettopp det jeg oppfordrer både Vegvesenet og lokalpolitikkerne til. Jeg la ikke skyld på noen for det som skjer. Jeg sa bare at for at vi skal få realisert dette til en lavest mulig pris, er det viktig at kommunepolitikkerne, sammen med Vegvesenet, prøver å finne løsninger som gjør at

prosjektet blir billigere å realisere. Det handler om å bruke pengene våre på en mest mulig effektiv måte. Da pekte jeg på at vi f.eks. vet at lokalpolitikere i Hordaland ønsker at en skal ha egne kollektivfelt på broen. Det er noe som Vegvesenet sier ikke nødvendigvis vil gjøre at en får økt kapasitet på broen, og som vil være en utfordring. Det er sånne ting vi må finne løsninger på i fellesskap, slik at når vi bygger en slik bro, vil den også være tilpasset den utviklingen vi ønsker på Sotra, i Bergen og i Hordaland generelt.

I Nasjonal transportplan 2014–2023 er det lagt til grunn et kostnadsanslag på 7,2 mrd. kr i 2014-kroner. Av det er det en statlig andel på nesten 30 pst. Når en får økte kostnadsanslag uten at det har vært politisk behandlet, vil den statlige prosentandelen framstå som mindre. Men i utgangspunktet tenkte en faktisk at en skulle bidra med mer enn det momsen gir i inntekter. Noe annet ville vært meningsløst, synes jeg. At staten tjener penger på det, er jo ikke hensikten.

Det har blitt gjort en del endringer, og det peker representanten Grung også på. Det har kommet nye elementer, bl.a. bussfelt, Straume terminal, separat sykkelvei, utvidet tunell, mulighet for toveistrafikk i ett løp og et nytt kryss på Kolltveit. Man har i tillegg sett på dimensjonering av bro, overgang, tunell, dagsone og den typen ting.

Når en jobber videre med dette, er det viktig at det fortsatt er Vegvesenet som har ansvaret for arbeidet. Det har ikke kommet til politisk behandling ennå. Min oppfordring til Vegvesenet og til kommunepolitikkerne er fortsatt at en sammen må finne de løsningene som er best lokalt, samtidig som en må ha kostnadene i mente, og dermed får det billigst mulig. Det håper jeg de vil gjøre videre, sånn at vi ser at prosjektet blir best mulig.

Når det gjelder bompengetakster, tror jeg alle vet at det partiet og den regjeringen jeg representerer, ønsker å redusere bompengandelen. Men da er vi avhengige av at partiene i Stortinget er med på å støtte oss når vi legger fram forslag om f.eks. å bevilge penger til å kutte i bompengene, og da håper jeg at Arbeiderpartiet neste gang stemmer for bompengekutt – ikke imot.

Ruth Grung (A) [11:42:57]: Regjeringen foreslo, som ett av sine tiltak for å gjøre det mer effektivt, at dette skulle planlegges som et OPS-prosjekt. Mener statsråden at Statens vegvesen og Vegdirektoratet er offensive nok, slik at de klarer å planlegge det som et OPS-prosjekt, eller er det med på å forsinke det? Altså, står statsråden fortsatt ved at det blir byggestart i 2017?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:43:27]: Vi legger opp til at vi skal gjennomføre prosjektene i hvert fall så raskt som en tidligere har lagt til grunn i Nasjonal transportplan. Vi har økt bevilgningene til planlegging av nye veier kraftig. I det budsjettforslaget som den forrige regjeringen la fram før den gikk av, altså budsjettet for 2014, var det planleggingsmidler for rundt 800 mill. kr for hele nasjonen. Det budsjettet vi nå har vedtatt sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, altså to budsjettår senere, er på nesten 3 mrd. kr totalt. Det viser en vilje til å framskynde og få

gjennomført ting på et langt høyere nivå enn det som har vært tidligere.

Vi mener at OPS er en god gjennomføringsmetode. Mange får debatten til kun å handle om finansiering, men for oss handler det om å sørge for at man ved å ha offentlig–privat samarbeid inviterer entreprenørene inn i en tidligere fase enn før. Det betyr at de som skal bygge det, også får være med på å utforme prosjektet og dermed kan være med på å påvirke materialvalg, høyde, kapasitet og alt dette, sånn at vi i fellesskap klarer å få redusert kostnadene. Det tror vi er en bedre måte enn å komme med helt ferdige byggetegninger som en ikke kan påvirke i så stor grad uten å forsinke prosjektet. Så ja, vi har fortsatt framdriftsplanen som målsetting.

Ruth Grung (A) [11:44:44]: Jeg antar at statsråden vet hvor Sotrasambandet ligger. Det er tett opp mot Bergen og tett befolkede Laksevåg, så jeg undrer meg litt over at han mener at det ikke er behov for kollektivfelt, for det står i alle fall i motsetning til det som lokalpolitikkerne mener skal være løsningen, som også var oppe i diskusjonen her tidligere i dag.

Spørsmålet som jeg stilte i sted, og som jeg ikke opplevde at jeg fikk svar på, er: Mener statsråden at når det gjelder det å drive planlegging med OPS, er både Statens vegvesen og Vegdirektoratet kompetente til å ha de dialogene med byggherre osv., og at den prosessen ikke går saktere nå enn om man ikke hadde valgt en OPS-løsning også for planleggingsfasen? Og blir det byggestart i 2017?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:45:37]: Jeg tror jeg svarte ganske tydelig i det forrige svaret at vi forholder oss til den framdriftsplanen som har ligget til grunn.

Når det gjelder valget av OPS, skjedde det i en dialog med nettopp Vegdirektoratet og Vegvesenet, der en så på hvilke prosjekter som vil egne seg som OPS-løsninger, og der en tror at dette vil gagne prosjektet.

For meg er det ikke nødvendigvis viktigst når en setter spaden i jorden, men når prosjektet faktisk blir åpnet for trafikk. Hvis målet bare var å kunne skryte av at en har satt spaden i jorden, holder en jo fortsatt på med å bygge E18 gjennom Østfold, etter å ha holdt på i 15–20 år. Jeg synes ikke det er noe en skal være veldig stolt av. For meg er det åpningtidspunktet som gjelder. Om en da, ved av og til å bruke litt mer tid på å planlegge, kan gjennomføre det raskere, er det faktisk et suksesskriterium. Men jeg legger ikke nå til grunn at vi har forsinkelse på dette.

Jeg er opptatt av å ha gode bussløsninger. Vi skal ha flere folk som reiser kollektivt i framtiden enn i dag, men det betyr ikke nødvendigvis at en må ha et kollektivfelt på en bro hvis det betyr at mye kapasitet forsvinner på grunn av relativt få busser.

Spørsmål 2

Kari Henriksen (A) [11:46:53]: «Ifølge Fædrelandsvennen ligger Stoltenberg-regjeringens vegstandard, vekselvis tre- og tofelts vei, som finansieringsgrunnlag for

Nye veier AS som har fått ansvar for å bygge ut flere hovedveistrekninger i Norge, blant annet E39 Kristiansand–Stavanger. Fremskrittspartiet lovet før valget firefelts veg hele strekningen i løpet av 10 år. Nå har samferdselsministeren fra Fremskrittspartiet hatt ansvar for samferdsel over tre budsjettår.

Hvorfor er ikke dette korrigert i noen av disse budsjettene?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:47:26]: Jeg er glad for at Arbeiderpartiet minner folk om at dagens regjering er mer offensiv når det gjelder veibygging, enn det som den forrige regjering hadde planlagt. Det betyr likevel ikke at vi klarer å trylle fram en ny vei over natten. Den må planlegges, og den skal bygges.

I inneværende Nasjonal transportplan har en ikke planlagt å bygge en eneste meter vei mellom Lyngdal og Ålgård, men vi har sagt at vi skal planlegge hele veistrekningen under ett for å kunne gjennomføre det. Slik sett ligger vi allerede godt foran skjema, både tidsmessig og dimensjonsmessig.

Vi har også sagt at skal en ha det perspektivet at en skal bygge regionene sammen, er ikke tofelts vei framtidsrettet. Vi må planlegge den som firefelts vei. Jeg er veldig glad for at på NRK Sørlandet sommeren 2014 sa Vegvesenet at de syntes det var en bedre løsning enn det de egentlig var blitt satt til å planlegge, for nå kunne de planlegge en vei som ville være fornuftig for flere generasjoner framover.

Bevilgningsmessig ligger vi også foran skjema. Jeg minner om, som jeg sa i mitt forrige svar om Sotrasambandet, at det rød-grønne forslaget til planleggingsbudsjett for vei og jernbane i 2014 var på 816 mill. kr. Det budsjettet vi har vedtatt, Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, er på 2 989 mill. kr. Det er nesten en firedobling. Det vitner om at vi har planlagt å gjennomføre de prosjektene som vi tidligere har snakket om, nettopp fordi vi har folk som gjør en jobb med å lage byggetegninger.

Så har vi sagt at for lange veistrekninger, lange hovedveistrekninger, mener vi at å gjøre slik som en har gjort før, å planlegge 5 km, 10 km om gangen – bygge stykkevis og delt – er ikke måten vi kan gjøre det på. Vi vil planlegge lange strekninger, slik at en kan se på nye traseer, flytte vei utenfor tettsted og sentrum, men likevel med gode adkomstveier til der folk bor. Det er derfor vi har opprettet veiselskapet, Nye Veier AS, som har fått hele den strekningen som sitt ansvar. I Stavanger Aftenblad for et par måneder siden sto det om en av planleggerne i Vegvesenet som har sittet og forberedt dette prosjektet for overdragelse til veiselskapet, og som sa at nå jobber de på en helt annen måte. Nå sitter de ikke og planlegger én og én parsell om gangen, nå sitter de og planlegger 20 mil om gangen. Det gir helt andre muligheter.

Når vi økonomisk sett har lagt til grunn den kostnaden som lå i Nasjonal transportplan, er det fordi vi vil stimulere veiselskapet til å finne bedre og billigere løsninger, at de tvinges til å se på billigere løsninger, rett og slett fordi at man ved å tenke 20 mil kan finne andre løsninger enn det man kan når man ser på en og en parsell. Vi vet at mye av kostnadene ved å bygge vei ligger i planleggingsfasen. En

må ha noe å strekke seg etter når en vet at en ikke har fått alle pengene en vil, men en må finne løsninger som gjør det billigere. Det er med på å gi den drivkraften som gjør at dette prosjektet blir billigere.

Skulle vi om noen år se at det ikke strekker til, vil vi selvsagt bruke budsjettbehandlinger til å justere bevilgningene til veiselskapet.

Kari Henriksen (A) [11:50:33]: Takk for svaret.

Jeg registrerer at statsråden er fornøyd med at de ligger foran Stoltenberg-regjeringas skjema, men de ligger ikke foran sitt eget, for ifølge Fremskrittspartiet skulle firefelts vei være ferdig innen ti år uten bompengefinansiering. Så det er to løfter som er brutt allerede.

Ministeren signaliserer også at det skal være rimeligere å bygge, og for å få til det skal det være færre avkjørselsveier. Erfaringen med E18 mellom Grimstad og Kristiansand er god. Der er det gode avkjøringsmuligheter, og det gjør at regionen knyttes sammen i et bo- og arbeidsmarked. Ministerens løsninger kan oppfattes som om han i større grad planlegger å bygge en gjennomfartsåre framfor en vei som vil styrke regionen som felles bo- og arbeidsmarked. Vil ministeren sørge for tilstrekkelig med avkjøringsveier, slik at målsettingen om felles bo- og arbeidsmarked styrkes og ikke svekkes, og hvordan vil ministeren sikre prioritering av E39 nå som avgjørelsesmyndigheten er lagt til veiselskapet?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:51:34]: Jeg synes det er veldig hyggelig å høre fra Arbeiderpartiet at de konstaterer at dagens regjering ligger foran skjema i forhold til Arbeiderpartiets planer. Det er en konstatering som er bra. Hvis Arbeiderpartiet synes vi skulle ligget helt i tråd med Fremskrittspartiets planer, er min oppfordring å stemme Fremskrittspartiet ved neste valg, slik at vi får et enda større flertall i Stortinget.

Det å få kritikk for at vi ikke ligger enda lenger foran Arbeiderpartiets skjema, blir nesten like relevant som å høre fotballtreneren til Brasil klage etter 7–1-nederlaget i semifinalen i verdensmesterskapet i fotball, om at Tyskland burde vunnet 10–0 og ikke bare 7–1.

Jeg er veldig tilfreds med det jeg ser fra veiselskapet så langt. De har vist vilje til å se på prosjektene for å lete etter nye kostnadsreduksjoner og for å finne løsninger, samtidig som de ivaretar transportbehovet til lokalbefolkningen. Det er derfor vi bygger veiene, for å bygge regionene. Da er det ikke nødvendigvis hvor mange avkjørsler en har på motorveien, som er poenget, men hvor gode adkomstveier en har til motorveien. Det er to ulike sider av samme sak, men som kan gi ulike kostnader. Vi må se på det som gir best tilbud i forhold til pris.

Kari Henriksen (A) [11:52:43]: Jeg registrerer at Fremskrittspartiet er fornøyd med å ligge foran forrige regjeringas skjema framfor å ligge bak sitt eget, og det er jo en like god konstatering.

Regjeringa la også opp til at Nulandsbakken i Vestfylket skulle inn i siste NTP. Vegvesenet signaliserer usikkerhet knyttet til oppstart av nødvendige utbedringer av denne

bakken. Veien er en propp spesielt om vinteren. Utbedring av veien kan ikke vente. Folk i Vestfylket er bekymret for om dette kan bety utsettelse av utbedringer i Nulandsbakken. Vi kan ikke vente i 20 år før den utbedres. Kan statsråden berolige folk i vestregionen og garantere at utbedringene kommer inn i neste NTP, og at de er kommet på plass før firefeltsveien er ferdig? Så kan kanskje statsråden bruke litt tid på å svare på forrige spørsmål: Hvordan sikre at E39 blir prioritert i det nye veiselskapet når ministeren har frasagt seg den politiske styringa?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:53:39]: Den politiske styringen har vi ved at vi har sagt at den veien skal på plass i løpet av veiselskapets 20-årsperiode. Det er langt mer offensivt enn det som en la til grunn i Nasjonal transportplan, der en sa at ingenting skal skje de neste ti årene.

Så handler det om at lokalpolitikere, veiselskap og andre må finne løsninger som gjør at dette selskapet prioriterer denne veistrekningen fordi en finner gode løsninger. Vi ser allerede at en er i gang med å bygge på strekningene. Det bygges i nord på strekningen fra Sande og ned til Ålgård. Det skal bygges i sør, i Lyngdal. Nå er reguleringsplaner på plass. Vi har sørget for at det er politisk påtrykk for å få gode avklaringer raskt.

Så vet vi at bevilgningsnivået vi her legger opp til, er noe som den forrige transportpolitiske talspersonen fra Arbeiderpartiet kalte en veibonanza. Det er litt rart når vi i den ene situasjonen får kritikk for at vi legger opp til en veibonanza, og så gir man etterpå inntrykk av at det ikke er god framdrift likevel. Da må en bli enig om hva slags kritikk en skal rette mot dagens regjering.

Når det gjelder veivedlikehold og fornying, vet vi at budsjettet på veisiden har blitt doblet under dagens regjering, og det tyder på at det er større sjanse for å få løsninger på plass enn det en egentlig hadde lagt opp til på det området.

Spørsmål 3

Karianne O. Tung (A) [11:54:59]: «Ny E6 sør for Trondheim er lovet ferdig utbygd innen 2023. Stortinget har gjennom klimaforliket samtidig slått fast at all vekst i persontrafikk i og rundt de store byene skal tas med kollektiv, gange eller sykkel. For å etablere gode reisevaner og få flere til å velge kollektivt før den nye E6-en står ferdig, er det viktig at gode togtilbud med nye togsett er etablert.

Hvilke planer finnes for innføring av Flirt-tog på Trønderbanen?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:55:33]: Det er viktig å gi et godt kollektivreisetilbud til innbyggerne. Det kan bestå av jernbane – det er veldig effektivt inn og ut av store byer – men buss er faktisk det mest brukte kollektivreisemiddelet.

Vi har nå akkurat fått på plass en intensjonsavtale om en bymiljøavtale i Trondheim, som vil bety en sterk utvikling av busstilbudet i byen. Jeg vil se dette i sammenheng. Flirt-tog er en viktig del av det å ha et godt jernbanetilbud,

men det er langt fra det eneste. Det handler om å ha god oppetid på infrastruktur, ha en forutsigbarhet sånn at folk vet at når de tar toget, så kommer de på jobb, og de kommer seg hjem igjen til avtalt tid. Derfor er det viktigste vi gjør for Trønderbanen – egentlig for jernbanen generelt – å oppgradere infrastrukturen. Vi har altså i løpet av to budsjettår mer enn doblet vedlikeholdssatsingen, sånn at vi nå reduserer forfallet, der forfallet i mange tiår økte. Det er punkt nr. 1.

Så organiserer vi jernbanen bedre for tydeligere å samle ulike ansvarsforhold og for å samle budsjett som er relevante for hverandre. Det handler om å forbedre materiell. Vi har økt antall bestillinger på nye togsett fra Stadler i Sveits. Det kommer nye togsett hver måned, og det betyr at en også får en bedre kvalitet på materiellet, og en får mindre vedlikehold. Målsettingen på lang sikt må jo være at en har et mest mulig enhetlig materiellsystem, sånn at det er lett å ta vedlikehold, og at en har et godt delelager nasjonalt.

Når det gjelder Flirt-tog på Trønderbanen, er det bestilt to såkalte kombitog som kan gå både på strøm og på diesel, i og med at en del av strekningene i området ikke er elektrifisert.

Vi fikk nylig en rapport fra Jernbaneverket om elektrifisering av de dieseldrevne strekningene som er i dag, og det er en viktig del av den jobben som vi skal gjøre i Nasjonal transportplan for 2018 og framover. På Trønderbanen er det allerede gjort en del planleggingsarbeid nettopp for å kunne starte elektrifisering på et tidligere tidspunkt.

For meg er det viktig at når vi kjøper nye togsett, må vi kjøpe togsett som er egnet på de ulike strekningene, og da er det også, med tanke på hvor mye raskere vi skal kjøpe enda flere togsett, viktig at vi i Nasjonal transportplan har en tidsakse når det gjelder full elektrifisering av de ulike strekningene. Men en kombiløsning vil NSB og andre kunne si at også vil gi en god dekning når det gjelder å ha nye togsett, men det er altså infrastrukturen som sådan, forutsigbarheten i den, som er det viktigste.

Så kommer vi uansett også til å ha fullt trykk på det å bygge E6 både nord og sør for Trondheim. For halvannet år siden hadde jeg en delegasjon fra Sør-Trøndelag fylkeskommune på besøk. De ropte og ville ha framskynding av E6, for de sa at ifølge Nasjonal transportplan ville den bli ferdig tidligst i 2032. Jeg synes det er veldig bra at vi med dagens regjering snakker om 2023 istedenfor, og det skal også skje samtidig som vi satser på jernbane.

Svein Roald Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Karianne O. Tung (A) [11:58:39]: Det er gledelig at arbeiderpartistyrte Trondheim som første by har fått på plass en bymiljøavtale, hvor staten bidrar med inntil 50 pst. av utgiftene. Arbeiderpartiet har vedtatt at denne andelen bør være 75 pst., men den uenigheten skal jeg la ligge.

Det er litt skuffende at det ikke finnes en mer konkret og ambisiøs plan for Trønderbanen, spesielt siden statsråden som stortingsrepresentant i forbindelse med arbeidet til gjeldende NTP gjennom komitémerknader mente

at det nettopp burde finnes ambisiøse og klare planer for kombinasjonen av elektrifisering og Flirt-tog.

Så jeg spør igjen: Betyr dette at statsråden ikke vil gi NSB en ytterligere restverdigaranti for tog til Trønderbanen, sånn at selskapet unngår tidstap og merkostnader?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:59:30]: Jeg synes kritikken som fremmes, er litt rar, i og med at en da sier at den nasjonale transportplanen som Arbeiderpartiet selv la fram, ikke er offensiv nok når en sitter i opposisjon. Det får være Arbeiderpartiets problem. Jeg konstaterer at jernbanebevilgningene så langt ligger langt foran skjemaet i forhold til hva Arbeiderpartiet planla. Faktisk måtte jernbanebudsjettet for 2016 ha blitt redusert med ca. 2,5 mrd. kr – 2 500 mill. kr – for å komme på det nivået som Arbeiderpartiet hadde lagt opp for denne NTP-perioden. Så sånn sett har jeg ingen dårlig samvittighet.

Så jeg gjentar – som jeg sa til forrige spørre – at hvis en mener at Fremskrittspartiet skulle fått gjennomslag for enda mer av vår primærpolitikk, burde en stemme Fremskrittspartiet ved neste valg, ikke Arbeiderpartiet.

Jeg er veldig glad for at arbeiderpartistyrte Trondheim er tidlig ute med bymiljøavtale. Det viser at de forhandlingene vi har jobbet med, kommer på plass.

Så vil jeg bare si at når en snakker om at en gjerne skulle hatt 75 pst. statlig andel, vil jeg minne om at da Arbeiderpartiet styrte, fikk Bergen 15 pst. statlig andel, mot nå 50 pst.

Karianne O. Tung (A) [12:00:36]: Jeg merker meg at statsråden er mer opptatt av å kritisere Arbeiderpartiets innsats enn faktisk å gi oss et innblikk i de planene som finnes. Men i statsrådens svar på skriftlig spørsmål nr. 15:707 fra 2014, fra representanten Raja, skriver ministeren at «elektrifiseringen av strekningen Trondheim–Steinkjer (Trønderbanen) vil være ferdigstilt i 2020 og Meråkerbanen i 2021».

Men i statsbudsjettet for 2016 skrives det om elektrifiseringsprosjektet at det planlegges for byggestart i 2017 og ferdigstilling i 2023, altså to–tre års forsinkelse. Statsråden sa i sitt svar til representanten Grung her tidligere i dag at åpningstidspunktet er viktig for statsråden. Det er jeg for så vidt enig i. Da er det jo interessant hvis statsråden er fornøyd med sin egen handlekraft, når man etter 40 års arbeid for elektrifisering klarer å hale ut åpningstidspunktet med to–tre år.

Statsråden sier at han ikke har dårlig samvittighet. Det får være hans sak. Men kan statsråden da redegjøre for hvorfor prosjektet nå har blitt to–tre år forsinket sammenlignet med den tidligere informasjonen som statsråden har gitt Stortinget?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:01:41]: Jeg tror nok det også kan ha litt å gjøre med hvor lange strekninger en sammenligner det med. Men jeg synes at representanten Tungs inngang i dette spørsmålet, når hun snakker om at man har brukt 40 år på å planlegge, og så er det faktisk under dagens regjering med Høyre og Fremskrittspartiet at det gjennomføres, vitner om hvor handlekraften egent-

lig ligger. Det at vi har bevilget så mye mer penger fordi vi prioriterer ikke bare å planlegge, men faktisk også å få realisert, er viktig.

Så har vi en jobb der vi må planlegge dette ferdig før en kan begynne å bygge. Det er fornuftig å vite hva en skal ha, så en kan bestille materiell og få entreprenøren på plass før en begynner å sette spaden i jorden. Men som sagt i svaret: Det er i 2017 vi starter.

Så til NSBs materiellbehov: Det er mange steder i landet der en trenger nye togsett. Vi har, som jeg nevnte, satt i gang bestilling på to nye togsett på Trønderbanen, som vil komme. Så vil en se an elektrifisering og alt dette, slik at en får de togsett som er best egnet. Men jeg minner om at f.eks. Gjøvikbanen kjører 30 år gamle togsett. Dem vil vi nå fornye. Vossebanen har ikke hatt nye togsett siden 1952 – de får også nå nye.

Spørsmål 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Erik Lundeby til samferdselsministeren, vil bli tatt opp av representanten Siri Engesæth.

Siri Engesæth (V) [12:02:57]: «Planleggingen av en ny Ringeriksbane er i full gang, som vil både utvide bo- og arbeidsmarkedsregionen rundt Oslo og bidra til en sterkt forkortet Bergensbane. Det som derimot uroer oss i Venstre, er at Jernbaneverket ser ut til å planlegge en trasé for banen gjennom Bærum, noe som umuliggjør trafikk med vanlige godstog på denne nye strekningen. For Venstre er det viktig at bane ikke taper for vei om godstrafikken.

Vil statsråden legge til rette for at også gods kan kjøre med Ringeriksbanen?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:03:31]: Først vil jeg si at jeg er veldig fornøyd med at vi, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti, har sørget for at det som har vært planlagt i mange tiår, nå vil nærme seg en realisering. Det er ikke få nasjonale transportplaner dette prosjektet har vært omtalt i, uten at man har tatt skrittet og faktisk besluttet å gjøre noe. Så der har vi jobbet godt sammen.

Så har Jernbaneverket i sin utredning av Ringeriksbanen og E16 anbefalt at Ringeriksbanen ikke tilrettelegges for godstransport i ordinære ruter. Det handler litt om hvilken type bane vi ønsker å bygge. Vi ønsker her å ha en høyhastighetsbane, og det å blande tog som kjører i 250 km/t, med godstog som har langt lavere fart, vil ødelegge fleksibiliteten og sikkerheten i det prosjektet. For meg er det viktig at når vi skal utvide bo- og arbeidsregionen rundt Oslo, handler det om å redusere reisetiden, å sørge for at Hønefoss blir et attraktivt sted som mer eller mindre kan oppfattes som en forstad til Oslo, på samme måten som en del av de ytterste strekningene på T-banenettet i Oslo. Da må man ha fart på vognmateriellet.

Det forslaget som er framlagt, gjør det ikke umulig å kjøre med gods. Men primært har Jernbaneverket sagt at en skal trafikere Bergensbanen med godstog via Roa, og noe på Randsfjordbanen via Drammen. I dag har en seks

togsett som trafikkerer strekningen via Gjøvik, og en ser for seg at det skal skje med ti togsett framover. Det betyr at en har en visjon om at mer gods skal på bane. Jeg mener at med de oppgraderingene som en skal gjøre, bl.a. med kryssningsspor, vil en kunne håndtere de godsstrømmene på jernbanen på en tilfredsstillende måte via Gjøvikbanen. Det å begynne å mikse det inn på Ringeriksbanen vil både være unødvendig og ødelegge kvaliteten på Ringeriksbanen som persontogtrasé.

Skulle det skje et problem på Roa-linjen eller på Randsfjordbanen, vil en kunne bruke Ringeriksbanen som en reservetrasé, sånn at det ikke går ut over godsstrekningene totalt sett. Det er for meg viktig, for når vi snakker med næringslivet, er det veldig mange av de store speditørene som sier at det å ha mer gods på jernbanen er noe de ønsker – både fordi det gir et godt miljøregnskap, det gjør seg godt i årsrapportene deres, og fordi det på mange strekninger er god økonomi i det. Men det de sier er grunnen til at de ofte velger jernbanen vekk, er at forutsigbarheten er for liten. De vet når toget skal gå, men det er ikke alltid det gjør det. Og hvis ikke det er en del av en forutsigbar logistik-kjede, så velger de lastebilen, hvor sjansen for å få forsinkelser de ikke har kontroll over, er mindre. Da er det å få Ringeriksbanen som en slags reserveløsning en del av det å skape en mer robust godstransportstruktur. Når en da har lagt til rette for det, er jeg fornøyd med det, men jeg kommer ikke til å gjøre noe for at en skal gjøre det om til en godstrasé som primærstrekning.

Siri Engesæth (V) [12:06:34]: Det synes jeg var et virkelig godt svar. Vi ønsker ikke å forsinke prosjektet. Det vi ville forsikre oss om, var nettopp disse tankene om at man har hovedtraseer ved Gjøvik og Drammen på gods, og at man altså klarer å ha tre tanker i hodet på en gang og kjører kapasitet på persontrafikken på Oslo-Navet-strekningen. Det vil være stort.

Jeg har bare ett tilleggsspørsmål: Vil man da klare å få til byggestarten og samordningen av vei og jernbanepro-sjekt sånn man har lagt opp til, med byggestart i 2019?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:07:15]: Det er absolutt målsettingen og per nå er det ingen grunn til å tro at vi ikke får det til. Vi må huske at vi her egentlig gjør veldig mange nye ting på en gang, og det betyr at det alltid er en risiko for at ting ikke går som en ønsker, men det er ingen indikasjoner på det ennå.

En har gjort en veldig god og rask jobb der Vegvesenet og Jernbaneverket sammen har utarbeidet planer, involvert lokale aktører – både politikere, naturvernorganisasjoner, kulturminneorganisasjoner og lignende – og fått gjort kompromissene fortløpende. Det finnes fortsatt folk som vil ha omkamp, men ikke i den grad som det gjerne har vært i så store prosjekter tidligere. Så har vi i det videre arbeidet nå, når vi har valgt traseer og sånne ting, fått dem til å koordinere jobben og løse ting fortløpende underveis. Vi gjør det også slik at mange ting gjøres parallelt istedenfor i rekkefølge. Det betyr at en kan spare opp mot fire–fem år på planleggingssiden, og foreløpig ser det ut til å gå bra.

Spørsmål 5

Fra representanten Svein Roald Hansen til ministeren for samordning av EØS-saker og forholdet til EU:

«I avtalen om tiltak for å møte flyktningkrisa bes regjeringen øke bistand til mottaksapparatet i Sør-Europa. Det vises til EØS-midlene. Nå er avtalene om disse midlene ennå ikke slutført, og det haster med å øke kapasiteten i mottaksapparatet i Hellas og Italia.

Vil statsråden vurdere å bidra til en slik styrking gjennom Frontex, med ressurser til grensevakter og fingeravtrykksmaskiner, som det er mangel på, før avtalen om bruken av EØS-midlene den kommende avtaleperiode er ferdig forhandlet, for ikke å miste tid?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 6

Ruth Grung (A) [12:09:00]: «DNB ASA er Norges største finanskonsern og har stor betydning for verdiskaping i hele landet, spesielt innen omstillingsarbeid og gründervirksomhet. Det er derfor underlig at de sentraliserer sine tjenester og dermed fjerner seg fra aktive bedriftsmiljø. Havbruksnæringen har den sterkeste klyngen på Vestlandet, samtidig som DNB flytter sin marine avdeling til Oslo. Det samme med forsikringsmiljø.

Hvordan vil statsråden sørge for et tettere samspill mellom finansnæringen og sterke regionale bedriftsmiljø?»

Statsråd Monica Mæland [12:09:41]: Velfungerende kapitalmarkeder er avgjørende for verdiskapingen. Bankene spiller en helt sentral rolle i å sikre nødvendig kapital til omstilling, investeringer og løpende drift i næringslivet.

Vårt næringsliv er i omstilling. Oljeprisen har falt, og arbeidsledigheten øker i deler av landet. Det er ikke bare oljenæringen som må gjennom omstilling. Alle virksomheter og næringer må kontinuerlig effektivisere og utvikle sin virksomhet, også banknæringen.

Den norske banknæringen går foran i digitaliseringen. De siste tiårene har vi gått fra personlig oppmøte i bank til nettgiro og kontofon. I dag tilbys de fleste tjenester over Internett, slik at kundene selv kan utføre dem. Det har gitt en forenklet og brukervennlig bankhverdag. Nye teknologiske løsninger kan gi banknæringen tilstrekkelig kunnskap om og innsikt i lokalkarkedene. Via digitale løsninger kan bankene ha enklere og hyppigere kontakt med sine bedriftskunder, og kundene sparer tid når de ikke trenger å reise til banken. Besøk hos bedriftskunder er ikke avhengig av at bankfunksjonærene sitter på et gitt geografisk sted.

Disse avveiningene og hvilke konsekvenser de skal få for filialnett, må det selvsagt være opp til den enkelte bank å vurdere. Det som er viktig, er at vi har gode, velfungerende banktjenester som er tilgjengelig i hele landet, og at det er konkurranse i markedet. Gode konkurranseregler og et sterkt konkurransetilsyn er derfor viktig for å sikre at kapitalmarkedet fungerer godt.

Representanten tar opp havbruksnæringen i sitt spør-

mål. Dette er en viktig og voksende næring i Norge. Historisk har oppdrett vært ansett for å være en risikofylt bransje, men i dag er næringen først og fremst preget av optimistiske markedsutsikter. Tilgangen på kapital er god, og oppdrettsselskapene låner i dag til gode betingelser hos bankene. DNB har selv uttalt at havbruksnæringen ikke vil ha problemer med å sikre finansiering til kapitalkrevende prosjekter i framtiden.

Målet med statens eierskap i DNB ASA er å opprettholde et stort og kompetent finanskonsern med hovedkontorfunksjon i Norge. Konsernet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere konkurransemessig avkastning. Bedrifter må ha lønnsom drift. Det inkluderer også banknæringen. Det skjer stadig teknologiske endringer, og vi må la nødvendig omstilling skje. Jeg følger allikevel med på utviklingen for å oppdage eventuelle tegn på at tilgangen på kapital i bedriftsmarkedet ikke er tilstrekkelig.

Derfor inviterte jeg på mandag en rekke aktører fra markedet – de største organisasjonene, virkemiddelapparatet og andre representanter fra næringslivet – til et møte om kapitaltilgangen og situasjonen i kapitalmarkedet. I møtet fikk jeg flere gode innspill om kapitalmarkedet og en god forståelse for hvordan aktørene selv oppfatter situasjonen. Gode prosjekter får fortsatt støtte, men det kan være utfordringer for SMB-er og for enkelte prosjekter. Derfor er det viktig at vi bruker virkemiddelapparatet til å støtte næringslivet i den omstillingsfasen vi er inne i, og gjennomfører en skattereform som bedrer den private tilgangen på kapital.

Ruth Grung (A) [12:12:49]: Nå gjaldt det først og fremst finansnæringen som selvstendig næring. Et trekk som vi merker fra flere andre næringer, er den tette kontakten som er opp mot miljøene – og er det klokt å svekke finansnæringen? Vi kjenner til at TV 2 har vært med på å videreutvikle NRK. En bør ha den samme effekten, at en har to miljøer som gjør hverandre gjensidig gode, og de bør iallfall være sterke på de områdene som Bergen er sterk på, og det gjelder spesielt innenfor sjømat og marin, men også innen forsikringsbiten. Hvorfor dra det vekk fra Bergen, spesielt i akkurat den omstillingsperioden vi er inne i nå? Vi trenger en sterk finansnæring og at en gjør hverandre gjensidig gode.

Statsråd Monica Mæland [12:13:32]: Det er ikke noe problem å være enig med spørteren i at det er viktig å ha et godt kapitalmarked som svarer på utfordringene man har, som kjenner utfordringene, og som kjenner næringen. Dette vet jo banknæringen og finansnæringen veldig godt, de gjør slike vurderinger hver dag.

Så har dette vært en utvikling som har skjedd særlig gjennom 2000-tallet. Det har skjedd store endringer. Og jeg skjønner at det er vanskelig å forstå for mange at selv om vi som stat er eier bl.a. i DNB, med over 34 pst., så er det styret som skal fatte de forretningsmessige beslutningene om hvordan strukturen i virksomheten skal være. Det har det vært tverrpolitisk enighet om gjennom mange tiår. Derfor er det styrene som skal gjøre

disse vurderingene, og dem er jeg sikker på at styrene gjør.

Ruth Grung (A) [12:14:21]: Det er allikevel veldig lett for de fleste bransjer å drive med en sentralisering som ikke nødvendigvis er til det beste når man ser totaliteten – og hvordan man skal utvikle det mest konkurranse-dyktig. Som jeg nevnte i eksempelet om TV 2, som var et bevisst valg: Gjennom å ha to sterke miljøer fikk man totalt sett nasjonalt et sterkt miljø. Og Bergen er det sterkeste finansmiljøet utenom Oslo – Oslo kommer alltid til å være et sterkt miljø. Så det var egentlig hovedutfordringen: Hvordan kan man gjøre noe på det området der?

Bergen har også et sterkt miljø når det gjelder IKT. Da er det kanskje litt gammelmodig og litt spesielt at DNB velger å «outsourse» IKT-delen til India og til Balkan, samtidig som vi vet – og det vet jo ministeren veldig godt – at itslearning og alle disse nye selskapene som er etablert i Bergen, også den nye Vipps-løsningen, er utviklet i Bergen. Så hvorfor ikke være tydeligere når det gjelder å opprette to sterke finansmiljøer, og ikke minst bruke den lokalkompetansen som er rundt omkring?

Statsråd Monica Mæland [12:15:27]: Det er ikke noe problem å være enig i det politiske utgangspunktet til representanten – det tror jeg vi begge er. Vi er glade for en desentralisert løsning både når det gjelder medienæringen, og når det gjelder finansnæringen og IKT-næringen. Men fra det og til nå å bryte viktige eierskapsprinsipper, som å gå inn i selskapene, fatte forretningsmessige beslutninger om hvor de skal være og hvordan de skal gjøre jobben sin, kan vi ikke gjøre. Det tror jeg ikke noen er tjent med. Bankene vet at de skal være tett på sine bedriftskunder, og min opplevelse er at det er de. De kan mye om markedene sine, og de gjør viktige beslutninger om det hver eneste dag.

Presidenten: Da går vi til spørsmål 8.

Spørsmål 8

Odd Omland (A) [12:16:13]: «Mineralnæringen er en av få næringer som er nevnt spesifikt i regjeringserklæringen. Næringsministeren har uttalt at mineralnæringen er en landbasert bransje med potensial som kan sikre økt verdiskaping og sysselsetting. I årets budsjett blir imidlertid næringen rammet av et kutt i midlene til mineralkartlegging, noe som fører til oppsigelser i NGU og tap av viktig kompetanse i det som er definert som en fremtidsnæring.

Hva er regjeringens strategi og eventuelle konkrete tiltak for å videreutvikle mineralnæringen?»

Statsråd Monica Mæland [12:16:49]: Mineralnæringen er et viktig satsingsområde for regjeringen. Næringen er til stede i hele landet, gir verdiskaping og langsiktige arbeidsplasser, og produksjon fra næringen er helt nødvendig i et moderne samfunn. Næringen har et potensial for økt verdiskaping og sysselsetting.

Samtidig er det ikke noen tvil om at potensialet for ny-

etableringer på kort sikt er redusert den siste tiden. Prisene på mange av næringens produkter har gått ned de siste fire årene, fra et historisk høyt nivå. Det har bl.a. ført til at vi har mistet et stort selskap: Sydvaranger Gruve greide ikke å drive lønnsomt og måtte legge ned. Mange av aktørene i mineralnæringen har også lavere marginer enn for bare kort tid siden.

Fra regjeringens side har vi et langsiktig perspektiv på utviklingen i mineralnæringen. Vi vet at prisene på råvarer varierer, og det vil gi dårlige og gode tider. Men på lang sikt er det et potensial for mineralbedrifter i Norge som vi må utnytte.

Da er det resultatene som teller. Regjeringen har hatt på sitt bord to store prosjekter som kan resultere i store nyetableringer i mineralnæringen: Nussir-prosjektet i Finnmark og Nordic Minings prosjekt i Sogn og Fjordane. Begge prosjektene har fått stadfestet reguleringsplan, og de har fått nødvendige utslippstillatelser fra Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet. Jeg er selvfølgelig kjent med at disse utslippstillatelsene er påklaget, og vi må avvente behandlingen av klagen. Men tillatelsene som ble gitt, illustrerer likevel regjeringens vilje til å bidra til utvikling av mineralnæringen i Norge, og at vi fra regjeringens side mener alvor når vi sier at mineralnæringen har et potensial og er en prioritert næring.

Samtidig illustrerer sakene på en god måte hvilket høyt faglig nivå man må legge seg på, og hvilket omfang utredningene må ha når man skal utrede et moderne mineraluttak. Det vil ikke være mulig for selskaper å få disse tillatelsene hvis de ikke har gjort en tilstrekkelig god jobb i forkant.

En grundig og god planprosess er helt avgjørende for alle større uttak. Regjeringen har gjennomført flere tiltak for å bedre tiltak på planområdet for å redusere saksbehandlingstiden og for å forbedre håndteringen av innsigelser. Vi vil fortsette med å forenkle og forbedre planprosessen.

I statsbudsjettet for 2016 var det nødvendig å foreta kutt på mange områder, fordi vi på kort sikt måtte håndtere en ekstraordinær situasjon med tilstrømming av flyktninger til Norge. Bevilgningen til mineralkartlegging var et av de områdene som måtte kuttes, men det betyr ikke at regjeringen har lavere ambisjon på mineralområdet. Et eksempel er at regjeringen, senest i går, godkjente utvinning av verdifull kvarts i Nasafjell i Nordland. Det betyr opp mot 50 nye arbeidsplasser i kommunen og økt verdiskaping i regionen.

Odd Omland (A) [12:19:39]: Jeg registrerer at statsråden bruker argumentet om dårlige tider for ikke å satse på kartlegging, men er det ikke nettopp i dårlige tider en burde ha kartlagt våre ressurser?

Næringsministeren skrev følgende i pressemeldingen i forbindelse med budsjettet for 2015:

«Mineralnæringa har eit potensial for vekst, auka verdiskaping og nye arbeidsplassar i heile landet. Det kan vi berre utløyse dersom vi finn nye mineralressursar som det kan vere lønnsamt å utvinne. Regjeringa foreslår derfor å løyve til saman 30 millionar kro-

ner til geofysisk kartlegging i Nord-Noreg og Sør-Noreg.»

Men i forbindelse med tilleggsproposisjonen som kom til årets budsjett, er – som statsråden sa – hele denne bevilgningen kuttet. NGU har vært klar på at de ikke vil kunne opprettholde kompetansen. Spørsmålet er: Ser ikke næringsministeren at hun gjennom dette kuttet har medvirket til at mineralnæringen har mistet sin mulighet til vekst, slik som hun beskriver i den refererte pressemeldingen?

Statsråd Monica Mæland [12:20:43]: Jeg er helt uenig i beskrivelsen av svaret. Jeg var veldig tydelig på at det var den ekstraordinære situasjonen som oppsto i høst, som gjorde at bevilgningen måtte kuttes. Statsbudsjettets forslag var vårt ønskede forslag til statsbudsjett, men vi måtte altså håndtere en vanskelig situasjon, den måtte finansieres og det gjorde vi. Så beskrev jeg bare mineralnæringens utfordringer i dag, fordi de er annerledes enn de var for kort tid siden, men det er ikke årsaken til at budsjettet ble endret.

Så er det jo sånn at kartlegging er viktig, men det aller viktigste en regjering kan gjøre, er å behandle saker. Det gjorde ikke den forrige regjeringen. Det har denne regjeringen gjort. Det fører til sysselsetting, og det fører til verdiskaping, og det er viktig.

Odd Omland (A) [12:21:26]: Som en følge av utviklingen av høyteknologi og grønn teknologi har industrien i framtiden behov for nye typer mineralressurser i tillegg til de tradisjonelle metallene og mineralene. I Norge har vi forekomster – også mange uoppdagede forekomster – av mineraler og metaller som EU har klassifisert som kritisk viktige for vår framtidige industri. I denne sammenhengen må Norge etter mitt syn gjøre seg attraktiv for å tiltrekke seg industri som har den nødvendige kunnskap og kapital som skal til for å sette forekomsten i drift. Aktuelle industriforetak vet vi forutsetter de moderne, grunnleggende geologiske kart og data som finnes, og derfor har budsjettkuttet store konsekvenser.

Spørsmålet er da: Hva slags andre attraktive incentiver og rammebetingelser vil ministeren legge opp til for å tiltrekke seg industriforetak som kan bruke sin kunnskap og kapital i Norge til å utvikle disse mineralressursene i en bedrift?

Statsråd Monica Mæland [12:22:32]: Det er ikke noen tvil om at dette er en næring med stort potensial. Regjeringens ambisjon står fast, men det er altså slik at vi i år måtte gjøre endringer på grunn av en ekstraordinær situasjon. Vi har fortsatt et stort ønske om å kartlegge og utvikle denne næringen.

Jeg tror det viktigste signalet vi kan gi til næringen, er at søknader de sender inn, blir behandlet. Det har jo tatt årevis for næringen. Det gir et kjempedårlig signal om at vi har en tungrodd og komplisert saksbehandling, og at vi ikke avklarer saker. Selskapene bruker veldig mye ressurser på dette, de må være veldig oppdatert, bruke mye fagkunnskap, det vet vi. Dette er store og kompliserte saker. Det minste man da kan gjøre fra myndighetenes side, er å

behandle og avklare sakene, slik at man får svar på om man får gå i gang eller ikke.

Spørsmål 9

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Rasmus Hansson til klima- og miljøministeren, vil bli tatt opp av representanten Une Aina Bastholm.

Une Aina Bastholm (MDG) [12:23:37]: Spørsmålet fra Rasmus Hansson lyder:

«Miljødirektoratet har gjennomgått samtlige aspekter ved gruvedriften ved Førdefjorden og mener alle er negative for miljøet. I samsvar med forurensningsloven har direktoratet vurdert dette opp mot de antatte samfunnsøkonomiske fordelene, og konkludert med at miljøinngrepene ikke har skadevirkninger som oppveier disse.

Hvis de samfunnsøkonomiske fordelene som trumfer føre-var-prinsippet og innbyggernes rett til rent miljø i og rundt Førdefjorden, reduseres, trekkes da utslippstillatelsen?»

Statsråd Vidar Helgesen [12:24:12]: Generelt er det slik at når forurensningsmyndighetene vurderer om tillatelse skal gis etter forurensningsloven, legges forutsetningene som kan fremskaffes på vedtakstidspunktet, til grunn. I denne saken har det i tråd med forurensningsloven blitt gjort en vurdering av de forurensningsmessige ulemperne av tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Det er de fremtidige inntektene fra gruvevirksomheten som vil være den dominerende nytteeffekten for samfunnet som helhet. Råvarepriser varierer over tid, og selv om et selskap periodevis skulle ha problemer med lønnsomhet, er det ikke grunnlag for å trekke tilbake tillatelsen. Virksomheter som får tillatelse etter forurensningsloven, bør kunne regne med at tillatelsen vil gjelde for en tid, for at de skal kunne innrette seg etter denne, av hensyn til investeringene som gjøres. Forurensningsmyndighetene har likevel anledning til å trekke tilbake en tillatelse eller eventuelt endre vilkårene ved endrede omstendigheter, men det vil særlig være på grunnlag av endrede forhold knyttet til de forurensningsmessige ulemperne. Det vil i den vurderingen også legges vekt på hvor sterke interesser virksomheten har i at vedtaket opprettholdes.

Une Aina Bastholm (MDG) [12:25:26]: Miljødirektoratet har som sagt konkludert med at de miljømessige konsekvensene er alvorlige, men at fordelene kan oppveie for det. De har ikke sagt at gruvedumping i Førdefjorden er miljømessig forsvarlig. I tillegg kan miljøkonsekvensene altså være enda større enn først antatt. Rett før jul publiserte forskningsmiljøet ved NMBU kritikk mot strømmålingene som utgjør deler av beslutningsgrunnlaget. Rapporten hevder at avfallsmassene kan spre seg mye mer enn antatt, og at grensen for når partikkelskade på fisk inntrer, er vurdert opptil 50 ganger for høyt.

Jeg forstår at statsråden ikke kan ta stilling til hvil-

ket faggrunnlag som er mest riktig. Men vil statsråden sørge for at denne nye informasjonen iallfall blir grundig vurdert?

Statsråd Vidar Helgesen [12:26:10]: Til første del av spørsmålet vil jeg understreke at det er regelen og ikke unntaket at statlige direktorater tar helhetshensyn når de tar stilling til nye tiltak, og etter forurensningsloven foretar man en helhetlig avveining av fordeler og ulemper med tiltaket. Det er den jobben Miljødirektoratet er satt til å gjøre.

Når det gjelder konkrete anførsler og klagepunkter, kan jeg ikke gå nærmere inn på dette, fordi klagene skal behandles av Kongen i statsråd.

Une Aina Bastholm (MDG) [12:26:42]: Noe av det interessante med denne saken er at dette antakelig ikke blir den eneste saken hvor mineralnæringen og sårbar natur står opp mot hverandre i årene framover. Etterspørselen etter mineraler er økende, og de lettest tilgjengelige og billigste forekomstene er i ferd med å tømmes. Vi står altså overfor et tilsvarende inngrep i Repparfjorden allerede, og det kan bli flere. Samtidig har Stortinget vedtatt at vi skal stanse tap av biologisk mangfold innen 2020, men miljøministeren vil heller prioritere arbeidsplasser.

Spørsmålet blir da – og litt tilbake til det jeg innledet med: Hvor mange arbeidsplasser mener statsråden at en art er verdt? Hva er statsrådets tålegrense for artstap i norske fjorder?

Statsråd Vidar Helgesen [12:27:30]: Naturmangfold er en viktig verdi i seg selv, og det er også en viktig verdi for økonomien. Og det er også slik at når vi står i en klimadrevet omstilling, så kommer vi til å trenge mer av de økosystemtjenestene, å ha gode økosystemtjenester også i et verdiskapingsperspektiv. Så her er det ikke noen enkle motsetningsforhold, slik som representanten antyder. Det gjør også at å sette én art opp mot én bestemt industriinteresse, ikke er det denne tematikken dreier seg om. Det dreier seg om å ta helhetshensyn i samfunnsutviklingen. Det er det forurensningsloven legger til rette for, og det er den jobben Miljødirektoratet er satt til å forvalte.

Spørsmål 10

Kjersti Toppe (Sp) [12:28:38]: «Tilgang på kvalifisert helsepersonell er ein nøkkelfaktor i helsetenesta. Antall legeårverk i spesialisthelsetenesta i tidsrommet 2009–2014 har auka med 25 prosent, sjukepleieårverk har i same tidsrommet auka med 12 prosent medan det var nedgang på 24 prosent i årverk for helsefagarbeidarar. 2 000 helsefagarbeidarårverk har altså forsvunne frå sjukehusa i løpet av 5 år.

Kva er årsaka til dette, og kva tiltak har regjeringa for å snu denne utviklinga?»

Statsråd Bent Høie [12:29:14]: Tilgang på tilstrekkelig og kompetent personell er en forutsetning for å tilby

pasientene trygge og gode tjenester. Dette er helt sentrale temaer i stortingsmeldingen om framtidens primærhelsetjeneste og i Nasjonal helse- og sykehusplan, som Stortinget har til behandling nå.

Personell- og kompetansebehovet i sykehusene er i endring og i utvikling. Helseforetakene må ha god balanse og riktig sammensetting av yrkesgrupper for å ivareta mangfoldet av oppgaver som skal dekke pasientenes behov.

Helsefagarbeidere er en stor og viktig yrkesgruppe i helsetjenesten, særlig i de kommunale helse- og omsorgstjenestene. De har også en viktig plass i sykehusene. Samtidig er det en kjensgjerning at utviklingen i spesialisthelsetjenesten med kortere liggetid og overgang fra døgntil dagbehandling og poliklinikk har påvirket sykehusenes behov for og krav til kompetanse.

Det er riktig at sammensettingen av helsepersonell er endret de senere årene, og at andelen helsefagarbeidere og hjelpepleiere er redusert. Én årsak til dette kan være at moderne sykehusdrift krever høyere og stadig mer spesialisert kompetanse. En annen årsak kan være manglende kjennskap til helsefagarbeidernes kompetanse og hvordan den kan brukes i et moderne sykehus.

Selv om utviklingen har ført til reduksjon i andelen helsefagarbeidere, er det flere sykehus som nå satser på helsefagarbeiderlæringer, f.eks. i Helse Stavanger og i Helse Bergen. Regionale helseforetak har også bidratt til å løfte fram nye områder for helsefagarbeidere. Det har ført til at fagskoler har laget nye fagplaner, slik at enkelte helsefagarbeidere kan kvalifisere seg til arbeid ved sykehusene. I tillegg kvalifiseres helsefagarbeidere gjennom utdanning og lærlingordningen.

Det er helseforetakenes ansvar å analysere og ha oversikt over personellbehovet ved sykehusene. De skal også legge fram planer for hvordan de kan rekruttere og utvikle kompetanse, slik at ressursene blir brukt på best mulig måte.

Regjeringen vil styrke kompetansen i helse- og omsorgstjenesten. Helsefagarbeidere er én av mange viktige grupper i det samlede tjenestetilbudet. Vi er i gang med å følge opp primærhelsemeldingen og Nasjonal helse- og sykehusplan når den er behandlet av Stortinget. Å sikre riktig kompetanse på riktig sted er viktig i dette arbeidet. Derfor er det også bl.a. i forbindelse med Nasjonal helse- og sykehusplan etablert et nasjonalt verktøy for bedre planlegging av kompetansebehovet i sykehusene våre.

Kjersti Toppe (Sp) [12:31:45]: Eg er usikker på om eg forstod svaret rett, og om helse- og omsorgsministeren faktisk synest det er ei heilt naturleg utvikling at så mange årverk for helsefagarbeidarar har forsvunne frå norske sjukehus.

Sjølv om det er auka krav til kompetanse, er det ein del ting under eit opphald på eit sjukehus som faktisk må gjerast, uansett. Dersom ein type helsearbeidarar forsvinn, må andre overta den jobben. Så eg vil gjerne ha eit svar frå helseministeren, om han synest at ein nedgang på 24 pst. på fem år, altså at 2 000 årverk har forsvunne, er naturleg og ei utvikling han synest er grei, eller om han meiner dette er bekymringsfullt.

Statsråd Bent Høie [12:32:44]: Jeg prøvde i mitt svar å gi en beskrivelse av forhold som kan ha ført til denne utviklingen, uten å ta stilling til om dette var en rett utvikling eller ikke når det gjelder selve omfanget av antall helsefagarbeidere. Men jeg tror representanten er enig i at når vi i dag har sykehus med færre senger – færre innlagte pasienter – og flere pasienter som får poliklinisk behandling og dagbehandling, følger det av det at det da blir mindre behov for den døgnbaserte pleien og omsorgen, som det var mye mer av i sykehusene tidligere. Men jeg er helt overbevist om at helsefagarbeiderne vil ha en viktig funksjon i sykehusene også framover. Derfor viser jeg bl.a. til Helse Bergen og Helse Stavanger, som virkelig satser på denne faggruppen.

Kjersti Toppe (Sp) [12:33:47]: Det eg lurar på, er om helse- og omsorgsministeren meiner at det dei gjer i Helse Stavanger, er noko som òg andre helseføretak bør gjera meir av, og om han vil oppmuntra til det.

Eg går ut frå at Helse- og omsorgsdepartementet og regjeringa har ein plan òg for helsefagarbeidarane på det store området som heiter sjukehus, og for korleis utviklinga skal vera der. Sjølv om det har vore ei omlegging frå døgnbehandling til poliklinisk behandling, er denne nedgangen så dramatisk at eg meiner det sannsynlegvis må ha ført til ei svekking av kompetansen på den vanlege sjukehusavdelinga. Kva tiltak statsråden vil gjera for å snu utviklinga, vil eg be om ei oppklaring av.

Statsråd Bent Høie [12:34:47]: Jeg kan forsikre representanten om at jeg ofte allerede refererer til det som Helse Stavanger og Helse Bergen gjør, i møte med sykehusene. Jeg mener det er klokt. Jeg mener at det også er en viktig del av samfunnsoppdraget å ha lærlinger i dette faget, også som en del av det å bidra til kompetanseutvikling hos dem som har denne utdanningen, og som eventuelt senere skal jobbe i kommunen. Dette er en del av samfunnsoppdraget til sykehusene våre.

Helse Nord har i perioden 2013–2016 hatt et eget satsingsprosjekt, med mål om å øke andelen helsefagarbeidere med fullført fagbrev med 40 pst. Så dette er noe som også andre tar på alvor.

Jeg er helt overbevist om at helsefagarbeiderne vil ha en sentral rolle i sykehusene våre også i framtiden.

Spørsmål 11

Tove Karoline Knutsen (A) [12:35:55]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Ved Universitetssykehuset Nord-Norge i Tromsø har man i et ekstraordinært styremøte vedtatt å bygge nye administrasjonslokaler i tilknytning til det planlagte nye PET-senteret, gjennom en ordning med OPS.

Tatt i betraktning at man i mange land har dårlige erfaringer med bruk av OPS i slike sammenhenger, hvordan

stiller statsråden seg til at man nå åpner for bruk av OPS ved realisering av nybygg ved våre sykehus?»

Statsråd Bent Høie [12:36:28]: I foretaksmøtet i januar i fjor ga jeg helseregionene – gjennom vedtektsendringer – større fleksibilitet til å bruke private løsninger. Dette gjelder også offentlig-privat samarbeid, såkalte OPS-prosjekter. Jeg mener det er helt klart at private kan bidra til større fleksibilitet og mer effektive løsninger. I OPS-prosjekter har oppdragsgiver og leverandør et felles fokus knyttet til livsløp. Dette gir incentiver til å velge langsiktige, gode og effektive løsninger. Videre er man sikret nødvendig vedlikehold i avtaleperioden. Samtidig er det helseforetakene selv som har kompetanse til å velge mellom å eie eller å leie, og til å håndtere dette innenfor de økonomiske rammene som de har.

Videre har jeg rammet inn bruken av private samarbeidsløsninger, sånn at alle avtaler over 100 mill. kr må behandles i foretaksmøtet. Dette innebærer en tydeligere styring enn generelle investeringsbeslutninger i helseforetakene.

Slik jeg er kjent med den aktuelle saken som representanten Knutsen viser til, så har styret ved UNN godkjent at det utlyses konkurranse om offentlig og privat samarbeid om bygging av tre kontoretasjer på toppen av PET-senteret. Bakgrunnen er at UNN i dag leier kontorlokaler i det private markedet i Tromsø. Vedtaket ble gjort med forbehold om godkjenning i styret i Helse Nord.

Jeg vet at Helse Nord har en stram kontroll med investeringsprosjektene i sin region og har utarbeidet retningslinjer for å sikre riktig og god prioritering av investeringer. OPS-prosjekter er investeringer og skal følge de samme vurderingskriteriene som andre investeringsprosjekter i regionen. Bestemmelsene skal sikre et fullstendig beslutningsgrunnlag hvor kvalitet, økonomi, organisasjonsutvikling og andre konsekvenser er vurdert.

De regionale helseforetakene har ansvar for både å planlegge og å prioritere sine investeringer. Nå kan de også vurdere private samarbeidsløsninger. Dette ansvaret tar Helse Nord på største alvor, og det har jeg full tillit til.

Tove Karoline Knutsen (A) [12:38:32]: Det er egentlig ikke noen overraskelse det svaret statsråden gir. Hans parti er svært begeistret for OPS, og det har også Høyres konservative søsterpartier i andre land vært. I Storbritannia og Sverige har man tatt i bruk OPS ved oppføring av mange offentlige prosjekter, men etter at man har høstet erfaringer, har holdninga snudd:

«Den største risikoen ved OPS-avtaler, og dette har vi sett flere ganger, er at den totale kostnaden av prosjektet blir enormt mye høyere enn hva den ville blitt med statsfinansiering», sa talsmann Adam Morris i det konservative partiet i Skottland for to–tre år siden, og la til at han ikke «har tro på OPS som finansieringsmodell for offentlige prosjekter.»

Og Moderaternas finansminister Anders Borg sa i 2008 at regjeringa i Sverige ikke ville bygge på krita.

Hva er det som gjør at Høyre og regjeringa absolutt ikke

vil lytte til rådene fra sine søsterpartier i andre land, basert på svært dyrekjøpte OPS-erfaringer?

Statsråd Bent Høie [12:39:30]: Jo, vi lytter til erfaringene fra andre land, og det er også derfor vi har en helt annen innramming av dette enn det en har hatt f.eks. i Storbritannia. Det var ikke minst under Labour-regjeringen at OPS-ordningen ble brukt til veldig å øke omfanget av offentlige investeringer uten at det ble tatt hensyn til at det faktisk skulle betales tilbake. Det var dyrekjøpte erfaringer etter den forrige Labour-regjeringen i Storbritannia som de konservative har brukt mye tid på å rydde opp i etterpå. Derfor er også rammene for offentlig-privat samarbeid og bruken av det i helseforetakene klart under de samme kriteriene som andre investeringer, men vi har hatt mange eksempler på at kloke løsninger ikke har kunnet bli brukt på grunn av det rigide regelverket som var tidligere. Det er lurt noen steder f.eks. at en kommune bygger en ambulansestasjon sammen med sin legevakt, og at helseforetakene leier lokalene.

Tove Karoline Knutsen (A) [12:40:39]: Problemet er ikke at man ikke kan ha andre regler for å bygge, men det er selve innretningen på OPS som er problemet, nemlig at man overfører store verdier fra formålet det var tiltenkt, til private aktører. Vi har noen eksempler: Royal Infirmary of Edinburgh førte til at staten satt igjen med en regning på 11 mrd. kr for et bygg verdt 3 mrd. kr. Nya Karolinska akuttisyrkehus i Sverige økte kostnadene fra 14,5 mrd. svenske kroner til 52 mrd. svenske kroner. Vi har hatt eksempler på fordyrende OPS-prosjekter her hjemme, og det er verdier som går fra offentlige formål til private, uansett hvordan man snur og vender på det.

Når Universitetssykehuset Nord-Norge sier at man har tenkt å benytte OPS, ligger det mellom linjene at årsaken til dette er at foretaket har en svært presset likviditet, og da er mitt spørsmål: Når skal statsråden innfri de løftene han ga før valget i 2013, om minst 12 mrd. kr ekstra til sykehussektoren i fireårsperioden, slik at foretakene faktisk har mulighet til å investere i nødvendig infrastruktur og slippe å basere seg på rådyre private lån?

Statsråd Bent Høie [12:41:45]: Veksten i bevilgningen til pasientbehandling i sykehusene under min tid som helseminister er betydelig høyere enn det den var gjennom de åtte årene Arbeiderpartiet styrte, og det resulterer bl.a. i at pasientene må vente kortere tid på behandling. 35 000 færre pasienter står i kø, og investeringsnivået i sykehusene er rekordhøyt. Men det er alltid sånn at ambisjonene om hva en ønsker å investere i, uansett hvor mye penger en bevilger, sannsynligvis vil være høyere enn det rammene legger opp til. Når UNN vurderer en løsning der de synes det er klokt, når de først skal gjøre grunnarbeidet og bygge et PET-senter som de har fått lånefinansiering til av staten, å bygge kontorlokaler på toppen istedenfor å leie i det private markedet i Tromsø, så ser jeg ikke den store prinsipielle forskjellen mellom å finne en praktisk og god løsning ved å bygge på toppen og selv å springe på leiemarkedet i Tromsø for å leie.

Spørsmål 12

Kjersti Toppe (Sp) [12:43:01]: «I DNs reportasje den 23. januar 2016, kalt «Frykt og avmakt i hvitt», advarer ansatte om en sterk fryktkultur ved norske sykehus. 30 sykehuskilder er intervjuet, og de fleste sier at omfanget er så utbredt at de kaller det et problem i helsevesenet. Sanksjoner rammer oftest tillitsvalgte. Direktør i Helsetilsynet bekrefter at det finnes «endel ondsinnede arbeidskulturer som kan ramme både de ansatte og pasientsikkerheten».

Hva er statsrådens tiltak for å sikre åpenhet og hindre fryktkultur ved norske sykehus?»

Statsråd Bent Høie [12:43:40]: Ytringsfrihet er en grunnleggende verdi i et fungerende demokrati. Helsepolitikk engasjerer og debatteres ofte på ulike samfunnsarenaer. Vi ønsker at de ansatte, deres tillitsvalgte og deres organisasjoner skal delta i denne diskusjonen. Dette vil bidra til gode og bedre beslutninger i spesialisthelsetjenesten og for samfunnet.

Å skape en åpen kultur for frie ytringer er et ledelsesansvar. Mitt inntrykk er at helseforetakene tar dette på alvor. Alle helseforetakene har utarbeidet rutiner og retningslinjer knyttet til varsling.

Arbeidsmiljølovens regler om varsling slår fast at forsvarelig varsling om et kritikkverdig forhold ikke kan sanksjoneres fra arbeidsgiver. I foretaksrådet i 2012 og 2013 ble det understreket at det skal mye til for at offentlig kritikk fra egne ansatte kommer i strid med arbeidstakers lojalitetsplikt, og videre at kritikk som hovedregel bør møtes med motinnlegg. De politiske signalene er derfor entydige. Det skal være stor takhøyde, både for debatt og for ytring.

I artikkelserien i Dagens Næringsliv om «Frykt og avmakt i hvitt» hevdes det at enkelte ledere bruker det de omtaler som «hard HR» for å få «oppslutning i rekkene». Hvis dette stemmer, er det selvfølgelig ikke akseptabelt.

Jeg har ikke innsikt i sakene som kommer fram i Dagens Næringsliv og kan ikke kommentere disse spesielt. Jeg forventer imidlertid at ledelsen ved de aktuelle helseforetakene går kritisk inn i disse sakene – både konkret og med tanke på læring. Jeg vil likevel advare mot å tegne et generelt bilde av at spesialisthelsetjenesten preges av en «fryktkultur».

Regjeringen ønsker å styrke åpenheten og vilkårene for ytringsfrihet i sykehusene. Jeg har fulgt dette opp på et styreseminar for de regionale helseforetakene i går. Der ba jeg alle styrene skaffe seg kunnskap og følge opp med tiltak for å sikre en åpenhetskultur.

Ett av spørsmålene vi må få klarhet i, er hvordan vi vil følge opp og sikre de tillitsvalgtes rettigheter som arbeidstakere. En kultur for åpen meningsutveksling, og god organisering av HMS-arbeidet generelt, er en forutsetning for å lykkes med pasientsikkerhetsarbeidet. Jeg kommer til å følge opp dette i oppfølgingsmøtene med de regionale helseforetakene, og de skal rapportere til meg om tiltak som de iverksetter, på oppfølgingsmøtet som vi skal ha i juni dette året.

Kjersti Toppe (Sp) [12:46:03]: Det er over to år sidan eg hadde ein interpellasjon om dette temaet i Stortinget, der statsråden svarte at det ikkje skal vera nokon tvil om at tilsette i norske sjukehus har reell yringsfridom. Likevel har vi fått mange meldingar via media om at det er ein annan situasjon der ute, og ingen er ueinig i at det er eit leiingsproblem og ei leiingsutfordring, og at det er politisk einigheit om at ein skal ha reell yringsfridom. Utfordringa til statsråden er at det er statsråden sitt ansvar å sørgja for den leiingskulturen, og no trur eg at statsråden har snakka med helseføretaka sine i ein del år. Men korleis sikrar ein avdelingane ei reell leiing som har ei haldning og ein kultur som gir tillit og openheit? Eit stikkord som eg ber om ein kommentar på, er innføring av stadleg leiing som eit tiltak i denne samanhengen.

Statsråd Bent Høie [12:47:05]: Jeg tror at representanten, som jeg, har stor forståelse for at når det handler om å endre kultur, er ikke det et prosjekt som en kan gjennomføre på kort tid, eller noe som lar seg endre på kort tid. Det er noe som krever kontinuerlig oppmerksomhet, og det krever også at den øverste ledelsen er veldig tydelig. Det som er vårt grep for å prøve å få dette enda bedre til framover, er bl.a. at vi i vårt oppdragsdokument stiller et klart krav til at helse, miljø og sikkerhet skal være en integrert del av pasientsikkerhetsarbeidet, nettopp fordi vi ser at pasientsikkerhetsarbeidet er et arbeid som bidrar til konkrete endringer. Men det har nok i for liten grad vært sett på sammenhengen mellom helse, miljø og sikkerhet og pasientsikkerhetsprogrammet. Derfor vil også undersøkelsene knyttet til pasientsikkerhet og kvalitet og helse, miljø og sikkerhet og arbeidsmiljøloven bli samlet, og der er også arbeidstakerorganisasjonene med i arbeidet.

Kjersti Toppe (Sp) [12:48:17]: Ja, det tar tid å endra haldning, men eg er nok meir utolmodig enn statsråden. Når Helsetilsynet kan melda om at 44 pst. av alle sjukehusavdelingane i Noreg har eit sikkerheitsklima som kan gi auka risiko for pasientskader, er det veldig alvorleg.

Vi veit at helseføretaksmodellen gjerne har ein struktur og ei form som gjer at det vert vanskelegare å ytra seg. Det er kjent at talet på kommunikasjonsarbeidarar er dubla sidan innføringa av reforma, og desse sit ofte i leiinga. No har statsråden oppretta Kvinnsland-utvalet, som skal sjå på alternativ organisering av sjukehus. Vil statsråden ta dette inn i mandatet til Kvinnsland-utvalet – sjå på ei organisering som i større grad kan bidra til å sikra openheit i organisasjonen?

Statsråd Bent Høie [12:49:19]: Jeg tror ikke at representanten er mer utålmodig enn meg. Jeg tror heller ikke noen av dem som har hørt meg snakke om dette til styrene og lederne i helseforetakene, vil oppleve at jeg framstår som tålmodig i denne saken – tvert imot.

Jeg mener at det er viktig å ha gode og relevante diskusjoner om både fordelene med stedlig ledelse – som jeg absolutt ser mye på, og som også er en del av diskusjonen som Stortinget nå har om nasjonal helse- og sykehusplan – og selvfølgelig viktigheten av styringssystemene

som Kvinnsland-utvalget nå utreder. Men jeg vil advare mot å plassere denne diskusjonen bare dit, for jeg er helt overbevist om at uavhengig av hvilke styringsmodeller man har, uavhengig av om man klarer å innføre stedlig ledelse alle steder, så er dette en utfordring. Det viser ikke minst de tallene som representanten viser til, så dette handler også veldig mye om ledelse og kultur, og man kan ikke bruke de andre forholdene som en unnskyldning for ikke å gjøre noe med det.

Spørsmål 13

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [12:50:41]: «Høsten 2012 vedtok den rød-grønne regjeringen å styrke ungdomstrinnet med 600 nye lærerstillinger fra høsten 2013. I retningslinjene fra departementet ble det slått fast at tiltaket skulle følgeevalueres. I media er vi gjort kjent med at en slik evaluering ikke er gjennomført, og at regjeringen vil stoppe lærersatsingen til tross for at denne har hatt positiv effekt på læringsutbyttet.

Kan statsråden bekrefte at prosjektet ikke er følgeevaluert, og i så fall, hvorfor er dette ikke gjort?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:51:10]: De nye lærerstillingene på ungdomstrinnet ble innført som en fireårig forsøksordning fra skoleåret 2013–2014 til skoleåret 2016–2017. Den har således helt fra begynnelsen av vært en tidsavgrenset ordning, og det ble også gjort klart. Regjeringen har i budsjettforslagene videreført dette tilskuddet for den perioden som var forutsatt, bl.a. for å gi skolene mest mulig forutsigbare rammevilkår. Regjeringen vil i budsjettet for 2017 komme tilbake til en eventuell oppfølging.

Vi valgte å ikke prioritere en omfattende følgeevaluering av denne tilskuddsordningen i forbindelse med budsjettet for 2015. På det tidspunktet vi overtok, var midlene allerede fordelt til konkrete skoler. Det ville med andre ord ikke være mulig å gjennomføre en effektstudie i streng forstand. Stortinget ble informert om vår prioritering i Prop. 1 S for 2014–2015 i oktober 2014. Stortinget har med andre ord vært kjent med dette lenge før det fikk oppmerksomhet i media.

Utdanningsdirektoratet har fulgt tilskuddsordningen for økt lærertetthet på ungdomstrinnet tett, bl.a. på grunnlag av informasjon om antall lærerårsverk på den enkelte skole, for å sikre at forutsetningene for tildeling av midler er oppfylt. Det vil de også gjøre for skoleårene 2015–2016 og 2016–2017.

I budsjettforliket for 2015 ble det bevilget nærmere 0,5 mrd. kr til økt lærertetthet på 1.–4. trinn. I budsjettforliket for 2016 ble det bevilget ytterligere 320 mill. kr. I budsjettforliket for 2015-budsjettet ble det avsatt midler til forskning som skal gi kunnskap om hvordan lærertetthet påvirker barnas læring og læringsmiljø. To forskningsprosjekter ledet av Universitetet i Stavanger og NIFU vil sammen med over 40 norske kommuner undersøke hvordan ulike former for økt lærertetthet påvirker elevenes læring og læringsmiljø.

Forskningen skal gjennomføres som såkalte randomiserte, kontrollerte forsøk for å gi et så sikkert grunnlag som mulig når man skal vurdere effekten av tiltakene. Tiltakene som skal prøves ut, er tolærersystem, smågruppeundervisning og flere lærere for elever med særskilte utfordringer.

I tillegg til dette setter vi fra neste skoleår i gang fire større prosjekter innenfor det vi har kalt Program for bedre gjennomføring. Forskningsmiljøer og fylkeskommuner skal samarbeide tett om å prøve ut tiltak som de har grunn til å tro har betydning for elevenes resultater i videregående opplæring. Disse tiltakene skal også gjennomføres som randomiserte, kontrollerte forsøk, nettopp for å kunne trekke mest mulig sikre konklusjoner om tiltakenes effekt på elevenes gjennomføring av videregående opplæring.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [12:53:48]: Beklager, det er sikkert flere enn meg som ikke har lest proposisjonen så nøye at vi fikk med oss at dette allerede var varslet. Jeg tror de fleste av oss som sitter i utdanningskomiteen mente at når vi allerede hadde gjort et vedtak om dette, var det viktig at vi fulgte opp evalueringa framover. Det ble sagt da ordninga var fastsatt:

«Rutiner, frister og retningslinjer knyttet til evaluering av tilskuddsordningen er gitt i Retningslinjer for evalueringer.

Departementet skal iverksette og sørge for gjennomføring av evalueringer. Evalueringer skal gi informasjon om tilskuddsordningen er effektive i forhold til ressursbruk ...».

Nå bruker statsråden halve svaret sitt til å svare på og kommentere den nye ordninga som de sjøl har iverksatt. Det skal noen ekstra stillinger inn på barnetrinnet. Det vi har sett nå, er at 165 ungdomsskoler og 600 lærere har jobbet med dette. Vi ser faktisk at vi får større nedgang i spesialpedagogikkundervisningen, og vi får økning i antall grunnskolepoeng med den ordninga som har vært. (Presidenten klubber.) Så jeg lurer på: Hvorfor vil en ikke videreføre tiltak som virker? (Presidenten klubber.)

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:55:02]: Det er to svar på det. Det ene svaret er at fra første stund ble disse midlene gitt med den forutsetningen at de skulle vare i fire år. Det var utgangspunktet. De ble ikke gitt som permanente stillinger. Det andre er hva som da skjer med denne summen penger, det kommer i statsbudsjettet. Det er helt naturlig at Utdanningsdirektoratet gir beskjed om at et forsøksprosjekt som skulle vare i fire år, og hvis periode nå er ferdig, det er over. Så vil vurderingen om pengene – som alle andre pengespørsmål – komme i statsbudsjettet.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [12:55:46]: Vi har alle vært klar over at dette var en tidsavgrenset ordning. Hensikten med hele prosjektet var nettopp det som denne nye regjeringa med samarbeidspartnerne skal gjøre nå: å finne ut hva som virker. Har økt lærertetthet noen effekt? Så langt i rapportene som Utdanningsdirektoratet har gitt tilbake, viser det seg at det faktisk har effekt. Det er stør-

re nedgang i antall spesialpedagogikktimer, det er færre som har det i ungdomsskolen nå, og det er økning i antall grunnskolepoeng. De gjør det altså bedre.

Den forrige regjeringa la fram en ungdomsskolemelding. Denne regjeringa har ikke villet gjøre arbeidslivsfaget obligatorisk. Nå ser det ut til at 600 av de lærerstillingene skal fjernes. Jeg lurer på om statsråden kan innrømme at ungdomsskole og ungdomsskoleelever faktisk ikke er prioritert av denne regjeringa, all den tid vi nå skal satse – nok en gang – på tidlig innsats på de minste, noe som er gjort helt siden 1997 uten at det har gitt noen spesielle resultater.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:56:53]: Hvis jeg forstår Senterpartiet dit hen at man ikke er for å satse på tidlig innsats, så er jeg grunnleggende uenig i det. Det er helt riktig at det er ikke første gang man har satsset på tidlig innsats med denne regjeringen og dette flertallet på Stortinget, men behovene der er fortsatt store.

Så er det ikke presist, som representanten sier, at disse midlene nå skal trekkes inn. Det svaret kommer i statsbudsjettet. Dette åpner for spørsmålet: Hvis man fra den forrige regjeringens side var så opptatt av at det skulle være permanente stillinger, hvorfor gjorde man dem ikke permanente i utgangspunktet? Det var den rød-grønne regjeringen som godt inni i åtteårsperioden – for å si det forsiktig – bestemte at man skulle kvittere ut løftet til skolen om flere lærerstillinger betalt av staten, gjennom 600 lærerstillinger som skulle fordeles, og som skulle være midlertidige. Det var ikke min beslutning, men den forrige regjeringens.

Presidenten: Spørsmål 14 er allerede besvart. Vi går videre til spørsmål 15.

Spørsmål 15

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:58:08]: «Det har vært normalt i det norske arbeidsmarkedet at folk velger å forlate arbeidsstyrken når arbeidsledigheten øker, eksempelvis ved førtidspensjonering og lengre utdanning. Nå øker imidlertid arbeidsstyrken.

Hva er statsrådens forklaring på at arbeidskrafttilgangen øker samtidig som arbeidsledigheten øker?»

Statsråd Anniken Hauglie [12:58:35]: Utviklingen i arbeidsstyrken i Norge har typisk fulgt utviklingen i sysselsettingen svært tett. I perioder med høy vekst i sysselsettingen har arbeidstilbudet økt tilsvarende. Det har vært omvendt i perioder med lav vekst i sysselsettingen. Da har arbeidstilbudet også utviklet seg svakt. Den særnorske høye fleksibiliteten i arbeidsstyrken har bidratt til at arbeidsledigheten har variert mindre over tid.

I fire-fem kvartal fra 2014 og inn i 2015 har arbeidsstyrken utviklet seg på en annen måte enn dette tradisjonelle mønsteret. I denne perioden gikk arbeidsstyrken og sysselsettingen hver sin vei. Snarere enn å følge en svak utvikling i sysselsettingen viste arbeidsstyrken vekst. Denne

veksten i arbeidsstyrken bidro til å øke arbeidsledigheten. Nesten halvparten av økningen i ledigheten i denne perioden skyldtes økningen i arbeidsstyrken. Etter andre kvartal 2015 har arbeidsstyrken igjen vist en normal utvikling og fulgt bevegelsen i sysselsettingen langt tettere.

Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse viser at veksten i arbeidsstyrken i denne perioden, fra andre kvartal 2014 til andre kvartal 2015, særlig har kommet blant personer under 25 år og blant personer over 60 år. Om lag tre fjerdedeler av veksten i arbeidsstyrken fra andre kvartal 2014 til andre kvartal 2015 kom blant unge og eldre. Økt arbeidstilbud blant unge og eldre synes dermed å forklare det meste av den økte arbeidsstyrken i den aktuelle perioden.

Arbeidskraftundersøkelsen til Statistisk sentralbyrå er en utvalgsundersøkelse. Den statistiske usikkerheten er dermed betydelig. Statistisk sentralbyrå opplyser at arbeidsstyrken må øke med over 10 000 personer fra et år til det neste før vi kan snakke om en signifikant økning. Om vi tar inn den statistiske usikkerheten, er det ikke holdpunkter for å påstå at arbeidsstyrken etter 2014 har sluttet å følge utviklingen i sysselsettingen. Tilfeldige utslag i statistikken kan dermed også være en del av forklaringen på den økte arbeidsstyrken.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:00:47]: Jeg vil takke for et grundig svar og for refleksjoner rundt spørsmålet.

Statsråden sier at det i en periode var økt tilgang på arbeidskraft for dem som var under 25 år, og dem som var over 60 år. En sann økt tilgang på arbeidskraft fører sjølsagt og logisk til at ledigheten øker.

Vi er i en situasjon med fri bevegelse av arbeidskraft, fri bevegelse fra land som har helt andre lønns- og arbeidsvilkår, og som har en mye høyere ledighet. Sjøl om vi har en økt ledighet i Norge, vil det for mange være mye mer attraktivt å komme og søke arbeid i Norge.

Det jeg vil spørre om, er: Er dette en del av forklaringa på de nye trendene som flere iakttar?

Statsråd Anniken Hauglie [13:01:50]: Det er litt tidlig å si om dette er en trend. Dette er jo en utvalgsundersøkelse, med de svakheter det innebærer. Jeg har ikke tallene foran meg her, men vi vet at mange, særlig fra EØS-området, også reiser hjem nå, så det er en betydelig mobilitet i arbeidsstyrken også tilbake igjen.

Den informasjonen jeg har fått, er, som jeg redegjorde for i mitt forrige svar, at det nå er en økning i arbeidsstyrken blant de yngste og de eldste. Når det gjelder arbeidstakere fra særlig EØS-området, som representanten Lundteigen henviser til, må jeg eventuelt komme tilbake til tallene for det.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:02:40]: Vi ser at når ledigheten øker i Norge, vil tilstrømminga av bl.a. ungdom fra Sverige bli mindre. Tilsvarende effekt gjelder sjølsagt også østeuropeiske land, som har helt andre lønns- og arbeidsvilkår. Likevel har vi en sum som gir en netto arbeidsinnvandring til Norge.

Mitt siste spørsmål er da: Er det mulig over tid å ha full

sysselsetting i Norge når en samtidig har et system med fri bevegelse av arbeidskraft, og når den arbeidskrafta – de unge menneskene som er dyktige – kommer fra land med lønns- og arbeidsvilkår som er mye dårligere enn i Norge, og fra situasjoner hvor ledigheten er ekstremt mye høyere? Er det mulig å ha full sysselsetting med fri bevegelse av arbeidskraft fra land som har helt elendige vilkår i forhold til det vi har i Norge?

Statsråd Anniken Hauglie [13:03:38]: Som jeg sa i mitt forrige svar, ser vi nå at det er en betydelig mobilitet også den andre veien, tilbake til f.eks. Sverige, som var nevnt, men også til østeuropeiske land, nå som arbeidsledigheten øker i Norge. Men det er fri bevegelse av arbeidskraft i Europa. Man har full mulighet til å søke jobb på tvers av landegrensene, og det er en politikk denne regjeringen støtter.

Vi ser nå at det er en betydelig mobilitet, men det er ingen tvil om at det er en krevende situasjon for arbeidsmarkedet i Norge nå, når det er økende arbeidsledighet, økende flyktningstilstrømming og økning i arbeidsstyrken.

Men tilbake til hovedspørsmålet: I hvilken grad dette er en trend, er for tidlig å si. I tillegg er denne undersøkelsen en arbeidskraftundersøkelse med signifikante svakheter.

Spørsmål 16

Dag Terje Andersen (A) [13:04:43]: «Regjeringen har, etter press fra arbeidslivets parter, gjort noen forbedringer av bedriftsintern opplæring. Men forskriften er fortsatt ikke endret slik som i 2009, da tiltaket kunne benyttes av bedrifter som opplevde midlertidig markedssvikt, og der forholdene er av særlig alvorlig karakter for arbeidsmarkedet.

Hvorfor åpner ikke regjeringen for at tilskudd til bedriftsintern opplæring kan gis til bedrifter som midlertidig er rammet av markedssvikt på grunn av konjunkturmessige forhold?»

Statsråd Anniken Hauglie [13:05:15]: Arbeidsmarkedstiltaket Bedriftsintern opplæring har som formål å motvirke utstøting fra arbeidslivet ved å styrke kompetansen til ansatte i bedrifter som har alvorlige omstillingsproblemer.

I et felles brev 25. september 2015 ba LO og NHO regjeringen om å sørge for tilstrekkelige ressurser til å gjennomføre tiltaket, særlig i regioner med stort omstillingsbehov, gi bedre informasjon til bedrifter om ordningen og se på mulighetene for å utvide støtteperioden for deltakere fra 13 til 26 uker.

Partenes forslag er fulgt opp ved en forskriftsendring høsten 2015 som utvider opplæringstiden for hver deltaker fra 13 til inntil 26 uker. Jeg har også bedt Arbeids- og velferdsdirektoratet sørge for at bedrifter gis nødvendig informasjon om tiltaket.

Regjeringen har også økt antall tiltaksplasser for ledige med 4 000 plasser i 2016. Jeg mener derfor at dette gir rom for økt bruk av bedriftsintern opplæring i

regioner med økende ledighet og alvorlige omstillingsbehov.

Bedriftsintern opplæring er et godt virkemiddel for å styrke kompetansen til ansatte i bedrifter som har omstillingsproblemer, og som må foreta endringer av bedriftens produksjon eller etablere seg i nye markeder.

Jeg minner om at dette tiltaket, i likhet med de øvrige arbeidsmarkedstiltakene, er et rammestyrte virkemiddel som krever prioriteringer innen den samlede økonomiske budsjettammen for arbeidsmarkedstiltak. Jeg mener nok at inngangsvilkårene er målrettede, og sikrer at tiltaket innenfor en begrenset økonomisk ramme gir størst effekt og fremmer den nødvendige omstillingen.

Det er grunn til å være varsom med å endre inngangsvilkårene til også å omfatte generell markedssvikt. Det kan innebære risiko for å støtte bedrifter som kanskje ikke tilpasser seg markedet, og dermed bidrar til å hemme den nødvendige omstillingen.

Det er arbeids- og velferdsetaten regionalt og lokalt som avgjør hvilke tiltak som er mest hensiktsmessige for å møte de konkrete utfordringene i arbeidsmarkedet. Omfanget av bedriftsintern opplæring må vurderes opp mot øvrige virkemidler og prioriterte områder og målgrupper.

Dag Terje Andersen (A) [13:07:36]: Ja, det er riktig at tida er utvidet, og at de utvidelsene som statsråden nevnte, er gjennomført, og det er riktig, som statsråden sa, at det var fordi partene ba om det. Vi har ansvarlige parter her i landet som virkelig løfter fram behov som næringslivet samlet sett har. Men når begrunnelsen for økt behov for bedriftsintern opplæring faktisk er at vi nå har den høyeste arbeidsledigheten siden tidlig på 1990-tallet i prosent – og enda høyere i antall – er det altså en veldig dramatisk situasjon på arbeidsmarkedet. Det som er skuffende å se, er at regjeringa ikke går foran og setter inn tiltak, men må presses fra skanse til skanse – også når det gjelder andre av de virkemidlene som regjeringa har tilgjengelig. Forrige gang var det regjeringa som tok initiativ til samarbeid med partene og sørget for at bedriftsintern opplæring kunne brukes på grunn av konjunkturproblemer. Det kan det ikke etter dagens regelverk. Hvorfor vil ikke statsråden styrke den muligheten når konjunktorene er som de er i dag?

Statsråd Anniken Hauglie [13:08:49]: Det som partene ba om i høst, ble også gjort, og det var ikke noe behov for å drive noen fra skanse til skanse, man innfridde de ønskene som partene hadde. De ønskene som var, var fornuftige og gode. Regjeringen er opptatt av å sikre høy sysselsetting og lav ledighet nå, og som en del av budsjettet for 2016 inngår det en ekstra tiltakspakke for økt sysselsetting på 4 mrd. kr. Sentralt i denne tiltakspakken er virkemidler som understøtter behovene for omstilling i ulike næringer, som f.eks. den oljerelaterte virksomheten, og de retter seg særlig mot områder som nå i størst grad merker konsekvensene av lavere vekst.

Jeg har ikke registrert nå noe krav fra partene om å endre inngangsvilkårene, slik representanten sier. Jeg besøkte Kristiansand i går og diskuterte faktisk dette forslaget helt konkret. Fortsatt er det de motsatte signalene jeg

får, at vi bør være varsomme med å endre inngangsvilkårene, rett og slett fordi situasjonen nå er så vesensforskjellig fra 2009, men vi er åpne for å gjøre endringer i tilknytning til dagpengeregulverket.

Dag Terje Andersen (A) [13:10:05]: Det er riktig at grunnlaget for den sterkt økende ledigheten er bl.a. oljeprisen, og at den er spesiell i forhold til det som var situasjonen i 2009. Men samtidig innebærer det at en del bedrifter som nå har lite å gjøre, kan bruke den mellomperioden til å øke sin kompetanse for å stå bedre rustet når markedet – med de utbyggingene som står foran oss – kommer tilbake. I dag er det anledning til å bruke bedriftsintern opplæring dersom en har ny teknologi, nye maskiner eller den type omstilling, men det er altså lov innenfor EØS-systemet unntaksvis å bruke det også som konjunkturvirkemiddel. Da er det veldig skuffende at heller ikke på dette området ønsker regjeringa å gå foran og bidra til den kompetanseøkningen som det kunne innebære, men isteden ender opp med en situasjon der folk som kunne brukt en lavkonjunkturperiode til noe fornuftig, ikke får regjeringas støtte til det. Det er skuffende.

Statsråd Anniken Hauglie [13:11:13]: Som jeg nevnte i mitt forrige svar, har det ikke kommet noen signaler til meg eller til departementet om at dette er en ønsket endring – tvert imot er signalet det motsatte. En av hovedutfordringene nå er faktisk å få bedrifter til å søke på ordningen. Foreløpig er den relativt lite etterspurt, selv om vi tror dette kommer til å øke betydelig.

Men regjeringen er åpen for å gjøre tilpasninger i virkemiddelapparatet vårt, slik vi f.eks. har gjort innenfor dagpengeregulverket. Vi har nå foreslått fire endringer i dagpengeregulverket for at man skal kunne kombinere dagpenger med utdanning, og for at man skal kunne kombinere dagpenger med ønsket om å etablere egen virksomhet. Vi er opptatt av kontinuerlig å forbedre regelverket vårt, men vi må være sikre på at det vi gjør, også fører til at vi når målsettingene våre om å sørge for omstilling av bedrifter og mobilitet av ansatte.

Spørsmål 17

Rigmor Aasrud (A) [13:12:21]: «De siste tallene fra SSB viser at det har blitt 19 000 flere sysselsatte på deltid, og tilsvarende færre som jobber heltid det siste året. Vi vet at svært mange som jobber deltid, ønsker heltidsarbeid. Tallene viser også at stadig flere blir midlertidig ansatt, samtidig som sysselsettingsgraden går tilbake og arbeidsledigheten stiger. Dette må bety at faste og trygge jobber byttes ut med usikre og midlertidige jobber.

Mener statsråden at dette er en riktig og villet utvikling for norsk arbeidsliv?»

Statsråd Anniken Hauglie [13:13:00]: Arbeidsmarkedet er blitt svakere det siste året. Dette er utfordringer som først og fremst må løses gjennom vekst i økonomien og skaping av nye arbeidsplasser.

Det siste året har tallet på menn i deltidsjobb økt med 22 000. Det har vært en økning i flere næringer og mest i varehandelen. Blant kvinner har det vært en nedgang i antallet deltidsansatte.

Representanten Aasrud spør om dette er en riktig og villet utvikling. Til dette har jeg et todelt svar: For noen vil redusert arbeidstid være et alternativ til å gå helt ledig – i disse tilfellene er deltid en bedre situasjon for de aller fleste. For noen er deltid en konsekvens av reguleringer eller måten arbeidet legges opp på – her er ikke deltid ønsket, uansett hvordan konjunktorene er.

Regjeringen vil fremme et arbeidsliv som gjør det mulig for dem som ønsker det, å arbeide heltid. Endringene i arbeidsmiljøloven som trådte i kraft 1. juli 2015, gjør at det i større grad er blitt mulig å avtale arbeidstidsordninger mellom arbeidsgiver og lokale tillitsvalgte. Dette kan gi både arbeidstakere og arbeidsgivere noe større fleksibilitet og mulighet til å finne løsninger lokalt.

Arbeidstidsutvalget har nylig avgitt sin innstilling. Utvalget foreslår ytterligere endringer som kan bidra til å redusere omfanget av ufrivillig og uønsket deltid. Forslagene er på høring til 1. juli. Etter høringen vil regjeringen foreta sin vurdering.

Faste ansettelser er, og skal være, hovedregelen i arbeidslivet. Den nye generelle adgangen til midlertidige ansettelser i inntil tolv måneder er innført for å gjøre det lettere for flere å komme inn i arbeidslivet, samtidig som det er klare begrensninger for å forhindre misbruk. Omfanget av midlertidige ansettelser økte det siste året. Bak dette ligger det imidlertid også en økning på 3 000 lærlinger, som de aller fleste av oss ønsker flere av. Andelen midlertidig ansatte har variert en del de siste årene. Blant annet gikk antallet midlertidig ansatte ned fra 2013 til 2014 om lag tilsvarende økningen som har vært det siste året. Det er derfor for tidlig å trekke klare konklusjoner om årsakene til økningen det siste året. I den utstrekning midlertidige ansettelser bidrar til at flere har fått mulighet til å prøve seg i arbeidslivet, er det positivt.

Rigmor Aasrud (A) [13:15:20]: Jeg takker arbeidsministeren for svaret.

Jeg er litt overrasket over at man igjen ønsker større fleksibilitet i arbeidslivet for dem som skal få lov til å jobbe midlertidig. Da blir mitt spørsmål til arbeidsministeren: I den grad hun er bekymret for at det er misbruk av ordningen – hvilke tiltak vil arbeidsministeren nå sette i verk for å hindre at det blir misbruk av ordningen, når det er så mange flere som får tilbud om midlertidig jobb på så kort tid som vi her ser, og at det har vært en særlig økning blant unge menn? Hvilke tiltak vil arbeidsministeren sette i verk for å hindre at noen misbruker ordningen?

Statsråd Anniken Hauglie [13:16:10]: Jeg tror det er tverrpolitisk enighet i denne salen om at hovedregelen skal være fast ansettelse, og at hovedregelen skal være heltid. Så er det innført en generell adgang til midlertidige ansettelser i inntil tolv måneder. Vi mener at det også innebærer at flere kan få en sjanse til å vise seg fram og på den

måten komme inn i arbeidslivet. Vi mener at det har vært en nødvendig oppmyking.

Samtidig mener vi, som jeg sa i mitt forrige svar, at etter så kort virketid for loven, er det for tidlig å si noe om effektene av lovendringen. Det er klart at når halvparten – eller ca. 3 000 – av de midlertidige ansettelsene vi nå ser, kommer av en økning i antall lærlinger, er det en villet politisk utvikling: Vi ønsker flere lærlinger.

Jeg vil anbefale representanten at vi nå lar loven virke litt, til vi kan trekke mer kvalifiserte slutninger om dens virkeområde – jeg mener det er for tidlig. Men jeg vil slutte meg til representantens anliggende om at det er faste ansettelser og heltidsarbeid som skal være hovedregelen, og det som er ønskelig.

Rigmor Aasrud (A) [13:17:22]: Jeg registrerer at arbeidsministeren ikke har noen tanker om hvordan man skal møte det som er et mulig misbruk av ordningen, og som hun selv er bekymret for i sitt hovedsvar.

La meg da spørre om en annen del av det som gjelder mitt spørsmål: de som jobber deltid. Vi har også sett at det er en sterk økning i antallet som jobber deltid, og at det har trådt i kraft en mertidsparagraf for en lengre periode siden, fra 1. januar 2014. Vi ser til stadighet rapporter om at mange søker om å få bruke mertidsparagrafen, men får det ikke, begrunnet med at kommunen eller den statlige virksomheten har fått kutt i sine bevilgninger. Hva vil statsråden gjøre for at mertidsparagrafen virkelig kan brukes, og ser statsråden behov for å etterprøve om ordningen faktisk fungerer sånn som hensikten var?

Statsråd Anniken Hauglie [13:18:18]: Jeg kjenner ikke til det representanten Aasrud her tar opp, så det må jeg i så fall gå tilbake og undersøke nærmere, også om det stemmer det som representanten sier – det har jeg for så vidt ingen grunn til å tvile på. Jeg tør ikke svare bastant på det.

Det er all grunn til å følge utviklingen i arbeidsmarkedet nøye nå, følge med på hvordan deltidsproblematikken utvikler seg, og om det er noen som misbruker ordningen. Ingen ønsker at man skal misbruke de mulighetene som nå ligger i loven – tvert imot. Hensikten er å skape et mer fleksibelt arbeidsliv, og at det skal være enklere for dem som nå står utenfor, å komme inn. Men hovedregelen om at man skal ha heltidsstillinger, står fast, og det at man skal ha fast ansettelse, ligger også fast.

Det med mertidsparagrafen må jeg nesten få komme tilbake til og gi et mer fyllestgjørende svar på på egnet måte.

Spørsmål 18

Fredric Holen Bjørdal (A) [13:19:26]: «Statsråd Anniken Hauglie viste i spørjetimen i Stortinget 10. februar til at ho hadde besøkt Rogaland der 40 pst. av unge arbeidsledige ikke hadde fullført vidaregåande opplæring. Ho stilte spørsmålet om vi no burde «bruke momentumet» til å gje dei fullført vidaregåande opplæring. Arbeidarpar-

tiet har bede om at regelverket for dagpenger blir endra slik at unge utan fullført vidaregåande kan få ta fag på vidaregåande utan å miste dagpengane.

Når, og eventuelt korleis, vil regjeringa endre regelverket slik at dette blir mogleg?»

Statsråd Anniken Hauglie [13:20:03]: Hovedregelen er at personer som er under utdanning eller opplæring, ikke har rett til dagpenger. Begrunnelsen er at de i utgangspunktet ikke kan anses som reelle arbeidssøkere eller fullt ut disponible for arbeidsmarkedet når de er under utdanning. Videre er dagpengene en midlertidig ytelse ved arbeidsledighet og ikke stønad til utdanning.

For å imøtekomme behovet for en arbeidsmarkedsmessig begrunnet utdanning eller opplæring er det enkelte unntak, men unntakene er begrensede.

Dagpenger er et lite treffsikkert virkemiddel for å få unge til å fullføre vidaregåande opplæring. Mange i målgruppen uten fullført vidaregåande opplæring har ikke opptjent dagpengerettigheter på grunn av svak tilknytning til arbeidsmarkedet. Åpning for lengre utdanningsløp under dagpenger vil dermed ikke treffe de svakeste målgruppene, men snarere gi tilbud til dem som har arbeids erfaring fra før. En slik adgang til utdanningsfinansiering gjennom dagpenger vil kunne oppfattes som både vilkårlig og urettferdig overfor de mange som må finansiere utdanningen selv.

Videregående utdanning skal som hovedregel fullføres uten offentlig støtte i form av dagpenger eller andre offentlige økonomiske ytelser. Samtidig har også arbeidsmarkedsmyndighetene et ansvar for at flere skal fullføre vidaregåande opplæring. Det kan skje gjennom bruk av ulike arbeidsmarkedspolitiske virkemidler. Tiltaket Arbeidsmarkedsopplæring kan inneholde opplæring på vidaregåande nivå når det er hensiktsmessig.

For å imøtekomme behovet for mer utdanning og opplæring for de svakeste gruppene, som en del av ungdomspakken for 2016, har regjeringen nå opprettet et nytt toårig opplæringstiltak. Tiltaket sikter mot å gi ungdom som ikke har rett til opplæring fra fylkeskommunen, et yrkesfaglig tilbud på vidaregåande nivå hvor både fagbrev og praksisbrev kan være aktuelle mål for opplæringen. På denne måten legges et bedre grunnlag enn i dag for å ta fag på vidaregåande nivå for den mest utsatte gruppen: de uten rett til opplæring. Unge med rett til dagpenger vil beholde disse mens de går på opplæringstiltaket. Tiltaksdeltakere uten rett til dagpenger mottar tiltakspenger.

Jeg deler representantens bekymring for de unge som sliter med å gjennomføre vidaregåande opplæring, som gir en varig tilknytning til arbeidslivet. Med det toårige utdanningstiltaket er det lagt en bedre plattform enn tidligere for samarbeid mellom arbeidsmarkeds- og utdanningsmyndighetene.

Fredric Holen Bjørdal (A) [13:22:31]: Takk for svaret.

Vi er alle enige om at utdanning som hovedregel ikkje skal finansierast med dagpenger. Det er ikkje spørsmålet her. Spørsmålet er vel heller om vi kan vere enige om at

dagens regelverk for unntak er for snevert, i ein situasjon der arbeidsløysa stig for kvar dag som går.

Eg spør igjen: Vil statsråden vurdere å opne for ei avgrensa moglegheit til å kunne ta enkeltfag på vidaregåande utan at ein mistar dagpengane? Eller er statsråden einig med sin partikollega Heggelund, som har uttalt at eit slikt forslag vil vere ei «fallitterklæring» og å «belønne skolesluttere»?

Statsråd Anniken Hauglie [13:23:19]: Vi skal være varsomme med å innføre ordninger som skyver elever fra vidaregåande over i Nav. Men jeg er helt enig i at dagens regelverk for dagpenger er for rigid og for lite fleksibelt. Det er også bakgrunnen for at vi nå foreslår fire endringer. Tre av dem har vært kjent tidligere – det er to forskriftsendringer og en lovendring.

De fire endringene vi foreslår nå, er:

- at man skal kunne fullføre påbegynt utdanning som man begynte på før man ble ledig
- at man skal kunne ta utdanning som lar seg kombinere med jobb mens man går på dagpenger
- å utvide antall måneder man kan gå på dagpenger mens man etablerer egen virksomhet, fra ni til tolv måneder
- og – i går kom vi med det fjerde forslaget til endring – å fjerne regelen om at man må søke jobb i tre måneder før man skal starte egen bedrift

Det er fire endringer som alle har til hensikt å bygge oppunder det som også representanten er opptatt av.

Fredric Holen Bjørdal (A) [13:24:26]: Dei endringane som statsråden foreslår, er interessante, og dei skal Arbeidarpartiet gå grundig gjennom når dei eventuelt kjem til Stortinget.

Som ei forklaring på kvifor statsråden ikkje vil lytte til eit unisont krav om betre permitteringsreglar, viste statsråden i spørjetimen 10. februar til at det var viktigare å sørgje for at dei utan fullført vidaregåande fekk fullført skulegangen sin. Arbeidarpartiet har i sitt alternative statsbudsjett kraftfulle tiltak for å få fleire gjennom vidaregåande opplæring, som bl.a. eit eige Nav Ung, fleire tiltaksplassar for ungdom, tiltak for fagopplæring som høgare lærlingtilskot, betre utstyr og løft for yrkesfaglærarar, i tillegg til endringar i dagpengeregulverket, som vi her diskuterer. Men når regjeringa i verkelegheita går mot alle våre forslag og berre svarer at ein følgjer situasjonen nøye, er det grunn til å spørje: Har regjeringa eigentleg ein politikk for å få fleire til å fullføre vidaregåande opplæring?

Statsråd Anniken Hauglie [13:25:31]: Nå har jeg akkurat redegjort for fire konkrete endringer i dagpengeregulverket som skal sikre at det blir lettere å kombinere jobb med utdanning mens man går på dagpenger. Det er fire viktige forslag.

I tillegg kan jeg nevne – og det er sikkert også representanten kjent med – at på fredag legger kunnskapsministeren fram en stortingsmelding om voksnes læring, som også mitt departement har vært involvert i. Her drøftes nettopp opplæringstilbudet for voksne med lav kompetanse

eller svake grunnleggende ferdigheter, som derfor sliter i arbeidsmarkedet. Meldingens innhold får vi vente med til fredag, men regjeringen styrker tilbudet for arbeidssøkere med lav kompetanse og svake ferdigheter.

Så mener vi at dagpenger under arbeidsløshet skal være en midlertidig inntektssikringsordning med mål om å få folk over i jobb. Vi frykter at dersom det åpnes opp for lengre trygdefinansierte utdanningsløp via dagpenger, vil dette kanskje også kunne uthule intensjonen i selve dagpengeordningen.

Jeg mener alt i alt at den meldingen som kommer på fredag, de forslagene vi har i statsbudsjettet, og de endringene vi har i dagpengeregulverket nå, gir et godt grunnlag for at unge uten utdanning får fullført utdanningen og påbegynt utdanning.

Spørsmål 19

Hege Haukeland Liadal (A) [13:27:02]: «Kulturrådet fikk en tydelig bestilling av statsråd Thorhild Widvey under Arendalsuka 2015 om å se på oppgaver som er mulig å løse andre steder i landet. Arbeiderpartiet støtter initiativet med å gi flere kulturoppgaver til regionene. Kulturrådet har hatt fokus på dette i lang tid og uttaler at de er rede til å starte prosesser.

Hvor langt er statsråden kommet i sin behandling av de forslag Kulturrådet angivelig har levert?»

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [13:27:42]: Jeg takker for spørsmålet fra representanten Haukeland Liadal og er veldig glad for at det blir stilt.

Norsk kulturråd har fått i oppdrag å vurdere om det er administrative oppgaver som kan lokaliseres andre steder enn i Oslo, der Norsk kulturråd har sin adresse i dag. Målet er å knytte tettere kontakt med fagmiljøer andre steder i landet og slik styrke administrasjonens kompetanse og arbeid og legge til rette for større regionalt og geografisk mangfold.

Oppdraget fremgår også av tildelingsbrevet til Norsk kulturråd for 2016 og følges opp som en del av departementets styringsdialog med virksomheten.

Kulturrådet er godt i gang med å utarbeide et grunnlag for vurdering av oppgaver som kan lokaliseres andre steder enn i Oslo. Som grunnlag for en slik vurdering kartlegges bl.a. relevante regionale fagmiljø og de forutsetningene som må legges til grunn for å sikre god måloppnåelse.

Kulturrådet arbeider med sikte på å legge frem mulige konkrete forslag for departementet i juni i år. Departementet har per nå ikke mottatt noen forslag, så derfor er jeg litt usikker på hva representanten sikter til. Men jeg er veldig glad for at representanten Haukeland Liadal understreker at Arbeiderpartiet også mener at dette er riktig. Vi har sterke kunst- og kulturmiljøer rundt omkring i landet. Dem er det viktig å bygge opp om, og derfor ser jeg veldig frem til å få de forslagene.

Hege Haukeland Liadal (A) [13:29:22]: Jeg takker for svaret og gleder meg til å lese mer om det som Kultur-

rådet selv foreslår, og at det blir lagt fram før sommeren 2016, er jeg glad for.

Regjeringen utfaser i løpet av året knutepunktordningen over på festivalstøtteordningen, slik som Stortinget har blitt fortalt tidligere. Mitt oppfølgingsspørsmål i så måte blir: Ser statsråden, uavhengig av Kulturrådet, det som naturlig at festivalstøtteordningen eventuelt kan være en oppgave for regionene ute i Norge?

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [13:30:00]: Jeg hadde nylig møte med direktør Vibeke Mohr og hele hennes ledergruppe, og der gikk vi grundig gjennom det som Kulturrådet arbeider med. Som også representanten Haukeland Liadal vet, er det viktig for meg som kulturminister å ha en armlengdes avstand til Kulturrådet, uten overstyring fra politisk hold. Jeg tydeliggjorde i møtet at vi som politikere er utålmodige når det gjelder arbeidet som Kulturrådet nå er i gang med, men å pålegge dem å se på festivalstøtteordningen og dette som en del av det arbeidet har jeg ikke gjort.

Hege Haukeland Liadal (A) [13:30:59]: Da vil jeg bare avslutte mitt spørsmål og mitt resonnement med at jeg er glad for at kulturministeren er tett på. Jeg er glad for at kulturministeren, sammen med Kulturrådet, tenker tanker om en framtidig regionalisert oppgaveløsning. Jeg håper – det blir min avslutning her i dag – at kulturministeren ser verdien av å spille på lag med Stortinget, og vi i Stortinget er opptatt av dette med en armlengdes avstand, noe vi støtter vi fullt ut. Vi er opptatt av Kulturrådets kunstneriske vurdering og faglige råd, og det er en styrke som Kulturrådet også skal ha videre, men vi ser helt klart oppgaver som kan legges ut, og da styrkes regionene og kulturnasjonen Norge på den måten, breier seg litt mer ut, utover Oslo.

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [13:31:58]: Jeg er veldig glad for at representanten Haukeland Liadal uttrykker det hun nå gjør, og det er veldig viktig for meg også å understreke det. Jeg kan opplyse om at i mitt møte med ledergruppen i Kulturrådet viste jeg til Stortinget og kulturkomiteens merknad om knutepunktordningen, som var veldig tydelig, i forbindelse med statsbudsjettet, og jeg tror også jeg leste den opp for dem. Jeg var veldig tydelig på at Kulturrådet måtte merke seg hva Stortinget hadde sagt, og jeg var veldig tilfreds med og trygg på svaret fra Kulturrådet om at de følger opp merknaden og legger den til grunn for sitt videre arbeid med festivalene.

Spørsmål 20

Jan Böhler (A) [13:33:03]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kulturministeren:

«Bare 7 pst. av kunsten til Nasjonalmuseet vises i dag. Når det nye museet er ferdig på vestbanetomten, vil opptil 14 pst. av kunsten kunne vises. Det nåværende Nasjonalgalleriet på Tullinløkka er et populært museum med rundt fire hundre tusen besøkende pr. år. Den framtidige bruken

av dette når det nye Nasjonalmuseet åpner, er ikke avklart. Det bør være aktuelt å fortsette å bruke Nasjonalgalleriet til å vise deler av Nasjonalmuseets kunst.

Hvordan vurderer statsråden dette, og hvordan vil den videre prosessen bli lagt opp?»

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [13:33:44]: Jeg vil takke for spørsmålet fra representanten Bøhler.

Som representanten peker på, holder vi på å bygge et nytt nasjonalmuseum på Vestbanetomta, hvor utstillingsarealet for Nasjonalmuseet om lag dobles sammenlignet med nåsituasjonen. Det nye museumsbygget vil ha langt høyere kvalitet enn nåværende lokaler, og museets ulike kunstarter kan samles under samme tak. Det er vi alle veldig glad for at vi vil få mulighet til.

Nasjonalmuseet vil flytte ut av de fleste av sine nåværende lokaler når det nye museet er ferdigstilt. Det er stor interesse rundt hva som skal skje med Nasjonalgalleri-bygningen. Det har vært mange innspill og mange gode forslag. Det er også mange meningsytringer, uenigheter og tenkning rundt området på Tullinløkka.

Tullinløkka-området er et stort og sentralt geografisk område midt i Oslo sentrum, som Oslo-representanten Bøhler kjenner godt til. Området har stor historisk interesse. Hva som skjer her, og hvordan området skal brukes i fremtiden, er veldig viktig for mange.

Regjeringen har derfor satt i gang en helhetlig konseptvalgutredning om fremtidig bruk av Tullinløkka-området i Oslo. Utredningens mandat inkluderer både Nasjonalgalleri-bygningen og flere andre statlige eiendommer og bygninger. Utredningen pågår og skal etter planen gjennomgå ekstern kvalitetssikring i løpet av 2016. Det er Kommunal- og moderniseringsdepartementet som er oppdragsgiver her.

Gjennom den igangsatte prosessen vil vi få frem ulike alternativer til hvordan området kan brukes i fremtiden. Utredningen skal omfatte mulige konseptvalg som innebærer et begrenset investeringsbehov.

Den videre bruken av Nasjonalgalleri-bygningen vil være en viktig del av utredningen. Regjeringen er opptatt av å få frem de ulike synspunktene, de skal inngå i en helhetlig vurdering.

Regjeringen vil ikke ta noen beslutning om fremtidig bruk av Nasjonalgalleriet før den pågående utredningsprosessen er ferdigstilt. Vi vil komme tilbake til Stortinget med en vurdering etter at kvalitetssikringen av utredningsarbeidet er fullført og behandlet.

Jan Bøhler (A) [13:36:18]: Jeg takker for statsråden for et opplysende og interessant svar.

Dette er, som statsråden sier, et viktig spørsmål for mange. Det er en aktiv aksjonsgruppe i Oslo som heter Redd Nasjonalgalleriet, som har samlet inn mange tusen underskrifter.

Nasjonalgalleriet har 400 000 besøkende i året. Det ligger på topp av museene i Oslo – det er bare Frognerparken som konkurrerer. Så dette bygget har en veldig viktig nasjonalhistorisk rolle. Etter planen skal det tømmes i 2017/2018, så jeg vil si til statsråden: I forbindelse med

framdriften i konseptvalgutredningen av dette området er det viktig at man samkjører med planene om å tømme Nasjonalgalleriet – hvis det ikke kommer opp et annet alternativ – slik at disse prosessene går hånd i hånd, og slik at man ikke risikerer at man setter i gang å tømme før regjeringen har bestemt seg når det gjelder utviklingen av hele området.

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [13:37:21]: Jeg er helt enig i det representanten Bøhler understreker, at dette bygget spiller en veldig viktig nasjonalhistorisk rolle, og at det er et av de mest besøkte galleriene vi har, som gjør at det er veldig viktig – ikke bare for hovedstaden, men for hele landet – hvordan vi forvalter det og lander på en god konklusjon, som også har bred forankring.

Til debatten i dag: Hvis man leser i media i dag, ser man at etter mange års behandling av Lambda i Bjørvika og med et vedtak som er klart til å gjennomføres, tar enkelte lokalpolitikere omkamp om det. Det forteller meg at det er viktig at vi har en grundig prosess, at det får en bred politisk forankring, at vi gjør det riktige, at vi kan stå bak det og kan gjennomføre de vedtakene som vi fatter, når den tid kommer.

Jan Bøhler (A) [13:38:27]: Igjen takk for svaret. Jeg driver ingen omkamp, det er helt klart. Jeg gleder meg til det nye nasjonalmuseet, det blir et flott bygg på Vestbanetomta. Men jeg vil også glede meg hvis vi i fremtiden kan få full nytte av det flotte bygget som Nasjonalgalleriet er.

Diskusjonen handler om hvilke deler av Nasjonalmuseets kunst – som man i fremtiden bare vil få vist 14 pst. av på Vestbanetomta – som kan brukes på en god måte innenfor Nasjonalgalleriets rammer. Det vil jo være dårligere klimatiske forhold og en del problemer rundt det å stille ut i hvert fall visse deler av kunsten i Nasjonalgalleriet, slik det er i dag. Det krever nok noen investeringer også, men man kunne prioritere de deler av kunsten som er egnet til å stilles ut der, samtidig som det må være attraktivt. Jeg vil si at jeg tror ikke det er spørsmål om hvorvidt det skal brukes i fremtiden, men om hvordan. Jeg vil gjerne høre om statsråden er enig i det.

Statsråd Linda C. Hofstad Helleland [13:39:33]: Ja, jeg deler representanten Bøhlers betraktninger. Det er derfor det er så viktig at vi har en grundig analyse og en bred og god konseptvalgutredning og kvalitetssikring, slik at vi har et godt grunnlag når vi skal fatte beslutninger. Det er mange elementer i dette puslespillet som vi må se i sammenheng med hensyn til hvordan vi skal bruke hele Tullinløkka-området.

Så har jeg lyst til å minne om hva Nasjonalmuseets direktør uttalte i et innlegg i Aftenposten 11. september 2014:

«(...) den grunnleggende fremstilling av museets samlinger i et historisk-kronologisk perspektiv bør være i det nye museet.»

Det er et perspektiv som vi skal ta med oss, at vi ikke skal stykke det opp, dele det opp. Men det er først og fremst de som har det faglige ansvaret, som skal ivareta

det, og så skal vi som politikere være med og ta beslutninger om hva vi skal bruke det til i fremtiden. Den debatten ser jeg veldig frem til.

Presidenten: Da går vi tilbake til spørsmål 7.

Spørsmål 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Else-May Botten til næringsministeren, er overført til olje- og energiministeren som rette vedkommende.

Else-May Botten (A) [13:40:53]: «Den rekordhøye arbeidsledigheten som har rammet offshorerelatert næringsvirksomhet, trenger nå en nasjonal satsing for å holde aktiviteten oppe. Det er behov for å benytte trepartssamarbeidet mellom arbeidsgiverorganisasjonene, arbeidstakerorganisasjonene og myndighetene for å komme med motiltak. Tiltak knyttet til leting, feltutvikling, vedlikehold og plugging av brønner er sårt tiltrengte aktiviteter i dagens situasjon.

Kan statsråden ta initiativ til en aktivitetspakke for norsk sokkel?»

Statsråd Tord Lien [13:41:27]: La meg først benytte anledningen til oppriktig å takke representanten for muligheten til å diskutere denne problemstillingen i Stortinget.

Oljeindustrien er den største og viktigste industrien i Norge uavhengig av om man vurderer det ut fra sysselsettingseffekt, verdiskaping, eksportinntekter eller inntekter til statskassen. Samtidig er oljeindustrien, i likhet med mange andre råvarenæringer, en syklisk næring. Denne krevende perioden vi står inne i nå, er begrunnet i at råvareprisen, i dette tilfellet oljeprisen, har utviklet seg i svært negativ retning i løpet av de siste halvannet til to år. Det har gjort at vi har gått fra et rekordhøyt investeringsnivå i 2014, til at vi har sett reduksjoner på om lag 15 pst. i investeringsnivået fra 2014 til 2015, antakeligvis vil vi også se det fra 2015 til 2016.

Dette mener jeg at industrien selv svarer veldig godt på ved å jobbe smartere, gjøre ting billigere. Jeg oppfatter at dette er noe som man har tatt fatt i i leverandørindustrien og hos operatørene. Det er også et arbeid som jeg er veldig glad for at har betydelig oppslutning ikke bare fra de fagbevegelsene som er direkte involvert, men også fra LOs øverste ledelse. Men det er ingen tvil om at dette vil skape utfordringer for norsk leverandørindustri, og at det dermed også vil svekke sysselsettingseffekten fra norsk oljeindustri.

Samtidig er det lyspunkter. Jeg har dessverre to ganger måttet slåss ganske hardt for å få Johan Sverdrup til å gå videre på tid. Det største industriprosjektet i norsk historie går nå på tid. Situasjonen hadde vært atskillig mer krevende uten det. Det har også vært jobbet godt og målrettet fra myndighetenes side med å få ferdigbehandlet både Maria-utbyggingen og Oseberg-utbyggingen, som begge bidrar med viktige oppdrag.

Det er klart at mye av suksessen som ligger bak det at

oljeindustrien er blitt som den er blitt, har vært fordi myndighetene har stilt opp med forskningsressurser hele veien. Under min ledelse, under denne regjeringen, har satsingen på petroleumsforskning og teknologiutvikling til oljenæringen blitt kraftig økt. Fra i fjor til i år har vi økt demoprogrammet i Forskningsrådet, som handler om å ta i bruk og demonstrere ny teknologi på norsk sokkel, fra 50 mill. kr til 150 mill. kr. På kort sikt er det et tiltak som vil gjøre at folk kan stå i jobb, på lang sikt er det et arbeid som vil styrke verdiskapingen og sysselsettingen basert på energiressursene på norsk sokkel i generasjoner framover. Dette er et arbeid som dessverre ble svekket under den forrige regjering.

Else-May Botten (A) [13:44:28]: Jeg takker for svaret.

Man opplever en sjelden kombinasjon av uventede hendelser som for tiden trekker i samme retning, og dessverre nedover. Oljeprisen har vært i fritt fall, det har vært en bråbrems i offshoreinvesteringene, vi har vestlige sanksjoner overfor Russland, og det er en krevende situasjon på brasiliansk sokkel, som også rammer norske rederier hardt. Alle disse tingene inntreffer samtidig, og det er krevende.

Det er som statsråden sier: Aktørene selv gjør veldig mye for å kutte kostnader. Det gjøres faktisk i stor skala. Men mange rederier forhandler nå med banker og obligasjonseiere om restrukturering av gjeld og utsettelse av avdrag. Vi har allerede sett konkurser, så det er en krevende situasjon mange står oppi. Da er det bra at vi har en statsråd som er positiv til å bidra. Men hva vil statsråden gjøre for å få til et trepartssamarbeid, for å se på ulike tiltak man kan gå inn og gjøre noe med?

Representanten Arve Kambe sa i ... (presidenten klubber)

Presidenten: Da er minuttet omme.

Statsråd Tord Lien [13:45:38]: Nå er jeg er veldig, veldig spent på om jeg får høre hva min gode kollega Arve Kambe har sagt. Det gjør jeg sikkert i oppfølgingsspørsmålet.

Jeg er glad for at representanten Botten peker på at dette er et globalt fenomen. Det at norsk leverandørindustri og norske rederier har kunnet delta aktivt i en global og steinhard konkurranse, har tjent oss veldig, veldig godt. Dessverre ser vi nå at noen av dem som blir hardest rammet av den utfordringen oljeindustrien – ikke bare i Norge, men også globalt – står i, er de som har lyktes best i den globale konkurransen og fått kontrakter langt utenfor Norges grenser, mens det fortsatt er mindre, men betydelig sysselsettingsgrunnlag basert på norske ressurser.

Vi har fra regjeringens side redusert oljeskatten med 600 mill. kr fra i fjor til i år, vi har styrket forskningsinnsatsen, vi har tildelt mer areal enn noensinne i både 2014 og 2016, og stortingsflertallet har styrket internasjonaliseringen av industrien gjennom styrkingen av INTSOK.

Else-May Botten (A) [13:46:43]: Det er en fortsettelse av situasjonsbeskrivelsen som statsråden kommer med. Demo 2020 og forskningsinnsats i denne næringen er utro-

lig viktig, og på det har man også støtte fra opposisjonen – la det være klart.

Jeg får ikke svar på om det skjer noe når det gjelder et trepartssamarbeid og tiltak knyttet til det, men jeg kan stille et annet spørsmål, og det henger sammen med det: I denne sammenhengen er det bra at det har blitt en debatt om hvorvidt det dominerende selskapet på norsk sokkel, nemlig Statoil, skal opprettholde sin utbyttepolitikk. På vegne av hele den maritime offshorenæringen kan jeg i alle fall si at den direkte eieravkastningen er det første som rammes når de kutter sine kostnader. Da kan det være interessant å spørre om statsråden ønsker å opprettholde utbyttepolitikken.

Og til Kambes spørsmål: Ønsker statsråden å følge opp det og flytte milliardbeløp til det kriserammede Vestlandet i revidert nasjonalbudsjett?

Statsråd Tord Lien [13:47:46]: Regjeringen har i årets statsbudsjett kommet med en tiltakspakke som er målrettet mot bl.a. det fylket som representanten Botten representerer, men også mot Agderfylkene i den andre enden – hele den aksen – for nettopp å styrke sysselsettingen i den regionen som er hardest rammet av de utfordringene oljeindustrien nå står i.

Så svaret på det er ja. Det er regjeringen allerede i gang med. I mitt departement setter vi i gang bygging av et nytt oljemuseum i Stavanger, nettopp for å bidra til å imøtekomme sysselsettingsutfordringene.

Når det gjelder Statoil, har styret nylig kommunisert at de – med støtte fra sin største eier, altså Olje- og energidepartementet og regjeringen – vil gjennomføre en utbytte-reform i år, bl.a. for å muliggjøre økt satsing på lønnsomme investeringer på norsk sokkel i årene som ligger foran oss.

Presidenten: Da er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [13:48:45]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet, og hvis ingen av de tre tilstedeværende ber om ordet, kan møtet heves.
– Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.49.
